

Evaluering af Diplomuddannelsen på børne- og ungeområdet

3. evalueringsrapport
Modul 3, efterår 2008

Oxford Research A/S
Februar 2009

Indholdsfortegnelse

Kapitel 1. Indledning	7
1.1 Baggrunden for evalueringen	7
1.1.1 Diplomuuddannelsen	7
1.2 Formål og fokus i evalueringen	8
1.3 Nye vinkler i evalueringen	9
1.4 Rapportens opbygning	9
1.5 Resumé	10
Kapitel 2. De studerendes baggrund og frafald	13
2.1 Geografisk fordeling af optagne studerende	13
2.2 Sammensætning af de studerende	15
2.3 Frafald og frafaldsårsager	16
2.4 Evaluators vurdering	16
Kapitel 3. Struktur og opbygning	17
3.1 Opbygningen fortsat en udfordring	18
3.1.1 Forsøgsordning med to forskellige opbygninger	18
3.2 Sammenhæng og progression	20
3.2.1 Sammenhæng mellem modul 2 og modul 3	20
3.2.2 Koordinering, briefing og gennemgående nøglepersoner	21
3.3 Evaluators vurdering	23
Kapitel 4. Uddannelsens modul 3 og forventet effekt af uddannelsen	25
4.1 Relevans af temaerne på modul 3	26
4.2 Udbytte og anvendelse af modul 3	29
4.2.1 Modul 3's specifikke betydning for de studerendes praksis	30
4.3 Forventet effekt af uddannelsen	31
4.4 Evaluators vurdering	31
Kapitel 5. Undervisnings- og læringsformer	33
5.1 Praksisnær og dialogbaseret undervisning	33
5.1.1 Faldende tilfredshed med praksisnære og dialogbaserede undervisningsformer	33
5.1.2 Vurdering af det faglige niveau	36
5.1.3 Elementer i undervisningen på modul 3	37
5.2 Eksamen, vejledning og feedback	42
5.3 Eksamenskarakterer	45

5.4	Evaluators vurdering	45
Kapitel 6. Motivation og fællesskab.....		47
	Holdfølelse, motivation og fællesskab.....	47
6.1	Studiegrupper	48
6.2	Evaluators vurdering	50
Kapitel 7. Samlet tilfredshed og anvendelse af uddannelsen.....		51
7.1	Evaluators vurdering	53
Kapitel 8. Den udvidede studievejledning		55
8.1	Brugen af den udvidede studievejledning	55
8.2	Den udvidede studievejlednings arbejdsopgaver	56
8.2.1	Markedsføring af uddannelsen.....	57
8.2.2	Udfordringer med kontakten til kommunerne.....	58
8.2.3	Fortsat vigtigt med information og koordinering.....	59
8.3	Evaluators vurdering	60
Kapitel 9. Vikarpuljen.....		61
9.1	Omfanget af deltagertilskud og vikardækning	62
9.2	Udfordringer og muligheder med vikarpuljemidlerne.....	62
9.3	Konsekvenser af uhensigtsmæssig brug af vikarmidlerne.....	64
9.4	Evaluators vurdering	66
Kapitel 10. Forsknings- og udviklingspuljen.....		67
10.1	Den generelle holdning til Fou-puljen	67
10.1.1	Vurdering af puljen blandt FoU projektdeltagere	67
10.1.2	Potentielle barrierer i forhold til videndeling på tværs af uddannelsessteder	69
10.2	Evaluators vurdering	69
Kapitel 11. Læringsseminaret		71
11.1	Indhold af modul 3.....	71
11.1.1	Metodebegrebet.....	71
11.1.2	Pensum.....	72
11.1.3	Inddragelse af eksterne undervisere	72
11.2	Feedback på eksamensopgave	73
11.3	Den udvidede studievejlednings kontakt til lederne	73
11.4	Videndeling af FoU-resultater	74
Kapitel 12. Bilag 1: Metode og dataindsamling		77
12.1	Spørgeskemaundersøgelser.....	77
12.1.1	Spørgeskema til studerende.....	78

12.1.2 Spørgeskema til undervisere	79
12.2 Anvendelse af studie- og registerdata	79
12.3 Kvalitative dybdegående interview	79
12.3.1 Interview med studerende	80
12.3.2 Interview med undervisere.....	80
12.3.3 Interview med udvidede studievejledere	80
12.4 Læringsdagbog	80
12.5 Observationsstudier.....	81
12.6 Læringsseminar	81
Kapitel 13. Frafaldsanalyse.....	82
13.1 Modul 1 (E08-M1)	82
13.2 Modul 2 (F08-M2).....	84
13.3 Modul 3 (E07-M3)	86
Kapitel 14. Bilag 3: Farvekoder	89
Kapitel 15. Bilag 4: Evalueringsdesign	90

Kapitel 1. Indledning

Nærværende delrapport 3, i evalueringen af den ny mulighed for diplomuddannelse på børne- og ungeområdet, har til formål at fremlægge evalueringsresultater vedrørende uddannelsens tredje halvår. Særlige aktivitets- og støttemuligheder, der er oprettet specifikt i forbindelse med uddannelsen, bliver ligeledes evalueret i nærværende rapport.

Evalueringens hovedfokus er på de studerende, som har deltaget i uddannelsens modul 3 i efteråret 2008.

1.1 Baggrunden for evalueringen

Baggrunden for evalueringen er oprettelsen af en diplomuddannelse rettet mod myndighedssagsbehandlere og leverandører på børne- og ungeområdet. Uddannelsen er oprettet på baggrund af forliget om Anbringelsesreformen, som trådte i kraft 1. januar 2006.

Anbringelsesreformen har til formål at forbedre indsatsen over for udsatte børn og unge og deres forældre. Reformen skal kvalitetssikre indsatsen og betyde færre brudte anbringelsesforløb. Dertil skal indsatsen være mere målrettet, og ressourcerne skal udnyttes bedre. Reformen indeholder en række underordnede emner, som tilsammen skal styrke indsatsen: Bedre inddragelse af familien, tidligere indsats, systematisk sagsbehandling, kvalitet i anbringelsen og i efterværnet og børns retssikkerhed.

Reformen består i overskrifter af lovændringer, pilotprojekt om børne- og ungepolitik i otte kommuner, uddannelsesaktiviteter, informationsaktiviteter, øget kontrol med kommunalbestyrelsens indsats og udredningsarbejde om børn og forældres retssikkerhed.

I forliget om Anbringelsesreformen er det fastlagt, at formålet med Anbringelsesreformen blandt andet skal opnås gennem uddannelsesaktiviteter for de medarbejdere, der arbejder med området i kommunerne. Uddannelsesaktiviteterne skal sikre systematik og kvalitet i sagsbehandlingen og indebære både kortere og længere uddannelsesforløb.

De kortere uddannelsesaktiviteter er udmøntet i en række temadage til politikere og forvaltningschefer, implementeringskurser for sagsbehandlere og afdelingsledere og introduktionskurser for nye sagsbehandlere.

Til længerevarende uddannelsesforløb blev der i reformen afsat en pulje på 10 mio. kroner i 2006, 20 mio. kr. i årene 2007-2009 og 15 mio. i årene herefter. Disse midler er indtil videre udmøntet i to aktiviteter. For det første en undersøgelse af behovet for en masteruddannelse. For det andet en diplomuddannelse med fokus på myndighed og leverandør på børne- og ungeområdet¹.

1.1.1 Diplomuddannelsen

Den ny mulighed for diplomuddannelse på børne- og ungeområdet henvender sig til alle medarbejdere, der arbejder med udsatte børn og unge og deres familier. Uddannelsen

¹ www.social.dk og www.anbringelsesreformen.servicestyrelsen.dk

tager udgangspunkt i den sociale diplomuddannelse, men afviger fra denne på en række områder:

For det første tager de eksempler og cases, der anvendes på uddannelsen, udgangspunkt i børne- og ungeområdet. For det andet sætter et nyt modul på uddannelsen fokus på det at være leverandør og myndighedssagsbehandler på sociale indsatser for børn og unge. Sidstnævnte indebærer, at målgruppen for uddannelsen spænder vidt fra dagplejemødre over familiekonsulenter til sagsbehandlere i de kommunale forvaltninger.

For det tredje er der en række tilknyttede aktiviteter, som på forskellig vis støtter op om uddannelsen. Et deltagertilskud, en udvidet studievejledning, en vikarpulje med midler til vikardækning for de studerende, der er sagsbehandlere og en forsknings- og udviklingspulje målrettet underviserne på uddannelsen.

For at få viden om, i hvilken udstrækning den ny mulighed for diplomuddannelse og de tilknyttede støtte- og forskningsaktiviteter bidrager til at styrke indsatsen over for børn, unge og deres familier, har Servicestyrelsen igangsat en evaluering². Nærværende rapport er den anden af i alt syv evalueringsrapporter, som vil blive udarbejdet frem til 2010.

1.2 Formål og fokus i evalueringen

Evalueringen af den ny mulighed for diplomuddannelse på børne- og ungeområdet sætter fokus på læring og kvalificering af uddannelsen. Evalueringen har således til formål at indsamle viden, der løbende gennem hele evalueringsforløbet kan danne grundlag for udvikling og forbedring af uddannelsen og de initiativer, der knytter sig til uddannelsen.

Som supplement til det lærings- og handlingsorienterede sigte har evalueringen endvidere til formål at vurdere, i hvilken udstrækning uddannelsen og de tilhørende initiativer bidrager til at styrke indsatsen over for udsatte børn og unge og deres familier. Dertil kommer et formål om at undersøge, hvordan uddannelsen og de tilhørende initiativer udvikler sig.

Evalueringen har således et sammensat formål, der trækker på flere forskellige evalueringsforståelser. For det første er der tale om en *effektevaluering*, der inddrager effekten af den pågældende indsats. For det andet er der tale om en *procesevaluering*, der sætter fokus på, hvordan processen i indsatsen udvikler og forandrer sig over tid. For det tredje er der tale om en *lærende* eller *formativ evaluering*, der er fremadrettet og sætter fokus på læring og handling³.

Evalueringen bibringer via en kombination af evalueringsretninger med forskelligartet og relevant viden, der har til hensigt at udvikle og forbedre uddannelsen og de tilhørende initiativer i en retning, der styrker de studerendes udbytte af uddannelsen og den kommunale indsats på børne- og ungeområdet.

² www.boerneungediplom.dk

³ Dahler-Larsen, Peter & Krogstrup, Katrine (2001) *Tendenser i Evaluering*. Odense Universitetsforlag.

Evalueringsspørgsmålene er:

- Hvordan udvikler uddannelsen og de initiativer, der knytter sig til uddannelsen, sig?
- Hvad er effekten af uddannelsen og de initiativer, der knytter sig til uddannelsen?
- I hvilken udstrækning bidrager de samlede initiativer til en opkvalificering af de studerende?
- I hvilken udstrækning bidrager de samlede initiativer til at kvalificere indsatsen på børne- og ungeområdet?

På baggrund af evalueringsspørgsmålene er der opstillet en række læringsspørgsmål, som sætter fokus på evalueringens fremadrettede læringsperspektiv. Disse spørgsmål fremgår nedenfor og har tilsammen til formål at uddrage de vigtigste læringsperspektiver fra den indsamlede viden, som kan styrke uddannelsens bidrag til en styrket indsats over for udsatte børn, unge og deres familier.

Læringsspørgsmålene er:

- Hvordan kan uddannelsen og de tilknyttede aktiviteter justeres med henblik på at sikre kendskab og ansøgninger til uddannelsen?
- Hvordan kan uddannelsen og de tilknyttede aktiviteter justeres med henblik på at sikre motivation og fastholdelse på uddannelsen?
- Hvordan kan uddannelsen og de tilknyttede aktiviteter justeres med henblik på at sikre uddannelsens relevans og de studerendes og deres arbejdsplads' udbytte af uddannelsen?

De opstillede evaluering- og læringsspørgsmål forventes at kunne besvares og anvendes løbende i evalueringsperioden. Det er selvfølgelig ikke forventningen, at alle elementer kan udfoldes i denne 3. evalueringsrapport.

1.3 Nye vinkler i evalueringen

Denne evalueringsrapport har, udover allerede nævnte områder, særligt fokus på:

- FoU-puljen
- Den udvidede studievejlednings aktiviteter

Derudover bygger rapporten videre på seneste 2. evalueringsrapport, hvori fokus blev justeret på en række områder:

- Mindre fokus på tilfredshed blandt de studerende og mere fokus på at gå i dybden i forhold til at finde svar – fx i forhold til hvordan de studerende har ændret praksis, og hvilke refleksioner de har gjort sig om praksis på baggrund af uddannelsen.
- Større inddragelse af kvalitative interviewdata i evalueringen.
- Endnu mere fokus på 'det fremadrettede' - hvad skal der til for at hjælpe i forhold til udvidet studievejledning, vikarpuljen, praksiseksempler, cases mv.?
- Mere fokus på indholdet i undervisningen. Hvilke emner fungerer godt/mindre godt og hvorfor?
- Indsamling af tværgående data, der beskriver anvendelsen af vikarpuljen i praksis

1.4 Rapportens opbygning

Rapporten er opbygget således, at kapitel 1 indledningsvist præsenterer formål og fokus for evaluering samt samler op på konklusionerne i et resumé. Kapitel 2 beskriver de studerendes baggrund og den geografiske spredning af deltagere på uddannelsen. Kapitler-

ne 3-10 indeholder evalueringens centrale evalueringsspørgsmål fra indholdet på modul 3 til status for de tilknyttede initiativer. I disse kapitler er der fokus på studerende, der deltager på modul 3. Der sammenlignes løbende med samme respondentgruppe, da de deltog på modul 1 og 2. Indholdet af drøftelserne på læringsseminaret gengives i kapitel 11. Evalueringens elementer findes beskrevet i detaljen i bilag 1 (kapitel 12). Bilag 2 indeholder en statistisk frafaldsanalyse. Bilag 3 indeholder en oversigt over respondentgrupper i evalueringen med farvekoder og benævnelser. I nærværende evaluering skal det bemærkes, at studerende, der startede i efteråret 2007 benævnes **'E07'**, studerende, der startede i foråret 2008, benævnes **'F08'**, mens studerende, der startede i efteråret 2008, benævnes **'E08'**. Modul angives med enten **'M1'** for modul 1, **'M2'** for modul 2 eller **'M3'** for modul 3. Endelig indeholder Bilag 4 evalueringens designet i skematisk form.

En særskilt bilagsrapport sammenligner besvarelser fra modul 1 -studerende efterår 2007 med modul 1 -studerende foråret 2008 og modul 2 studerende fra foråret 2008 med modul 2 studerende fra efteråret 2008. I bilagsrapporten er der fokus på de områder, hvor der er sket en udvikling.

1.5 Resumé

Denne tredje evaluering af diplomuddannelsen på børne- og ungeområdet har fokus på modul 3, og ligger dermed i naturlig forlængelse af de to første evalueringsrapporter, som havde fokus på henholdsvis modul 1 og modul 2.

I forhold til de tidligere evalueringer afdækker denne evaluering flere udfordringer, som særligt knytter sig til det faglige indhold af modul 3. Når det er sagt, skal det understreges, at uddannelsen stadig fungerer på et særdeles acceptabelt niveau. Efterspørgslen efter uddannelsen er dog faldende – fra 129 optagne studerende i efteråret 2007 til 82 studerende i foråret 2008 og endelig 64 optagne studerende i efteråret 2008. Den samlede tilfredshed med uddannelsen blandt de studerende er dog ikke faldet nævneværdigt, så der er stadig tale om velkørende uddannelse med et lavt frafald, hvor der dog med fordel kan foretages justeringer i forhold til modul 3.

De studerende vurderer indholdet af modul 3 til at være interessant og anvendelig, men en stor del af de studerende har dog svært ved at se relevansen i forhold til metodeanvendelse på børne- og ungeområdet, som er det overordnede emne for modulet. En del af årsagen hertil er, at flere studerende ikke føler, at deres praksis bliver inddraget i tilstrækkelig grad i forbindelse med undervisningen. De studerendes forventninger til modulet er derfor i mindre grad end tidligere blevet opfyldt i forhold til modul 3. Evalueringen peger i forlængelse heraf på, at der med fordel kan arbejdes med at forbedre pensum samt forklaring af modulets placering i forhold til de andre moduler. Flere studerende og undervisere har således udtalt, at den røde tråd mangler i forhold til modulet.

De studerende vurderer dog stadig generelt, at uddannelsen på sigt får en positiv effekt på kvaliteten af indsatsen over for udsatte børn og unge og deres familier. Siden de studerende afgav deres vurdering på modul 2, er der sket en stigning på to parametre: De studerende vurderer i højere grad, at uddannelsen på sigt kan betyde 1) en mere sammenhængende indsats og 2) bedre inddragelse af børn unge og deres familie og netværk.

Vurderingen af sammenhængen mellem modulerne viser i forlængelse af ovenstående, at den ikke fremstår så umiddelbar i undervisningen, som når man læser undervisningsplanen. Dette er grundlag for, at evalueringen peger på behovet for mere koordination blandt underviserne og bedre briefing af eksterne undervisere på visse uddannelsessteder.

De studerende understreger også i denne evaluering, at der ønskes mere feedback og vejledning i forbindelse med eksamensopgaven.

De dialogbaserede og praksisnære elementer i undervisningen vurderes ikke lige så positive, sammenlignet med vurderingen efter modul 2. I forlængelse heraf er det særligt pensum, som de studerende ønsker forbedret.

Fællesskabet på holdene er intakt – særligt det faktum, at alle på holdet arbejder inden for børne- og ungeområdet har stadig større betydning for de studerendes motivation for at fortsætte på uddannelsen.

Evalueringen sætter i denne fase fokus på den udvidede studievejledning, og det fremgår, at kontakten til de studerende i stigende omfang omhandler personlige forhold frem for faglige/uddannelsesmæssige forhold. Den store udfordring for den udvidede studievejledning, i forhold til arbejdsbeskrivelsen, er etablering af kontakten til lederne ude på arbejdspladsen. Sagt på en anden måde, så er det svært at få foden indenfor på ledernes kontorer for at tale uddannelsesplanlægning, nye kompetencer og markedsføring af uddannelsen. Lederne er generelt ikke interesserede i tilbuddet.

Evalueringen viser endvidere, at de tidligere beskrevne udfordringer i forhold til implementeringen af vikarpuljemidlerne består i samme omfang som tidligere. Det betyder, at en markant andel af de studerende ikke bliver aflastet, til trods for at arbejdspladsen modtager vikardækning.

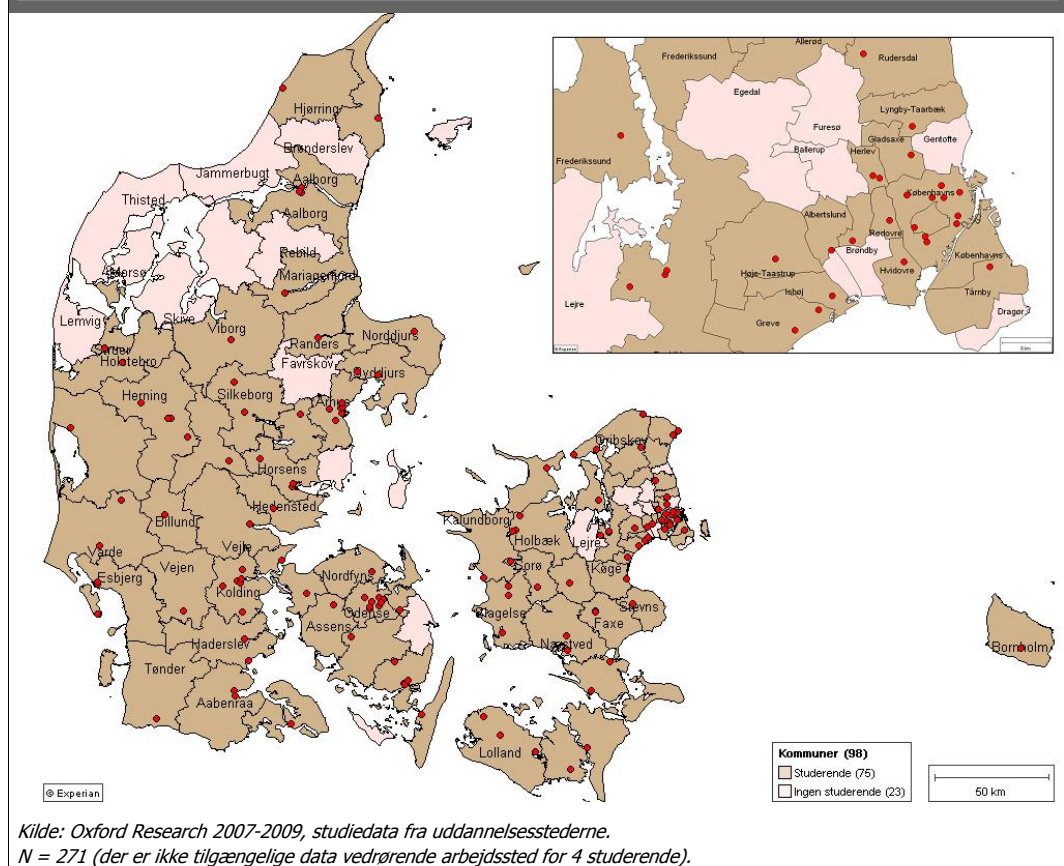
Aktiviteten i forhold til forsknings- og udviklingspuljen består af otte projekter, som har opnået støtte. Der er indgivet to yderligere ansøgninger, som pt. er under vurdering. Udtalelser fra undervisere, som deltager i projekter, er positive i forhold til projekternes forventede betydning for indholdet af undervisningen på uddannelsen, herunder inddragelse af nyt og mere relevant pensum på tværs af uddannelsesstederne.

Kapitel 2. De studerendes baggrund og frafald

2.1 Geografisk fordeling af optagne studerende

Figur 2.1 viser den geografiske fordeling på de optagne studerende opdelt på kommunen, hvor de studerendes arbejdssted er beliggende. Figuren dækker over, at der blev optaget 129 studerende i efteråret 2007, 82 studerende i foråret 2008 og 64 studerende i efteråret 2008.

Figur 2.1: Geografisk spredning af de optagne studerende
Optag fordelt på arbejdskommune

Figuren viser, at de studerende spreder sig ud over et stort geografisk område. Særligt i det sydlige Danmark, herunder Sønderjylland, Sydfyn og Sydsjælland er der kommet væsentlig flere studerende end tidligere. Det gælder fortsat, at der er få studerende fra Nordvestjylland. Det skal yderligere bemærkes, at hverken CVU Vest i Esbjerg eller Danmarks Forvaltningshøjskole i København har oprettet nye hold på modul 1 i efteråret 2008.

77 % af kommunerne har eller har haft studerende på uddannelsen. Endvidere er der flere kommuner – særligt i hovedstadsområdet – som er repræsenteret med mere end én studerende. I forhold til foråret 2008, hvor der var 59 kommuner, der havde studerende på uddannelsen, er der i efteråret 2008 75 kommuner, der har eller har haft studerende på uddannelsen. Nedenstående tabel viser henholdsvis, hvilke kommuner der har (eller har haft) indskrevet studerende på uddannelsen, og hvilke kommuner der ikke har indskrevet studerende på uddannelsen.

Tabel 2.1: Studerende fordelt på arbejdskommune			
Studerende på uddannelsen			Ikke studerende på uddannelsen
Albertslund	Hillerød	Ringkøbing-Skjern	Ballerup
Allerød	Hjørring	Ringsted	Brøndby
Assens	Holbæk	Roskilde	Brønderslev
Billund	Holstebro	Rudersdal	Dragør
Bornholm	Horsens	Rødovre	Egedal
Esbjerg	Hvidovre	Silkeborg	Favrskov
Fanø	Høje Tåstrup	Skanderborg	Faxe
Faxe	Ikast-Brande	Slagelse	Furesø
Fredensborg	Ishøj	Solrød	Gentofte
Fredericia	Kalundborg	Sorø	Hørsholm
Frederiksberg	Kerteminde	Stevns	Jammerbugt
Frederikshavn	Kolding	Struer	Lejre
Frederikssund	København	Svendborg	Lemvig
Faaborg-Midtfyn	Køge	Syddjurs	Læsø
Gladsaxe	Langeland	Sønderborg	Morsø
Glostrup	Lolland	Tønder	Nyborg
Greve	Lyngby Tårnbæk	Tårnby	Odder
Gribskov	Mariagerfjord	Varde	Rebild
Guldborgsund	Middelfart	Vejen	Skive
Haderslev	Norddjurs	Vejle	Thisted
Halsnæs	Nordfyns	Viborg	Vallensbæk
Hedensted	Næstved	Vordingborg	Vesthimmerland
Helsingør	Odense	Åbenrå	Ærø
Herlev	Odsherred	Ålborg	
Herning	Randers	Århus	
I alt 75			I alt 23
<i>Kilde: Data fra uddannelsesstederne.</i>			
<i>Note: Opgørelsen er baseret på oplysninger, som er indgivet ved optagelse på uddannelsen og angiver kommunen, hvor den studerendes arbejdssted er placeret.</i>			

2.2 Sammensætning af de studerende

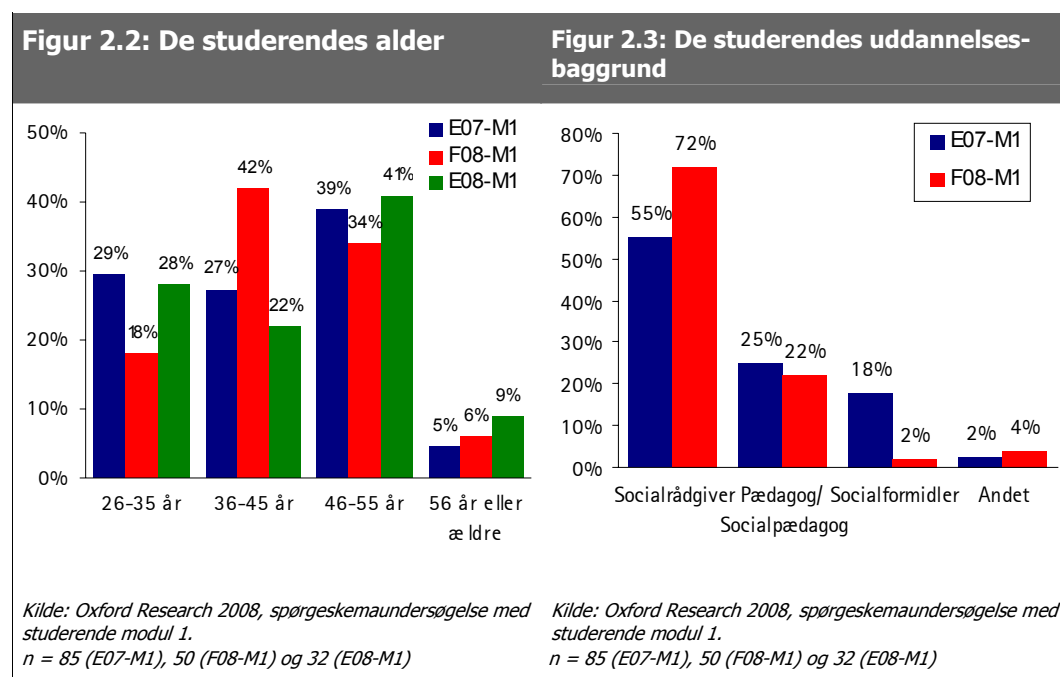
I forbindelse med afrapporteringen af sammensætningen af de studerende er data baseret på den kvantitative spørgeskemaundersøgelse blandt de studerende.

Fordelingen af de studerende på myndigheds- og leverandørniveau på modul 1 var i efteråret 2007 og i foråret 2008 kendetegnet ved en 70-30 fordeling. I efteråret 2008 er 74 % af de adspurgte studerende på modul 1 myndighedssagsbehandlere, mens de resterende 26 % er leverandører. Der er således ikke sket nogen markant forandring over tid i forhold til interessen blandt de to aftagergrupper af uddannelsen.

Andelen af ledere, der deltager på uddannelsen, var i efteråret 2007 på 9 %, i foråret 2008 på 6 % og er i efteråret 2008 igen på 9 %. Endvidere er det fortsat 10 % mænd, der bliver optaget på uddannelsen.

Det fremgår af nedenstående figur 2.2, at der tilsyneladende er sket nogle mindre forskydninger i alderssammensætningen blandt de studerende. Der er således flere studerende i alderen 46-55 år og 56 år eller ældre, mens der er et mindre antal studerende i alderen 36-45 år⁴. Det tyder således på en ældre sammensætning af de nye studerende i forhold til tidligere modul 1 hold.

Nedenstående figur 2.3 viser, at størstedelen af de studerende har en uddannelsesbaggrund som socialrådgiver.⁵

⁴ Da der ikke er blevet udleveret oplysninger om de studendes alder, er det ikke muligt at sammenholde populationsoplysningerne og oplysningerne fra spørgeskemaet.

⁵ De studendes uddannelsesbaggrund for efteråret 2008 er ikke mulig at sammenligne med de to foregående årgange, idet uddannelsesstederne ikke har udleveret oplysninger herom for modul 1 i efteråret 2008.

2.3 Frafald og frafaldsårsager

Ud af de 275 studerende, som sammenlagt er blevet optaget på uddannelsen, er 15 studerende frafaldet uddannelsen (efterår 2008). Dette svarer til en frafaldsprocent på 5,5 %. Spørgeskemaundersøgelsen blandt studerende har i denne fase ikke registreret uddybende besvarelser fra frafaldne studerende, selvom der er spurgt hertil.

Det kan endvidere konstateres, at i alt 22 studerende har orlov fra uddannelsen (svarende til 8,0 % af de studerende).

Der således tale om et meget lavt frafald på uddannelsen. Dette betyder, som i de seneste evalueringsrapporter, at de kommende kapitler fokuseres om at støtte op om fastholdelse frem for at analysere årsager til frafald.

2.4 Evaluators vurdering

Fra kapitlet fremgår det at:

- Der er sket endnu et fald i antallet af optagne studerende på uddannelsen. Fra 129 studerende i efteråret 2007, 82 studerende i foråret 2008 til 64 studerende i efteråret 2008.
- Der er fortsat en fornuftig geografisk spredning på, hvor de studerende på uddannelsen kommer fra.
- Der er fortsat stor spredning på de studerendes alder, dog med flere studerende i aldersgrupperne 46-55 år og 56 år eller ældre.
- Den største andel af de studerende er fortsat myndighedssagsbehandlere (74 %), mens andelen af studerende, der er leverandører, er 26 %.
- Der er 10 % mænd og 90 % kvinder på uddannelsen.
- Der er et lavt frafald på 5,5 % (efterår 2008)

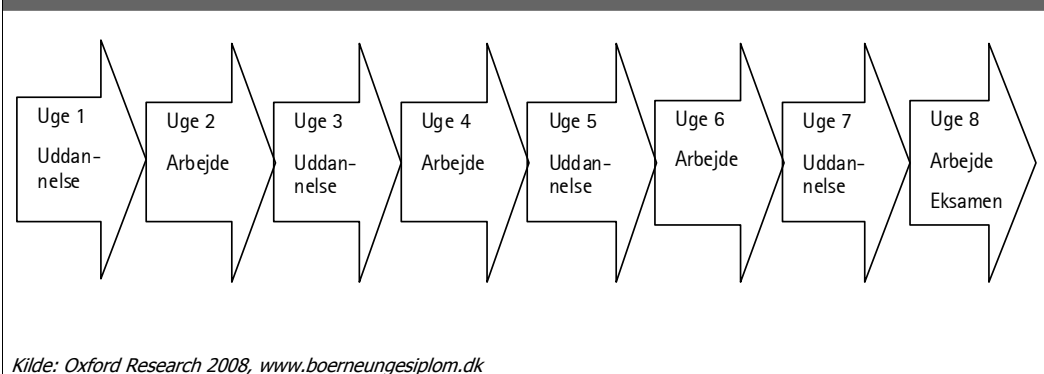
Evaluator hæfter sig ved, at det er tilnærmelsesvist de samme demografiske forhold, der kendetegner de studerende på uddannelsen. Dog anspores der en tendens til, at der indskrives flere ældre studerende på uddannelsen, mens antallet af studerende, der indskrives på diplomuddannelsen, fortsat er faldende. Samtidig spreder optaget sig løbende ud på flere kommuner.

Kapitel 3. Struktur og opbygning

Modulerne på uddannelsen er bygget op således, at et modul har en varighed af 8 uger. De 8 uger indeholder, som nedenstående figur illustrerer, 4 ugers uddannelse og 4 uger med arbejde, således at de studerende veksler mellem at være på arbejde og under uddannelse. Nogle af de uger, hvor de studerende er på uddannelsen, er der tale om to undervisningsdage, andre uger tre undervisningsdage. De resterende dage i ugen er sat af til forberedelse. Den sidste arbejdsuge i perioden på de 8 uger er samtidig eksamensperiode.

På hvert halvår i en periode på 3 år afvikles ét modul, og de studerende skal, for at få deltagertilskud, tilmelde sig den samlede uddannelse. Det er specielt for den nye diplomuddannelse, idet den sociale diplomuddannelse ikke differentierer mellem studerende, der tilmelder sig hele uddannelsen, og studerende der tilmelder sig fx et eller to moduler af den samlede uddannelse.

Figur 3.1: Modulopbygningen på uddannelsen
8 uger af 4 ugers uddannelse og 4 ugers arbejde

Nærværende kapitel har til formål at undersøge den etablerede struktur og kommentere på tidligere evalueringsforslag om en ny forsøgsordning i forhold til strukturen. Hvordan passer opbygningen til de studerendes baggrund og arbejdssituation? Hvordan passer opbygningen til indlæringen, anvendelse af teori i praksis, det faglige niveau og de krav der er til forberedelse på uddannelsen? I kommende evalueringsrapporter vil det også blive undersøgt, hvordan de studerendes ledere mener, opbygningen er forenelig med tilrettelæggelsen af arbejdet og arbejdsopgaverne på de studerendes arbejdspladser.

3.1 Opbygningen fortsat en udfordring

Efter modul 1 og 2 var der henholdsvis 57 % og 58 % af de studerende på E07, der synes, det var vigtigt eller meget vigtigt at forbedre opbygningen af uddannelsen. Opbygningen refererer i den forbindelse til, at et modul forløber over 8 uger med skiftevis en uge på uddannelse og en uge på arbejde. Situationen er ikke ændret meget efter modul 3, hvor 51 % af de studerende på E07 udtrykker samme holdning.

Dette billede nuanceres, men ændres dog ikke af udtalelser fra de studerende. Det er gennemgående, at de studerende stadig er meget splittet omkring opbygningen af uddannelsen. De, som i starten udtrykte, at det havde en mindre eller moderate udfordringer med opbygningen af uddannelsen, er begyndt at vænne sig til opbygningen. Studievejlederne understreger, at de får færre henvendelser, som relaterer sig til problemer i forhold til opbygningen. Derimod synes enkelte studerende, som fra starten har haft det svært med opbygningen, at have fået det endnu sværere på denne baggrund.

Studerende om opbygningen af uddannelsen

- "Sammensætningen af uddannelsen med at man er på arbejde en uge og er i skole en uge, det synes jeg ikke er godt. Det er svært at få det til at hænge sammen. På min arbejdsplads, der er der ingen vikarer, og det gør, at jeg sidder med alle sagerne stadig, og den uge jeg er væk, der er der jo stadig sager, og der er forventningen, at jeg kan hekse, når jeg kommer tilbage. Og så skal jeg jo også have lidt ferie, og så virker det for nogen, som om jeg aldrig er der, og det er enormt frustrerende. Det betyder, at jeg nærmest selv skal stå til ansvar for, at jeg tager en efteruddannelse." (Studerende)

I forhold til opbygningen af uddannelsen synes der således at være en tendens gennem alle tre moduler, som dog synes at være svagt aftagende.

3.1.1 Forsøgsordning med to forskellige opbygninger

På baggrund af evalueringens 1. og 2. fase foreslog evaluatoren i 2. evalueringsrapport, at der blev igangsat overvejelser om en forsøgsordning. Denne forsøgsordning skulle bestå i, at uddannelsens moduler skulle koncentreres over fire uger i stedet for otte uger på et enkelt uddannelsessted.

Evalueringens fase 3 har i forlængelse heraf undersøgt mulighederne for en sådan ordning ved at spørge studerende, studievejledere og undervisere yderligere herom. Som det vil fremgå af det følgende, er der såvel fordele og ulemper herved samt forskellige interesser involveret heri.

To overordnede pointer gør sig gældende: For det første at perioden på fire ugers sammenhængende undervisning betyder, at der kan være visse udfordringer i forhold til reglerne for SVU-dækning, som skal undersøges nærmere før en evt. forsøgsordning sættes i gang.

For det andet fremstår det tydeligt, at dynamikken mellem myndighedssagsbehandlere og leverandører vil lide i tilfælde af, at uddannelsen gennemføres inden for en kortere sammenhængende periode. Leverandørerne har netop muligheden for at deltage på uddannelsen grundet den nuværende opbygning, som passer bedre til deres arbejdstider. På denne måde, kan de få hverdagen og arbejdslivet til at hænge sammen, uden de modtager vikardækning. Vurderingen er, at det ikke i samme grad vil være en mulighed,

hvis strukturen laves om. Dermed vil leverandørerne sandsynligvis ikke tilmelde sig hold, som gennemføres i en sammenhængende periode.

Studerende om 4-ugers opbygning af uddannelsen

- *"Jeg ville ikke bryde mig om en opbygning med 4 uger i træk, fordi så ville dyngerne blive alt for store derhjemme. Jeg har ikke fået tildelt noget fra vikarpuljen. Jeg synes, det ville være for lang tid at være væk. Jeg kan ikke samle op på fire ugers arbejde, mine sager kan ikke vente 4 uger. Og så ville det også belaste mine kolleger. Jeg synes også, det er positivt med den pause, der er mellem de respektive undervisningsgange, fordi det giver tid til refleksion, og mulighed for at tænke det ind i de sager jeg arbejder med i de følgende uger."* (Studerende).

- *"Den nuværende struktur fungerer ikke, det er en for stor belastning, som det er nu. Man skal slå uddannelsen sammen, så vi havde det samlet. Vi har på nuværende tidspunkt ikke overskuddet til at implementere de ting, vi lærer på uddannelsen. Der er ikke det nødvendige overskud. Man skal gøre lige som de gamle årskurser hvor man tager uddannelsen, og så kommer man ud og bruger det efterfølgende. Det virker bedre. Altså eksempelvis 4 uger i træk og så ud og bruge det, det vil også være lettere at få vikarordninger til at fungere."* (Studerende).

Som tekstboksen illustrerer, er der stor forskel på holdningen til opbygningen, og hvorvidt et kortere sammenhængende forløb ville være bedre end den nuværende 8-ugers vekseluddannelse blandt de studerende. Denne forskel findes også internt hos myndighedssagsbehandlere, så det er ikke kun leverandørerne, som har forbehold over for en forsøgsordning.

Blandt de udvidede studievejledere gives der generelt udtryk for, at en forsøgsordning vil skabe nogle administrative udfordringer, samt at det vil få uønskede konsekvenser i forhold til sammensætningen af holdene.

Udvidet studievejleder om forsøgsordning

- *"Set fra min stol, så fungerer det godt, som det er nu. Jeg havde for nyligt en snak med modul 3 studerende, hvor der blev spurgt til mere sammenhængende forløb, men det ville ikke kunne lade sig gøre for dem fra daginstitutionsområdet. Når de får vikardækning og SVU, så er det også en sikkerhed for, at de ikke må være på arbejdet. Min fornemmelse er, at det fungerer for de fleste. Jeg synes, det er meget vigtigt at få samlet myndighedssagsbehandlere og leverandører. Dermed sagt at det er vigtigt at få målrettet uddannelsen til et fagområde og ikke til en funktion. At lave en uddannelse udelukkende til myndighedssagsbehandlere vil ikke være fordelagtigt."* (Udvidet studievejleder)

De kvalitative interview med undervisere, studerende og udvidede studievejledere viser samlet set, at der er flest tilhængere af en forsøgsordning blandt de studerende, mens udvidede studievejledere og undervisere er mere tilbageholdende. Blandt sidstnævnte lægges der meget vægt på, at man risikerer at miste det udbytte, som de studerende får i kraft af, at de studerer sammen med andre faggrupper og med kolleger, der arbejder med en anden del af anbringelsesforløbet.

3.2 Sammenhæng og progression

En af grundidéerne forud for oprettelse af uddannelsen var at sikre sammenhæng og progression på en uddannelse, som består af 6 moduler over 3 år, og hvor mange forskellige undervisere kommer og går, igennem en opbygning, hvor de studerende følges ad gennem hele forløbet. Uanset dette fordelagtige udgangspunkt, vil det sandsynligvis altid være en udfordring at skabe 'den røde tråd' gennem moduler og undervisningsemner, idet underviserne flere steder kun har en begrænset tilknytning til uddannelsen.

Seneste evaluering viste, at der eksisterer en god og forståelig overgang mellem modul 1 (videnskabsteori) og modul 2 (teoretiske perspektiver i socialt arbejde med udsatte børn, unge og familier).

3.2.1 Sammenhæng mellem modul 2 og modul 3

I de kvalitative interview med de studerende gives der udtryk for, at der umiddelbart er en fornuftig overgang mellem modul 2 og modul 3. Det giver overordnet god mening, at videnskabsteori og teorier i arbejdet med børn og unge efterfølges af et modul, der sætter fokus på metoder i arbejdet med udsatte børn, unge og deres familier.

Når det er sagt, giver en del studerende udtryk for, at sammenhængen forsvinder, når de kigger ned i indholdet af modulet. Det er således meget svært for dem at se sammenhængen, når de ser bort fra overskriften for modulet.

De studerende om sammenhæng mellem og udvikling fra modul 2 til modul 3

- "Overgangen fra modul 2 til 3 har været svær, fordi jeg nok har haft nogle helt andre forventninger til det. Hvor jeg troede, at nu skulle vi omsætte teorien til metode, men det er ikke sket. Det er forsøgt at blive gjort, men jeg vurderer bare ikke, at det er lykket." (Studerende)

- "Overgangen fra modul 2 til 3 virkede i udgangspunktet logisk, men da vi kom til modul 3, var indholdet blot ikke sådan. Vi fik allerede udleveret eksamensopgaven for modul 3 på modul 2, fordi der skulle være sammenhæng, og fordi at man så kunne skrive om den samme case. Vi kunne bare ikke se sammenhængen, da vi først kom til eksamen på modul 3, og det er ærgerligt." (Studerende)

- "Det der skete på det her modul, det var, at jeg fik oplevelsen af, at nu passer det sammen. Videnskabsteori, teori og metoder. Og så var det lige pludselig svært at styre det hele og komprimere det. Jeg ville gerne ville have haft noget mere teori og noget andet pensum end tekster af Guldager for at være reflekteret. En modpol og lidt mere teori omkring metode." (Studerende)

Denne manglende sammenhæng er også blevet observeret af undervisere og udvidede studievejledere. Interviewene har således klarlagt, at der skal gøres mere for at tydeliggøre, hvordan modulet skal ses i sammenhæng med det forrige modul. Herved er der mulighed for, at indholdet af modulet giver bedre mening for de studerende.

Undervisere og udvidede studievejledere om sammenhæng mellem modul 2 og 3

- *"Vi har ikke fået lavet en rytme i undervisningen på modul 3. Tilbage meldingen fra de studerende har været, 'det kan vi alt sammen'. Vi skulle have fortalt dem fra starten, at de skal være i stand til at drage teorier og metoder med ind i den måde, som de læser og modtager undervisning på modul 3. Vi må sige, at vi ikke har formået at skabe koblingen. Derfor har de studerende fornemmelsen af, at de ikke lærer noget nyt."* (udvidet studievejleder)

- *"I forhold til en rød tråd i uddannelsen oplever jeg, at det er op til de studerende at få fat i tråden. Det er noget, som de studerende selv skal samle op. Og det ville også være bedre, hvis man havde flere møder i lærergruppen, hvor denne i højere grad kunne skabes."* (underviser)

- *"Der skal være mere sammenhæng i det. Både i forhold til de enkelte dele på modulet og i forhold til de første 3 moduler. Den røde tråd har jeg i hovedet, men den kunne jeg godt have præsenteret dem for endnu tydeligere. Min fornemmelse er, at de studerende også har følt, at det har været fragmenteret."* (underviser)

Som det fremgår af kapitel 4, har resultatet af ovenstående været, at modulet for en del studerende har været forvirrende, og mange føler, at niveauet er faldet i forhold til de to tidligere moduler. Det er dog ikke en entydig tendens for alle uddannelsessteder og alle studerende.

Gennemgående underviser om indføring til undervisningsemner

- *"Jeg målretter meget min undervisning til det hold, som jeg underviser. Også i forhold til de eksterne undervisere som vi bruger, der taler vi meget med dem inden, og gør det klart for dem, hvilken gruppe det er, de skal ud og undervise. Og hvis man ikke gør det, tror jeg da godt, at der kan opstå et mis-match. Vi som gennemgående undervisere har også flere gange været med til at skabe den kobling, både før og efter."* (Underviser)

Enkelte forbedringsforslag i forhold til at skabe en mere glidende overgang mellem modulerne går på at slå moduler sammen, men da der samtidig er generel enighed om, at der er for lidt tid i forhold til de metoder, som skal gennemgås, synes dette ikke at være den primære løsning.

Det gennemgående løsningsforslag er mere information og forklaring til indholdet af modulet, og hvordan det skal ses i sammenhæng med de øvrige moduler, som det beskrives nedenfor.

3.2.2 Koordinering, briefing og gennemgående nøglepersoner

Uddannelsesstederne har forskellig mulighed for at koordinere undervisningen. På nogle undervisningssteder er der gennemgående undervisere, som sørger for at etablere den røde tråd. Andre steder inddrages flere forskellige undervisere i højere grad. Evalueringen har tidligere vist, at det fungerer godt, når der er en gennemgående person, der har øje for det samlede pensum, og som formår at introducere gæsteforelæsere, så de indgår meningsfyldt i den øvrige undervisning. Når der ikke er mulighed herfor, udtrykker flere undervisere, at der som et minimum bør gøres mere ud af koordineringen forud for undervisningsstart. Vigtigheden heraf sammenfattes i nedenstående citat fra en underviser.

Underviser om vigtighed af koordination og sammenhæng mellem emnerne på modulet

"Jeg synes generelt, at det, der kan forbedres, er, at der var mere tid til at tale sammen underviserne imellem. Bedre koordination således at der ikke kun kan trækkes tråde fra de andre moduler og op, men også inden for det samme modul. Det kunne være i form af et opstartmøde, hvor der koordineres, efter vi har fordelt, hvem der tager hvilke emner. Mødet bruges til at tale igennem, hvem der tager hvad, og hvad de forskellige undervisere lægger i det, sådan at det bliver mere strømlinet. Og det gik i vasken sidst, fordi der ikke var tid til det. Vi havde det inden modul 2, og det var bedre, fordi man havde en fornemmelse af, hvad de andre lavede. På dette modul har det betyder, at man mere kommer ind og afleverer en vare og ikke har helheden. Jeg synes, at der mangler en rød tråd på modulet." (Underviser)

Evalueringen har i tidligere faser vist, at de studerende sætter stor pris på oplæg fra eksterne undervisere under visse forudsætninger. Dvs. når de er blevet informeret tilstrækkeligt, kan deres viden inden for særlige områder være til stor inspiration. Derimod viser spørgeskemaundersøgelsen blandt undervisere og de kvalitative interview med studerende, at der kan være udfordringer med at være indkaldt som underviser en enkelt dag, samt hvilke forbedringer der kan ske. Udsagnene i tekstboksen nedenfor er dog ikke gennemgående.

Forbedring i forhold til enkelte tilfælde med manglende information til eksterne undervisere

- "Det er ud fra mit perspektiv meget interessant, at jeg faktisk ikke var klar over, at vores undervisning skulle indgå i en større helhed eller endda var del af denne diplomuddannelse. Vi fik ingen instrukser fra den ansvarlige underviser herom og var på den måde ikke klar over de forbindelser til kontekst, vi generelt kunne have fremhævet. Og det fortæller mig så noget om forbedringspotentialer: instruer de ansvarlige på uddannelsesstedet mere specifikt i, hvad det betyder at trække eksterne undervisere ind i programmet, og hvordan der i den situation skal kommunikeres ud/rammesættes. her ville det være en god idé at have en pjece klar/et link til en hjemmeside, som kan fortælle den eksterne underviser: Det her bliver du del af, og i forlængelse af den ramme vil vi gerne bede dig om at tage højde for det og det i din undervisning." (Underviser, spørgeskemaundersøgelse).

- "Jeg tror ikke skolen har været klar over dem, de har hevet ind, om de også kunne formidle varen, fordi de har vidst en masse, men de har ikke selv kunne formidle det. De har kunnet svare, hvis vi stillede spørgsmål, men det burde være den anden vej rundt, hvor de fodrer os med viden. Det har primært været eksterne undervisere, og det har generelt været godt, men lige på dette modul har det været frustrerende, så jeg synes ikke jeg har fået det helt store ud af modulet." (studerende)

I spørgeskemaundersøgelsen med underviserne på modul 3 svarer ca. to tredjedele af underviserne, at de i høj eller i nogen grad tilpasser undervisningen til *uddannelsen* som helhed. En lidt større andel – ca. tre fjerdedele – svarer det samme, når de bliver spurgt om, hvorvidt de tilpasser undervisningen til *modulet* som helhed.⁶

Seneste evaluering understregede også det vigtige i koordineringen, og hvordan undervisningen bliver mere målrettet, når det er sket. Tendensen genfindes i styrket omfang i forhold til modul 3. Mange studerende har, som beskrevet, følelsen af, at sammenhængen med de øvrige moduler ikke indtraf, selvom den umiddelbart synes at være der.

⁶ Ikke alle undervisere får tilsendt spørgeskemaet. For de fleste uddannelsessteder er det gældende, at enkelt-dagsundervisere ikke får tilsendt spørgeskema.

Evalueringen peger således på, at der er et særligt behov for koordinering mellem modul 2 og modul 3. Dette hænger også sammen med indholdet af undervisningen (jf. kapitel 4), hvor der udtrykkes en vis forvirring om, hvordan man, som studerende, skal tage imod undervisningen.

3.3 Evaluators vurdering

I forhold til uddannelsens opbygning og administration gør det sig gældende at:

- Opbygningen af uddannelsen er stadig en udfordring i forhold til at få hverdagen til at hænge sammen med arbejde og uddannelse for visse studerende.
- Der er såvel positive og negative udsagn om en forsøgsordning, hvor uddannelsen gennemføres over kortere tid i stedet for den nuværende 8-ugers vekseluddannelse blandt de studerende. Undervisere og udvidede studievejledere er mere forbeholdne for at lave om på strukturen af hensyn til holdsammensætningen, administration og formelle regler.
- Der er en intuitiv sammenhæng mellem modul 1-3, når der ses på emnerne, men mange studerende har svært ved at genfinde sammenhængen i undervisningen.
- Der kan gøres mere for at koordinere mellem undervisere på visse uddannelsessteder.
- Der kan gøres mere for at informere eksterne undervisere.

Flere af ovenstående forhold blev taget op som særskilte emner i forbindelse med læringsseminaret, som er omtalt i kapitel 11.

Konkret i forhold til forslaget om at oprette en forsøgsordning, hvor uddannelsen gennemføres på kortere tid, er det vurderingen, på baggrund af evalueringsdata og læringsseminaret, at en sådan ordning ikke er hensigtsmæssigt at gennemføre pt. I denne vurdering lægger evaluator særligt vægt på, at en forsøgsordning vil medføre en uheldig fordeling af myndighedssagsbehandlere og leverandører på det givne hold.

Kapitel 4. Uddannelsens modul 3 og forventet effekt af uddannelsen

Diplomuddannelsen på børne- og ungeområdet består ligesom den sociale diplomuddannelse af 6 moduler. Overskrifterne på de 6 moduler fremgår af den øverste tekstboks på denne side. De studerende gennemfører et modul hvert halvår, og således tager uddannelsen 3 år. De første studerende har gennemført modul 3 i efteråret 2008.

Dette kapitel omhandler modul 3. Er temaerne på modul 3 relevante, spændende og brugbare i forhold til de studerendes daglige arbejde? Er de studerende blevet bedre rustet til deres daglige arbejde? Og hvad er den forventede effekt af uddannelsen?

På baggrund af bl.a. disse emner vil dette afsnit pege fremad og dermed medvirke til at udvikle uddannelsens modul 3. Resultater og diskussioner i dette afsnit bygger på spørgeskemaundersøgelsen med de studerende, spørgeskemaundersøgelsen med underviserne, observation af undervisningen og interview med studerende, undervisere og udvidede studievejledere.

Modul 3 sætter fokus på metoder i arbejdet med udsatte børn, unge og familier. De studerende vil blive introduceret til forskellige undersøgelses- og iagttagelsesmetoder, konfliktløsningsmetoder, børnesamtalen, risikovurdering m.m. Formålet med modulet er at styrke de studerendes kompetencer i forhold til problemforståelse, metoder og metodevalg med henblik på intervention i socialt arbejde med udsatte børn, unge og deres familier.

Uddannelsens 6 moduler

1. Videnskabsteori og teorier om sociale forhold
2. Teoretiske perspektiver i socialt arbejde med udsatte børn, unge og familier
3. Metoder i arbejdet med udsatte børn, unge og familier
4. Sagsbehandler og leverandør på børne- og ungeområdet
5. Projekt- og udviklingsarbejde, dokumentation og evaluering
6. Afgangsprøve udarbejdet med udgangspunkt i de studerendes praksis fra børne- og familieområdet

Kilde: www.boerneungediplom.dk

Modul 3

Formål: At styrke den studerendes kompetence i forhold til problemforståelse, metoder og metodevalg med henblik på intervention i socialt arbejde med udsatte børn, unge og familier.

Emner:

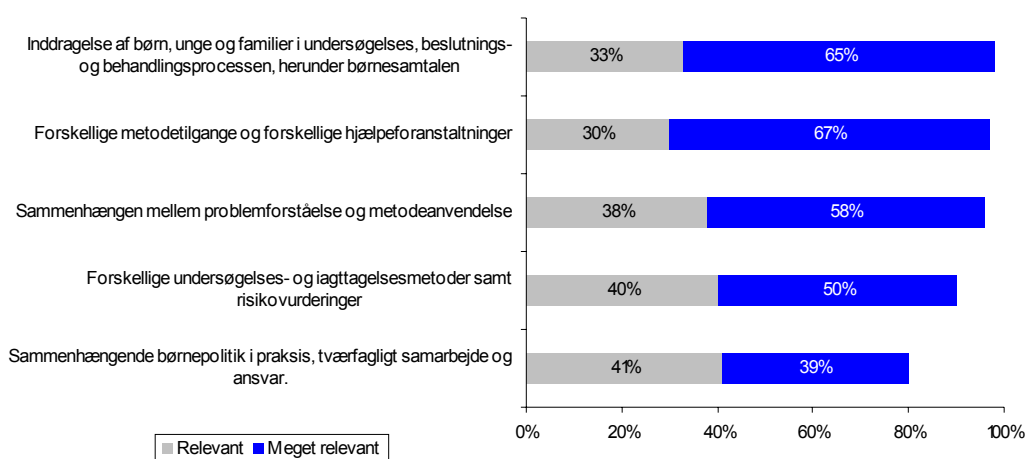
- Forskellige undersøgelses- og iagttagelsesmetoder
- Risikovurderinger
- Inddragelse af børn, unge og familier i undersøgelse og behandling
- Børnesamtalen
- Konfliktløsningsmetoder
- Myndighedsudøvelsen
- Forskellige former for hjælpeforanstaltninger i forhold til børn og unge

Kilde: www.borneungediplom.dk og studieordning for den sociale diplomuddannelse

4.1 Relevans af temaerne på modul 3

Et centralt spørgsmål i forhold til uddannelsens sigte er, hvorvidt temaerne har relevans i forhold til de studerendes daglige arbejde. Figur 4.1 viser de studerendes vurdering af relevansen af modul 3 i forhold til det daglige arbejde.

Figur 4.1: Hvordan vurderer du relevansen af følgende temaer på modul 3 i forhold til dit daglige arbejde?

Kilde: Oxford Research 2008, spørgeskemaundersøgelse med studerende modul 3.
n = 49 - 51 (E07 - M3)

Det fremgår af figuren, at samtlige emner vurderes til at have en høj relevans i forhold til det daglige arbejde. Andelen af studerende, der har vurderet emnerne som værende 'meget relevant' eller 'relevant', ligger således på 80 % - 98 %.

De kvalitative interview med de studerende viser dog ikke samme tendens som ovenfor. Om end enkelte studerende udtrykker sig positivt om emnerne på modulet, er den generelle tendens, at forventningerne ikke er blevet indfriet i forbindelse med undervisningen (jf. endvidere figur 4.2). En vigtig pointe i denne sammenhæng er, at de studerende sammenligner modul 3 med modul 2, hvor der var en gennemgående stor begejstring blandt de studerende.

Ikke desto mindre er det generelle udsagn fra de studerende, at stort set al undervisningen er interessant og anvendelig. Pointen er blot, at modulet ikke er fokuseret i tilstrækkelig grad mod anvendelsen af metode i det daglige arbejde. Dette har skabt forvirring blandt de studerende, hvilket fremgår af tekstboksen nedenfor.

De studerende om emnerne på modul 3

- *"Den gennemgående holdning, som jeg har oplevet på dette modul, er, at det har været kaotisk. Vi har haft en forventning til, at det har været et metodemodul, og det er rigtigt godt, fordi det er det, vi sidder med i vores hverdag. Men nogen af de undervisere, der har været inde, har spurgt os, hvad det er, vi godt kunne tænke os at vide noget om, fordi så ville de godt fortælle det. Hvor vi har siddet med den modsatte forventning og tænkt, at nu skal der virkelig fyldes på os. Det synes jeg ikke, der har været styr på. (...)Jeg tror, det indledningsvis vil være vigtigt, at man får metoderne afklaret inden modulet, hvordan de præsenteres, og hvordan de har relevans for os. Det ville hjælpe, tror jeg. Jeg tror, der er valgt en masse nyt ud, hvor de ikke har haft noget erfaring, og det er fint nok at prøve noget nyt, men det skal bare ikke gøres hele vejen igennem på et modul. Det har på en eller anden måde været lidt for eksperimenterende."* (Studerende)

- *"I forhold til metoderne er det det teoretiske i forhold til metoderne, som vi er kommet om. Det har været meget overordnet i forhold til de enkelte metoder. De er blevet nævnt ved navn, men hvad de kan, og hvordan de bruges, det har vi ikke været igennem. Og det bliver jo besværligt, når man skal sidde og skrive opgave"* (Studerende)

- *"Det har som sådan ikke været et direkte dårligt modul, men i det store brede perspektiv har det været mere ligesom at være på kursus. Det har været langt nemmere end de to foregående moduler. Denne gang kunne jeg skimme pensum og stadig følge med. Måske er stoffet ikke gammelt, men det er heller ikke topaktuelt. Fx fik vi præsenteret 10 år gamle metoder. Det har skuffet mig lidt, nu hvor metoder er så meget 'oppe i tiden."* (Studerende)

- *"Det har været så udflydende, at alt kunne være en metode, og der er metodefrihed inden for metoden osv. Det med metoden er blevet mystificeret – altså hvad er det?"* (Studerende)

Der er dog ingen tvivl om, at stort set alle studerende ser potentialet i modulet, og som det fremgår af afsnit 4.2, går mange af løsningsforslagene på, at der kunne ske en bedre forventningsafstemning samt bedre forudgående information om modulet og dets sammenhæng med de øvrige moduler. Samtidig fremstår der en tendens til, at de studerende ønsker yderligere overvejelser om metodebegrebet, og hvordan det defineres.

Endvidere viser interviewene med undervisere, at de også synes, at indholdet af undervisningen er relevant, men at de har fornemmet, at de studerende i nogle tilfælde har været forvirrede omkring indholdet. Dette har medført, at enkelte undervisere udtaler, at de formentlig vil prioritere deres undervisning anderledes næste gang, de skal undervise på modul 3.

Underviser og studerende om forbedringspotentialer på modul 3

- "Jeg synes modulet har været for fragmenteret. Der har været en bedre rød tråd for de andre moduler. Jeg synes vi skulle have haft mere omkring grundlaget for metoderne. Det skulle gøres mere ud af, hvad der bestemmer, hvilken metode der skal bruges, og hvad de er hensigtsmæssige til. Det, der står i lærebøgerne, skal kobles til videnskabsteorien. Det blev gennemgået på modul 1 i relation til anbringelsesreformen, og her kunne man igen have draget det ind. Det havde været oplagt at koble videnskabsteorien og metoden sammen på dette modul. Den videnskabsteoretiske tilgang, som du vælger, får konsekvens for den metode, du vælger - derfor er det vigtigt. Ellers bliver det bare en tom metode, og det føler jeg måske lidt, er det, der er sket her. Det ville jeg koble bedre til en anden gang. Eksempelvis i tilfældet, hvor man ikke tror, at familien selv kan, så skal man lade være med at bruge metoden familierådslagning." (Underviser)

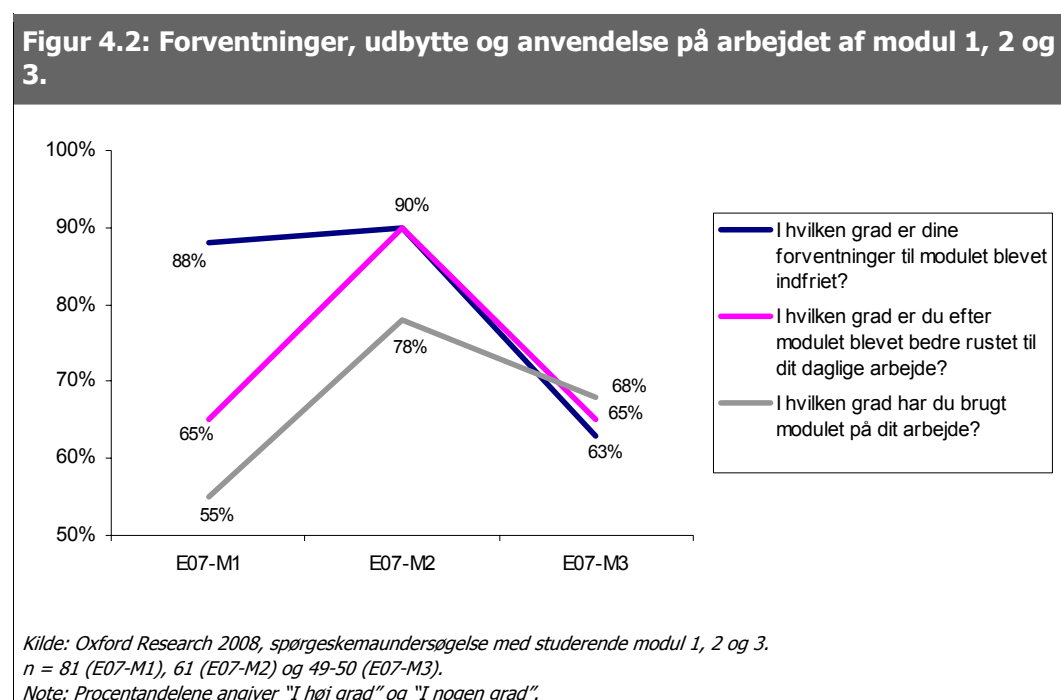
"Man skulle have kigget på, hvad vi bruger i dagligdagen for at finde ud af, hvad en metode er. Der er ikke mange undervisere, der vil svare på, hvad en metode er. Det vil de gerne have os til at definere. Jeg tror, vi nåede fire undervisningsgange hen i forløbet, før jeg sagde, nu må nogen gerne fortælle, hvad en metode er, ellers bliver jeg åndssvag." (Studerende)

En del af forklaringen på de studerendes forvirring i forhold til metodebegrebet og indholdet af undervisningen kan muligvis kobles til, at en del af underviserne selv er i tvivl om, hvordan metodebegrebet på børne- og ungeområdet skal defineres. En underviser fortæller således, at hun i forbindelse med planlægningen af næste modul kunne fornemme en tvivl blandt underviserne i forhold til, hvordan begrebet metode skal forstås.

Udfordringer i forhold til metodebegrebet på børne- og ungeområdet blev taget op som særskilt emne i forbindelse med læringsseminaret den 30. januar 2009 – jf. kapitel 11.

4.2 Udbytte og anvendelse af modul 3

Figur 4.2 viser de studerendes forventninger til modulet, hvorvidt de vurderer, at de er blevet bedre rustet til det daglige arbejde, og i hvilken grad de har anvendt modulet på deres arbejde. Figuren viser udviklingen i disse parametre fra modul 1 til modul 3.

Figuren viser, at der for alle tre parametre skete en stigning fra modul 1 til modul 2. Denne udvikling skyldes bl.a., at de studerende bedre kunne relatere undervisningen til deres hverdag i modul 2, end tilfældet var i forbindelse med modul 1. Denne udvikling var forventelig.

Fra modul 2 til modul 3 er der dog sket et overraskende fald i vurderingerne fra de studerende. Fra at forventningerne blev indfriet i nogen eller i høj grad for 90 % af de studerende på modul 2, er tilfældet kun det samme for 63 % af de studerende i forbindelse med modul 3.

De studerende vurderer ligeledes "at de er blevet bedre rustet til deres daglige arbejde" mindre positivt efter modul 3 (fald fra 90 % til 65 %).

Et mindre fald fra 78 % til 68 % positive studerende indfinder sig endvidere i forhold til anvendelsen i det daglige arbejde, hvilket ligeledes fremgår af figur 4.2.

Om end der stadig er tale om en overvægt af generelt positive studerende, er der tale om et overraskende og forholdsvis drastisk fald i de studerendes vurderinger af modulet, når modul 2 og 3 sammenlignes.

Disse kvantitative vurderinger underbygges af interview med studerende, som generelt ytrer, at forventningerne ikke i lige så høj grad er blevet indfriet som tidligere. De føler samtidig, at potentialet i forhold til at anvende modulet i deres arbejde med metoder, ikke er blevet indfriet. Som tidligere beskrevet, vurderer de studerende samtidig, at undervisningen som sådan er relevant, og at det kan bruges i det daglige arbejde. Det er blot nogle andre ting end forventet, som de har fået med fra modulet. Denne tendens

kan også aflæses i figur 4.2, hvor faldet i forhold til anvendelse i det daglige arbejde er moderat.

4.2.1 Modul 3's specifikke betydning for de studerendes praksis

Som i seneste evalueringsfase er de studerende, der har vurderet, at uddannelsen har en betydning for deres praksis, blevet spurgt, hvordan dette især kommer til udtryk. På dette spørgsmål fordeler de studerende sig generelt, som da de blev stillet samme spørgsmål i forbindelse med afslutningen af modul 2.

De studerende vurderer, at det er refleksionen over egen praksis, som er det største udbytte af uddannelsen (85 % efter modul 2 og 96 % efter modul 3). I forlængelse heraf slår de studerendes forbehold over for modul 3 igennem, da der ikke er sket nævneværdige stigninger på de øvrige parametre for praksisanvendelse af uddannelsen efter modul 3 – herunder erhvervelse af nye teorier/værktøjer, helhedsorienteret blik på indsatsen, argumentationsevne samt evne til samarbejde med og rapportere til andre dele af forvaltningen/andre institutioner.

Studerende om modul 3's betydning for praksis

- "I forhold til metode har jeg ikke fået noget nyt, jeg kan bruge i min hverdag. Jeg har selvfølgelig fået noget med fra undervisningen, som jeg kan bruge i min hverdag, men bare ikke på det område, som jeg havde forventet – altså metode." (Studerende)

Der er dog også studerende, som kvalitativt giver udtryk for, at de har fået meget ud af modulet. Det fremgår af nedenstående tekstboks, som er et eksempel på en studerende, som har formået at tage modulet til sig, og som finder anvendeligheden meget høj.

Eksempel på studerende, som er meget positiv over for modulet og anvendeligheden i det daglige arbejde

- "Det har været rigtig relevant i forhold til, hvilken metode man selv går ud med. Det har været et svært modul for mig, da jeg bruger mig selv meget, og jeg bruger egentlig ikke en metode. Det var svært, da jeg gik ind i mig selv, og samtidig var det en hård proces. Før startede man i praksis med det negative og var problemløsende, men nu er jeg i gang med at vende det til det positive – altså hvad fungerer, og hvordan kan vi få mere af det? Det gælder også om, når man kommer ud, at få dem til at finde løsningen – og det er noget helt andet, de forventer. Der er jo tale om selvrefleksion, og det er en svær metode. Jeg har brugt den narrative metode meget, men for at kunne bruge den, er man nødt til komme igennem ovenstående proces. Ved den narrative fortælling tager man udgangspunkt i den andens fortælling og bruger nogle af deres egne ord. De finder løsningen i sig selv, og jeg hjælper på vej – både med barnet og forældrene. Man tolker også ud fra egen forståelsesramme, men man bliver nødt til at spørge ind og prøve at forstå uden på forhånd at drage konklusioner. Man skal huske, det er mere nuanceret. Jeg vil gerne have børnene og forældrene med i metoden – når de selv er med, kan de bedre forstå, hvad man skal. Når man spørger ind, kommer der tit nogle andre løsninger, som man ikke havde tænkt på, på forhånd. Så for mig åbner det for nogle andre løsninger, som jeg ikke havde tænkt på. Men det er hårdt – fordi man også gør op med sin arbejdsbeskrivelse, der tager udgangspunkt i, at man skal finde problemet." (Studerende)

4.3 Forventet effekt af uddannelsen

På sigt er et centralt element i evalueringen at måle uddannelsens effekt på kvaliteten af indsatsen over for udsatte børn og unge. I seneste evalueringsrapport blev der introduceret et nyt element i evalueringen, idet de studerende blev bedt om at vurdere, hvad uddannelsens effekt forventes at blive på børne- og ungeområdet.

Vurderingerne fra de studerende er generelt enslydende med de vurderinger, som de afgav i forbindelse med afslutningen på modul 2. Dog er der to væsentlige forandringer, som skal fremhæves:

1. Andelen af studerende, der vurderer, at uddannelsen på sigt vil betyde "en mere sammenhængende indsats", er steget med 16 procentpoint fra 41 % til 57 %.
2. Andelen af studerende, der vurderer, at uddannelsen på sigt vil betyde "en bedre inddragelse af børn, unge og deres familie og netværk", er steget med 10 procentpoint fra 49 % til 59 %.

4.4 Evaluators vurdering

Kapitlet har tydeliggjort, at et af de store forbedringspotentialer ligger i at arbejde med indholdet af modul 3. De studerende synes generelt, at emnerne på modulet er relevante, men det var blot ikke det, de forventede af modulet, som de har fået ud af undervisningen. Dette giver udslag i generelt kritiske kvalitative vurderinger af modulet.

Samtidig har der flere steder været en generel forvirring om, hvad begrebet metode indeholder på børne- og ungeområdet – både hos undervisere og hos de studerende.

Udfordringerne ved modulet kommer til udtryk i vurderingen af modulets anvendelighed i dagligdagen. Til trods for store forventninger, da der eksisterer mange metoder på børne- og ungeområdet, afgiver de studerende en mindre positiv vurdering heraf i forhold til vurderingen, som blev afgivet efter modul 2.

Evaluator peger i forlængelse heraf særligt på tre områder, der med fordel kan arbejdes på i forhold til modul 3:

- Styrkelse af den indledende indplacering af modulet i forhold til de øvrige moduler – dvs. etablering af den røde tråd mellem modulerne.
- En bedre gennemtænkt tilgang til metodebegrebet, dets indhold og anvendelse.
- Bedre briefing af særligt eksterne undervisere om fokus for modul 3.

De tre områder blev drøftet i forbindelse med læringsseminaret den 30. januar 2009, hvor der blev udtrykt generel konsensus fra uddannelsesstederne om at arbejde udviklende med disse forhold – jf. kapitel 11.

Kapitel 5. Undervisnings- og læringsformer

5.1 Praksisnær og dialogbaseret undervisning

I dette kapitel vil fokus være på undervisernes brug af undervisnings- og læringsformer i forhold til modul 3 specifikt og uddannelsen generelt samt de studerendes oplevelse heraf.

Der fokuseres i de enkelte dele af kapitlet på hvilke undervisnings- og læringsformer, som de studerende og underviserne angiver som givtige i undervisningen, samt hvorledes man med fordel vil kunne forbedre modul 3 i forhold til undervisnings- og læringsformer.

I sidste del af kapitlet vil der være fokus på eksamen og eksamensformer, herunder feedback på eksamen.

5.1.1 Faldende tilfredshed med praksisnære og dialogbaserede undervisningsformer

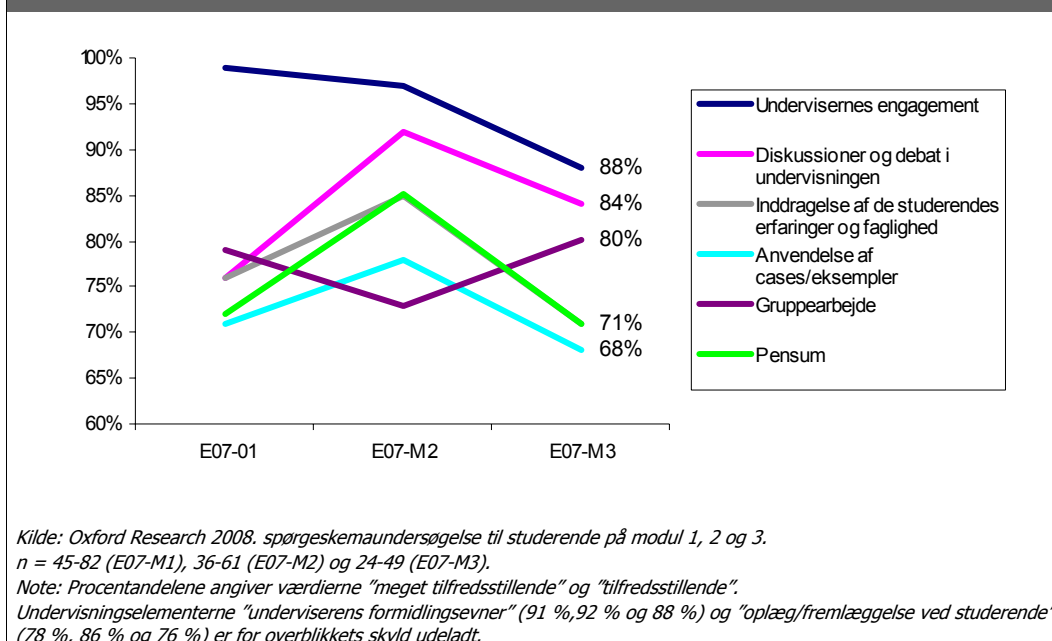
Via de kvantitative data bliver tilfredsheden med undervisningen afdækket ved, at de studerende er blevet bedt om at vurdere en række elementer i undervisningen - lige fra pensum til undervisernes engagement og formidlingsevner.

Den overordnede tendens er, at de studerende, som i efteråret 2008 deltog på modul 3, generelt er blevet *mindre* tilfredse med undervisningsformen og særligt i forhold til, hvorledes undervisningen er med til at gøre stoffet praksisnært.

Dette fremgår eksempelvis af de studerendes besvarelser, at andelen, der svarer, at de cases, der anvendes i undervisningen på modul 3, er meget relevante eller relevante, er faldet med 18 procentpoint, hvis man ser på udviklingen på E07 fra modul 2 til modul 3 (fra 89 % til 71 %). Derudover er andelen, der svarer, at de i høj grad eller i nogen grad mener, at undervisningsformen på modul 3 understøtter muligheden for at anvende uddannelsen i det daglige arbejde, faldet med 12 procentpoint (fra 83 % til 71 %).

I forlængelse heraf viser figur 5.1 de studerendes tilfredshedsvurdering af undervisningens elementer.

Figur 5.1: Hvordan vurderer du følgende elementer i undervisningen på modul 3?

Generelt viser figur 5.1, at de studerende vurderer undervisningen på modul 3, mindre tilfredsstillende end efter modul 2. Således er de studerendes vurdering af undervisningselementer som "underviserens engagement", "diskussioner og debat i undervisningen", "inddragelse af de studerendes faglighed", "anvendelse af cases/eksempler" samt "pensum", alle faldet i forhold til de studerendes besvarelser efter modul 2. Flere til et niveau der ligger under respondenternes vurdering efter modul 1.

Der er dog mellem de enkelte delelementer i undervisningen forskel på niveauet i faldet i andelen af de studerende, der angiver de enkelte elementer som "meget tilfredsstillende" og "tilfredsstillende". Således vurderer 88 % af de studerende, at et element som "underviserens engagement" stadig er "meget tilfredsstillende" eller "tilfredsstillende", mens et element som "pensum" vurderes "meget tilfredsstillende" eller "tilfredsstillende" af 70 % af de studerende. For begge elementer af undervisningen er der dog stadig tale om et fald i andelen af respondenter, der angiver undervisningselementet som tilfredsstillende. Yderligere er der forskel på, hvor meget de enkelte elementer er faldet. Det er primært undervisningselementerne "pensum" og "inddragelse af de studerendes erfaringer og faglighed", der er faldet mest fra modul 2 til 3 (hhv. med et fald på 16 procentpoint fra 86 % til 70 % og 14 procentpoint, fra 85 % til 71 %).

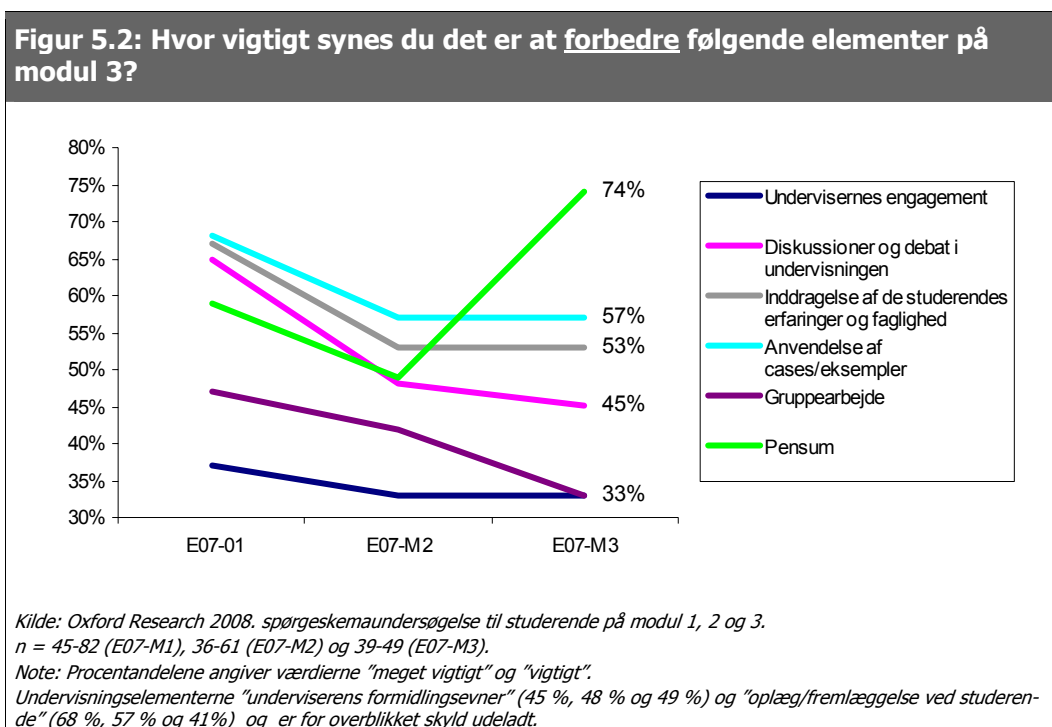
Undervisningselementet "gruppearbejde" er det eneste element, som de studerende i forbindelse med modul 3 angiver en højere andel af svar i svarkategorierne "meget tilfredsstillende" og "tilfredsstillende". Denne er således steget med 7 % procentpoint, fra 73 % til 80 %.

Det skal understreges, at der til trods for et generelt fald i de studerendes vurderinger, stadig er en overvægt af studerende, som er "tilfredse" eller "meget tilfredse" med de beskrevne områder vedrørende modul 3.

Fra resultaterne af spørgeskemaundersøgelsen blandt underviserne fremgår det, at underviserne i højere grad end de studerende vurderer, at de studerende får udbytte af praksisorienterede undervisningsformer. Det gælder især "diskussion og debat i under-

visningen”, hvor 10 ud af 15 undervisere vurderer, at det giver de studerende stort udbytte, mens 5 svarer, at det giver noget udbytte. I forbindelse med ”inddragelse af de studerendes erfaringer og faglighed” svarer 11 ud af 15 undervisere, at det giver de studerende et stort udbytte, mens 4 svarer, at det giver noget udbytte.⁷ I anvendelsen af cases og eksempler vurderer 7 undervisere, at det giver de studerende et stort udbytte, mens 4 svarer noget udbytte. Der er dermed tale om en vurdering fra undervisernes side af den praksisnære undervisning, der går på en oplevelse af, at de studerende generelt får et solidt udbytte af de enkelte undervisningselementer, samt den praksisnære undervisning specifikt.

Billedet af de studerendes og undervisernes vurdering af modulets undervisningselementer og den praksisnære undervisning vil i det efterfølgende nuanceres via de studerendes og undervisernes kvalitative udsagn. Først vendes blikket dog mod de studerendes vurdering af, hvorvidt det er nødvendigt at *forbedre* de enkelte delelementer i undervisningen. Figur 5.2 præsenterer de studerendes svarangivelser på dette spørgsmål.

Figur 5.2 præsenterer flere interessante aspekter i forhold til den udvikling i de studerendes vurdering af undervisningselementerne efter modul 3, som figur 5.1 præsenterede. Således viser figur 5.2, at de studerende generelt ikke angiver et stigende behov for at forbedre de undervisningselementer, hvor der eksisterer et fald i tilfredshedsvurderingerne for modul 3. Generelt, er der tale om en stagnation i vurderingen af, hvorvidt det er nødvendigt at forbedre de enkelte undervisningselementer. Det betyder dog, at der stadig er en relativ stor andel af de studerende, der angiver, at det er "meget vigtigt" eller "vigtigt" at forbedre uddannelsen. Det er specielt udtalt i forbindelse med undervisningselementerne anvendelse af cases/eksempler og inddragelse af de studerendes erfaringer og faglighed, hvor andelen af de studerende, der vurderer, at det er vigtigt at forbedre

⁷ Underviserne er blevet stillet det overordnede spørgsmål: "I hvilken grad vurderer du de studerendes udbytte af følgende læringsformer i din undervisning?", og har derefter vurderet de enkelte læringsformer på en skala fra stort udbytte, noget udbytte, mindre udbytte, intet udbytte samt ved ikke/ikke relevant.

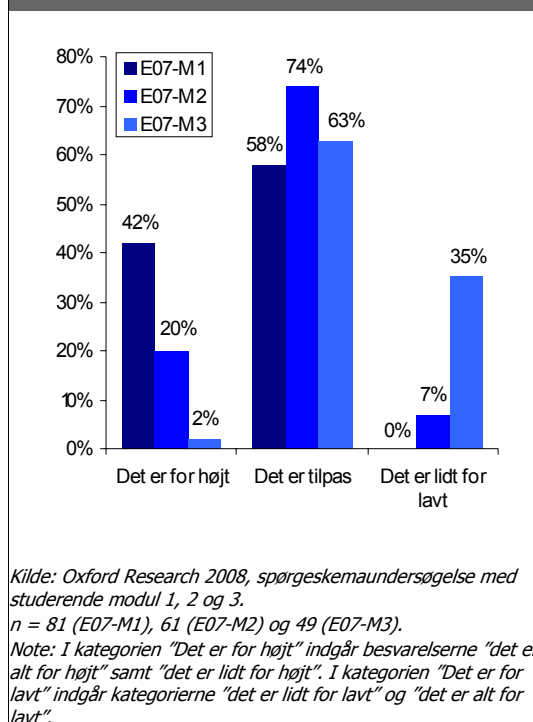
disse elementer, er enslydende med svarangivelserne efter modul 2 på hhv. 57 % og 53 %.

Yderligere er det vigtigt at pointere, at andelen af respondenter, der angiver, at det er vigtigt at forbedre undervisningselementerne diskussioner og debat i undervisningen, gruppearbejde og underviserens engagement, er faldet. Dette til trods for, at figur 5.1 viste, at flere af disse undervisningselementer af de studerende vurderes med mindre andele af tilfredsstillende svarangivelser. Dette er således et eksempel på undervisningsforhold, hvor de studerende oplever, at niveauet er faldet, men hvor det ikke vurderes som akut at forbedre dette.

Et undervisningselement, som de studerende dog i højere grad vurderer som værende vigtigt at forbedre, er "pensum" på modul 3. Dette element vurderes af de studerende som det eneste undervisningselement, som efter modul 3 er vigtigere at forbedre i forhold til de studerendes svarangivelser efter modul 2. Således vurderer 74 % af de studerende, at pensum er "meget vigtigt" eller "vigtigt" at forbedre, hvilket er en stigning på 25 procentpoint i forhold til respondenternes svarangivelse efter modul 2 (49 %). Dette afdækker således et markant udviklingspotentiale for sammensætningen af pensum på modul 3. I forhold til dette forhold specifikt, og i forhold til hvilke undervisningselementer som de studerende generelt angiver, det er vigtigt at forbedre, vil de efterfølgende kvalitative udsagn nuancere dette.

5.1.2 Vurdering af det faglige niveau

Figur 5.3: Hvordan vurderer du det faglige niveau på modulet?

I forhold til vurderingen af det faglige niveau er ændringen fra modul 2 til modul 3 for studerende på E07 interessant. De studerendes vurdering af det faglige niveau på modul 3 vises i figur 5.3. Figuren illustrerer, at de studerende efter modul 3 ikke vurderer det faglige niveau som for højt (2 %), men at 63 % vurderer, at det er tilpas. Derudover vurderer 35 % af de studerende, at niveauet er for lavt. Dette er en ændring i forhold til de studerendes besvarelser efter modul 2, hvor andelen af studerende, der angav det faglige niveau som værende for højt, var 20 % og andelen, der angav det som værende tilpas, var 74 %. Generelt viser figur 5.3 således, at udviklingen i de studerendes vurdering af det faglige niveau fra modul 2 til modul 3 er, at der er en større andel, der angiver, at niveauet er for lavt, og færre der angiver, at det er for højt.

5.1.3 Elementer i undervisningen på modul 3

Det følgende afsnit vil, med udgangspunkt i kvalitative data, uddybe, hvordan underviserne arbejder med undervisnings- og læringsformer på modul 3 – samt hvordan de studerende oplever disse.

Omfanget af praksisnær undervisning

Figur 5.1 og 5.2 viste, at de studerendes vurdering af den praksisnære undervisning (her forstået som undervisningselementerne "anvendelse af cases/eksempler" samt "inddragelse af de studerendes faglighed/erfaringer") efter modul 3 er faldet, samt at de studerende stadig anser det som vigtigt at forbedre dette undervisningselement på uddannelsen.

Yderligere viste spørgeskemaundersøgelsen med underviserne, at der er en mulig diskrepans mellem de studerendes vurdering af undervisningselementerne på modul 3 og underviserens vurdering af de studerendes udbytte af læringsformerne. Forstået sådan, at de studerende i mindre grad oplever undervisningen som praksisnær og dialogbaseret efter modul 3 i forhold til deres svarangivelser efter modul 2. Underviserne vurderer derimod, at de studerende til stadighed får udbytte af de praksisnære læringsformer og den dialogbaserede undervisning.

De studerendes vurdering af en mindre praksisnær undervisning på modul 3 uddybes i nedenstående tekstboks via kvalitative betragtninger.

De studerende om undervisningsformerne

- *"Vi brugte ikke rigtigt cases, kun den sidste dag, hvor der alligevel ikke var nogen, der hørte efter. Cases er gode, fordi man kan diskutere i grupper, men det afhænger af, hvilke metoder de handler om"*(Studerende)

- *"Det ville være en stor hjælp, hvis ens egne cases blev diskuteret op mod de tillærte metoder. Vi får en hel masse viden omkring, hvordan vi burde, handle, forstå og analysere. Det kunne være fedt at drøfte de konkrete situationer og sager, man sidder med i sit arbejde"*(Studerende)

- *"I forhold til undervisningsformer kunne jeg godt tænke mig noget mere praksisnært. Eksempelvis via mere brug af cases. De fungerer godt, fordi man dermed kan hænge tingene op på noget konkret. Noget der tager udgangspunkt i dagligdagen"*(Studerende)

Den praksisnære undervisning prioriteres højt blandt underviserne. Det vil sige, at både undervisere og studerende er enige om vigtigheden af den praksisnære undervisning. Nedenstående tekstboks viser, hvorledes underviserne oplever, at de gør undervisningen praksisnær.

Undervisere om den praksisnære undervisning

- "Jeg inddrager min egen praksis meget, men jeg når ikke at inddrage de studerendes praksis. Jeg er meget lidt teoretisk. Jeg synes det er svært at finde tid til at lave øvelser, når man kun er der en undervisningsgang". (Underviser)

- "Jeg inddrager eksempler fra min egen forskning. Cases inddrager jeg ikke, når de selv sidder med praksis, synes jeg at de bruger det i rigt mål. Det er deres egen opgave at tænke ind i forhold til praksis". (Underviser)

- "Jeg prøver at inddrage deres praksis i undervisningen, således at de kan relatere det til deres hverdag. Men jeg har 6 lektioner på et område, hvor jeg kunne bruge et helt modul, så det er svært. Men det er også derfor, at det er vigtigt at koble teori og praksis hele tiden og gøre det nærværende". (Underviser)

- "Dele af min undervisning er rimelig traditionel, hvor jeg giver dem teori, men jeg har 27 års praksis fra deres verden, så jeg kan være meget praksisnær i min undervisning. Jeg kan det der med at give teori på et højt plan, og så understøtte det med et lille filmklip eller en lille case". (Underviser)

- "Jeg bruger summegrupper, arbejdsgrupper og inddrager, hvordan deres børne- og ungepolitik ser ud i de enkelte kommuner. Det er et forsøg på at tage det generelle i forhold til deres konkrete praksis". (Underviser)

De kvalitative interview med de studerende og underviserne viser således – i forlængelse af hvad spørgeskemaundersøgelsen med begge respondentgrupper pegede på – at der er en diskrepans mellem synet på den praksisnære undervisningsform på modul 3. De studerende fremlægger i de kvalitative interview således en mindre tilfredshed med undervisning og dens praksisnærhed, og at deres egen hverdagspraksis ikke bliver inkorporeret i undervisningen på modul 3. Undervisere lader i mindre grad til at være opmærksomme på dette forhold og vurderer tilsyneladende, at de studerende generelt er godt tilfredse med undervisningsformen. Underviserne fokuserer generelt i højere grad på at inddrage eksempler fra deres egen praksis, til forskel fra en tilgang, hvor der tages udgangspunkt i de studerendes praksis.

Nedenstående tabel 5.1 viser i forlængelse heraf, at underviserne ønsker, at undervisningen i mindre grad er karakteriseres ved "gennemgang af cases/eksempler" samt "diskussioner og debat i plenum". Disse forhold vurderes ellers egnet til at gøre undervisningen mere praksisnær og således imødekomme de studerendes efterspørgsel om mere af denne undervisningsform på modul 3.

Tabel 5.1: Underviseres nuværende og ønskede vægtning af udvalgte undervisningsformer.

Undervisningsform	Nuværende vægtning	Ønsket vægtning	Forskel
Teorigennemgang ved underviser	41 %	37 %	- 4
Gennemgang af cases/eksempler v. underviser	25 %	23 %	- 2
Diskussion/debat i plenum	27 %	25 %	- 2
Gruppearbejde i undervisningen	12 %	14 %	+ 2
Oplæg/fremlæggelse ved studerende	10 %	10 %	0

Kilde: Oxford Research 2008, spørgeskemaundersøgelse undervisere.

Det overordnede billede fra denne del af evalueringen af undervisningselementerne på modul 3 peger således på et mindre mis-match mellem de undervisningsformer, som de

studerende efterspørger på modul 3, og de undervisningsformer, som underviserne oplever, er brugbare og mulige.

Betydningen af gennemgående og eksterne undervisere på modul 3

De kvalitative interview med de studerende samt læringsdagbøgerne peger på flere udviklingsmuligheder for modul 3. Disse ligger primært inden for to områder, som i det følgende vil blive uddybet enkeltvis. Der er tale om betydningen af undervisere, der er eksterne og gennemgående samt pensum.

Som det forrige afsnit afdækkede, er de studerende i mindre grad tilfredse med undervisningen generelt på modul 3 og særligt i forhold til de undervisnings- og læringsformer, som anvendes på modulet. En af begrundelserne for, at de studerende ikke i højere grad vurderer modul 3 mere positivt, omhandler forholdet mellem og inddragelsen af eksterne og gennemgående undervisere i undervisningen på modul 3. Begrebsmæssigt dækker de eksterne undervisere her over undervisere, der bliver hentet ind på modulet til en enkelt undervisningsgang. Gennemgående undervisere dækker over undervisere, der bliver brugt på flere moduler i uddannelsen og op til flere gange pr. modul. Det er således typisk undervisere, der kender de studerende.

De studerende giver igennem de kvalitative interview, læringsdagbøger samt de åbne besvarelser i spørgeskemaundersøgelsen udtryk for deres vurdering af inddragelsen af eksterne undervisere på modul 3. De mest karakteristiske og dækkende udtalelser er præsenteret i nedenstående tekstboks.

Studerendes vurdering af inddragelsen af eksterne undervisere på modul 3

- *"De eksterne undervisere der var inddraget, de havde glemt at målrette deres oplæg i forhold til, hvem det er, som de står overfor. Det lød som om, de troede, vi var helt nye studerende, og det gjorde at niveauet var for lavt". (Studerende)*

- *"Underviserne har ikke vidst, hvad de skulle. De har fortalt om deres job, men jeg tror ikke, at de har vidst, at de skulle fortælle om metode. Vi har ikke rigtig haft gennemgående undervisere på dette modul". (Studerende)*

- *"Nogle af de undervisere vi har haft, har spurgt os, hvad der er, vi godt kunne tænke os at vide noget om. Og der havde vi den modsatte forventning, at nu skulle der fyldes på os. Jeg tror ikke, skolen helt har været klar over, om dem de har hevet ind også kunne formidle varen. De eksterne har vidst en masse, men de har ikke selv kunne formidle det". (Studerende)*

Disse kvalitative betragtninger illustrerer dermed, at de eksterne undervisere, der har været inddraget på modul 3, i nogle tilfælde ikke har haft kendskab til den målgruppe, som de skulle formidle viden til. Dermed er undervisningen ifølge de studerende blevet ustruktureret og uden en rød tråd. Det har ifølge de studerende medført, at de ikke har fået relevant viden ud af disse undervisningsgange. Derudover har de studerende også oplevet, at underviserne har haft svært ved at definere metodebegrebet, samt være enige om hvad der anses som en metode (jf. i øvrigt kapitel 4 og 5).

Pensum

De studerende vurderer, at pensum på modul 3 er det undervisningselement, der er vigtigst at forbedre, jf. figur 5.2. Således angiver 74 % af de studerende, at det er "meget vigtigt" eller "vigtigt" at forbedre dette undervisningselement, hvilket er en stigning på 25 procentpoint i forhold til de studerendes vurdering efter modul 2. Denne utilfredshed med modulets pensum og de studerendes angivelser af, at det er et undervisningselement, der skal forbedres, går primært på to punkter.

For det første handler det om, at det pensum, der inddrages og præsenteres omkring metoder på børne- ungeområdet, skal være relevant og helst omfatte de nyeste metoder. De studerende ønsker et pensum, der er tidssvarende, og som præsenterer den nyeste forskning inden for området.

Studerende om pensum

- *"Man skal være så meget som muligt på forkant med metoder – så det vil være bedst med så ny litteratur som muligt. Jeg synes ikke om tanken med at tage ældre litteratur ind, fordi man synes, det er en god tekst. Det er bare ikke up-to-date".* (Studerende)

- *"Måske er stoffet ikke gammelt, men det er heller ikke topaktuelt. F.eks. fik vi præsenteret 10 år gamle metoder. Det har skuffet mig lidt, nu hvor metoder er så meget oppe i tiden".* (Studerende)

- *"Der var en artikel fra 1975, og der tænkte jeg, at nu stopper det"* (Studerende)

Hvorvidt, det er mest hensigtsmæssigt at inddrage det nyeste pensum på området, er dog et åbent spørgsmål. I denne sammenhæng kan det blot konstateres, at det er en kilde til frustration hos de studerende.

For det andet peger de studerende på, at deres utilfredshed med pensum på modul 3 og ønske om at forbedre dette undervisningselement, handler om koblingen mellem det angivne pensum til de enkelte undervisningsgange og indholdet i undervisningen. Således afdækker de kvalitative interview med de studerende, at dette på modul 3 ikke har været tilfældet, og der flere gange i forbindelse med undervisningen ikke har været overensstemmelse med litteraturen til de enkelte undervisningsgange og indholdet af undervisningen.

Studerende om forholdet mellem pensum og indhold i undervisningen

- *"Modulet startede med, at koble teori til metode, og det var fint nok. Men efterfølgende gik det galt, synes jeg, fordi faglitteraturen, som vi læste, ikke stemte overens med den undervisning, vi havde. Og så er det svært"* (Studerende)

- *"Efter min vurdering har der ikke været sammenhæng mellem litteratur og undervisning. Det hele har været lidt kaotisk"* (Studerende)

Gruppearbejde

Gruppearbejdet er et af de undervisningselementer på modul 3, som de studerende angiver den største andel af tilfredsstillende svarangivelser i. Således angiver 80 % af de studerende gruppearbejdet som "meget tilfredsstillende" eller "tilfredsstillende", hvilket er en stigning i forhold til modul 2 på 7 procentpoint. Det er således det eneste undervisningselement, som de studerende angiver en større andel af tilfredsstillende svarangivelser i, i forhold til modul 2. Derudover er andelen af studerende, der vurderer, at det er vigtigt at forbedre dette undervisningselement den laveste blandt undervisningselementerne på modul 3. Således angiver 33 % af de studerende, at det er "meget vigtigt" eller "vigtigt" at forbedre dette undervisningselement, hvilket er et fald på 15 procentpoint i forhold til de studerendes besvarelser efter modul 2.

Mulige årsagsforklaringer på dette forhold kommer til udtryk via de kvalitative interview med de studerende og underviserne.

Studerende om gruppearbejde

- *"Vi bruger ikke gruppearbejde særlig meget. Undervisningen er mest mindet på, at underviseren fortæller, og så kan vi komme med input"*(Studerende)
- *"Der var en smule ad hoc gruppearbejde, og ellers dialog. Men vi er også for få til at danne grupper på vores hold, og alle siger noget".* (Studerende)
- *"Vi har ikke haft så meget gruppearbejde, og det har været godt. Jeg kan bedre lide, at vi har en fornuftig dialog i klassen og kan høre, hvordan man gør det i andre kommuner"*(Studerende)

For de studerende peger ovenstående kvalitative betragtninger på, at de studerende generelt vurderer det nuværende omfang af gruppearbejde som passende, og at det ikke er et undervisningselement, der skal forbedres. Der er brug for en vis mængde gruppearbejde i undervisning – eksempelvis hvis der inddrages cases – men som figur 5.1 viste, er det nuværende brug af gruppearbejdet tilfredsstillende for de studerende. Derudover vurderes det også forskelligt, hvordan gruppearbejdet struktureres. Flere undervisere peger på, at de ikke bruger større grupper i gruppearbejdet, men derimod bruger mindre summe grupper – og det med succes

Underviser om gruppearbejde

- *"Jeg bruger meget lidt gruppearbejde i store grupper. De studerende siger, at de hele tiden er i grupper i dagligdagen, så derfor bruger jeg meget summe grupper undervejs som break. Og det får jeg positiv tilbagemelding på"*(Underviser)

En anden mulig årsagsforklaring på de studerendes stigende tilfredshed med gruppearbejdet i forhold til modul 3 kan ligge i forlængelse af deres vurdering af en manglende praksisnær undervisning på modulet. Således *kan* en stigning i andelen af studerende, der angiver gruppearbejdet som tilfredsstillende, være et udtryk for, at gruppearbejdet er et undervisningselement, hvor de studerendes egne erfaringer og praksis inddrages i relation til undervisningen. En underviser peger på dette element som et eksempel på, hvilke undervisningsformer der virker godt i forhold til praktikere:

Underviser om undervisningsformer der virker godt i forhold til praktikere

- *"Indledningsvise refleksioner i mindre grupper og egen praksis. De centrale problemstillinger som herefter relateres til oplæg"*(åben besvarelse fra spørgeskema med undervisere)

Dermed kan en stigning i tilfredsheden med dette undervisningselement være et udtryk for, at de studerende via brugen af dette undervisningselement vurderer, at undervisningen bliver mere praksisnær.

5.2 Eksamen, vejledning og feedback

De studerendes vurdering af eksamen bliver i dette delafsnit afdækket via tre former. For det første afdækkes de studerendes vurdering af eksamensformen, hvorefter de studerendes vurdering af vejledning præsenteres. Afsluttende fokuseres der på de studerendes vurdering af den feedback, som de får på eksamensopgaven.

De studerendes tilfredshed med eksamensformen er fortsat relativt høj og svarer til tilfredsheden på modul 2. Således har 75 % af de studerende på modul 3 svaret, at de er "meget tilfredse" eller "tilfredse" med eksamensformen på modul 3. Tilfredsheden på modul 1 var 82 % og på modul 2 var den 75 %. Dog angiver flere studerende i de kvalitative interview, at tilfredsheden med eksamensformen ikke er overensstemmende med modulets betydning for at løse den afsluttende eksamensopgave. Således formulerer flere studerende, at en rodet opbygning af modulet og det uafklarede indbyrdes forhold metoderne imellem har medført, at det har været svært at foretage en tilfredsstillende løsning på den afsluttende opgave. Desuden har sammensætningen af pensum og litteraturens manglende inddragelse i de enkelte undervisningsgange også, ifølge de studerende, haft betydning for opgaveløsningen.

Studerende om eksamensopgaven på modul 3

- *"Der er ingen sammenhæng mellem undervisningen og opgave"* (Studerendes læringsdagbog)
- *"I forhold til opgaven, der har jeg ikke helt vidst, hvad metode handlede om, og hvordan jeg kunne bruge det, og det har været frustrerende"* (Studerende)
- *"Det har ikke fænget denne gang. Og det resulterede i, at jeg skrev opgaven på én dag. Jeg vidste simpelthen ikke, hvad jeg skulle stille op med det. Min opgave blev noget i retning af 'kan der være en metode i ikke at have en metode'"* (Studerende)
- *"Opgaveformuleringen på dette modul har været rodet. Der mangler i det hele taget en rød tråd på modulet. Opgaveformuleringen er blevet formuleret af én underviser, men den fortolkes forskelligt af de andre undervisere".* (Studerende)

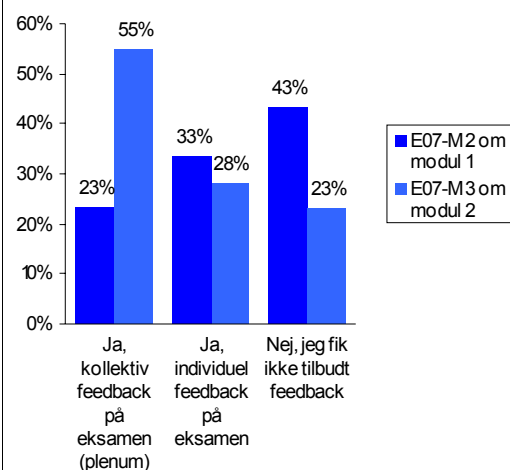
Disse kvalitative betragtninger afdækker sammen med den kvantitative spørgeskemaundersøgelse dermed det forhold, at de studerende generelt er tilfredse med eksamensformen, men utilfredse med de forudsætninger og kompetencer, som indholdet i modul 3 giver de studerende i opgaveløsningen.

I forhold til vejledningen til eksamensopgaven på modulet vurderes denne af enkelte studerende som mangelfuld. Der fokuseres fra disse studerende på, at det er svært at få tider hos vejlederen og at vejlederen ikke har sat sig ordentlig ind i opgaven. Det er forhold, som enkelte studerende understreger i forbindelse med læringsdagbøger og kvalitative interview og skal dermed ikke anses som en generel holdning blandt de studerende på modulet. Dog vurderes det, at specielt de logistiske hindringer i en konstruktiv vejledning med fordel kan adresseres på den korte bane og således gøre det muligt for de studerende at få vejledning til deres eksamensopgave.

I forhold til feedback på eksamensopgaven viser figur 5.4 de studerendes svarangivelser på, om de fik tilbudt feedback på eksamensopgaven efter modul 1 og 2. Som figuren illustrerer, angiver 55 % af de studerende, at de har modtaget kollektiv feedback på eksamensopgaven efter modul 2. Dette er en stigning på 22 procentpoint i forhold til de studerendes svarangivelse efter modul 1. Andelen af studerende, der angiver, at de har modtaget individuel feedback efter modul 2, er faldet med 5 procentpoint fra 33 % til 28 %, mens andelen af studerende, der efter modul 2 ikke fik tilbudt feedback, er faldet med 20 procentpoint. Det er således lidt under hver 4. studerende (23 %), der efter modul 2 angiver, at de ikke har modtaget feedback på eksamensopgaven.

Den relative store andel af de studerende, som angiver, at de har fået kollektiv feedback efter modul 2, vurderes i et fremadrettet perspektiv positivt. De studerende anser det som vigtigt at få en tilbagemelding på den opgave, som de har skrevet, der er mere fyldstgørende end den rene karakter. I forhold til en differentiering mellem kollektiv og individuel feedback vurderes det af flere studerende, at specielt når man får en karakter, man ikke kan forstå, så er det vigtigt med den individuelle feedback.

Figur 5.4: Fik du tilbudt feedback på eksamensopgaven på modul 1 og 2? (flere svar)

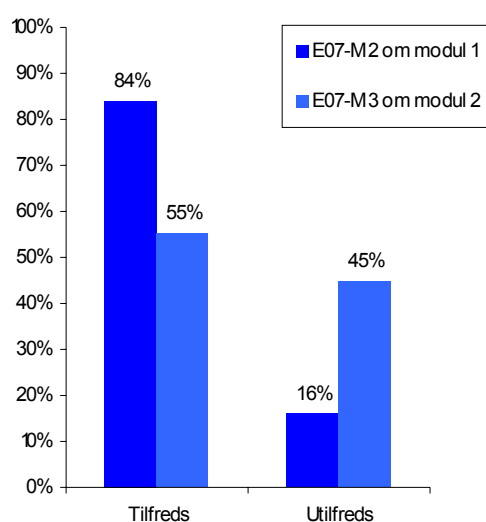
Kilde: Oxford Research 2008, spørgeskemaundersøgelse, studerende modul 2 og 3.
n = 61 (E07-M2) og 47 (E07-M3).

Studerende om vigtigheden af feedback

"det er meget fint, at vi har fået feedback, men vi mangler individuel feedback. Jeg sad med en studerende, der havde fået 02, og hun var frustreret og kunne ikke forstå det. Det var så strukturen, der var noget galt med, men det kunne hun jo ikke vide, før hun havde fået noget feedback" (interview med studerende).

Derfor vurderes både den kollektive feedback og den individuelle feedback som ønskelige af de studerende. Det er dog tydeligt, at den individuelle feedback er den mest brugbare for de studerende. Emnet blev yderligere drøftet i forbindelse med læringsseminaret den 30. januar 2009, hvilket er beskrevet i kapitel 11.

Figur 5.5: Hvor tilfreds er du med den feedback på eksamensopgaven, som du har modtaget ved afslutningen på modul 1 og 2?

Kilde: Oxford Research 2008 spørgeskemaundersøgelse, studerende modul 2 og 3.

n = 61 (E07-M2) og 51 (E07-M3).

Note: Kategorien "Tilfreds" indeholder "meget tilfreds" og "tilfreds" og kategorien "Utilfreds" indeholder "utilfreds" og "meget utilfreds".

Figur 5.5 viser, at andelen af studerende, der er tilfredse med den feedback, de har modtaget efter modul 2, er på 55 %. Der er dermed tale om et markant fald i tilfredsheden i forhold til de studerendes svarangivelser efter modul 1 (29 procentpoint). Denne fordeling dækker således også over en stigende utilfredshed blandt de studerende, hvor 45 % af de studerende efter modul 2 angiver, at de er utilfredse med den feedback, de har modtaget. En studerende formulerer eksamenstilbage-meldingen generelt og forholdet mellem den kollektive og individuelle tilbagemelding ganske rammende; "jeg synes eksamenstilbage-melding er hat og briller. Man giver en overordnet tilbagemelding, og det er fint nok, men jeg synes det er ærgerligt, at man ikke får en individuel tilbagemelding, så bliver man jo aldrig bedre. Det er svært at vide, hvad jeg specifikt har gjort godt og skidt..." (interview med studerende). Dette forhold kan dermed også ses som et udtryk for den stigende utilfredshed med eksamenstilbage-meldingen, som figur 5.5 illustrerer.

Det vurderes dermed, at feedbacken på eksamensopgaven med fordel kan forbedres. Således angiver de studerende, at de i højere grad end efter modul 1 har fået en kollektiv tilbagemelding på eksamensopgaven, men der er ikke en udpræget tilfredshed med denne. Yderligere viser denne del af evalueringen, at der er markant forskel mellem de enkelte uddannelsessteder med hensyn til hvilke former for feedback, der opereres med.

En underviser opsummerer de studerendes opfattelse af feedback ganske rammende, jf. nedenstående tekstboks.

Underviser om feedback

- "Eksamenstilbage-meldingen får de individuelt og samlet. I den generelle får de det store billede, kombineret med noget teori og metode, som de kan tage med sig. Hvis de får 10 eller 12 er de ikke omdrejningspunktet for den individuelle tilbagemelding. Muligheden for tilbagemelding og vejledning er for mig en undervisningsform, der er vigtig. For mig giver det rent pædagogisk ikke mening at give de studerende en opgave, hvis de ikke får mulighed for vejledning, sparring og tilbagemelding. Hvad skal man så med den?" (Underviser)

Dette citat opsummerer den feedback, som de studerende efterspørger. Der differentieres i formen efter behov, men gives en tilbagemelding til alle, fordi det er en læringsform, der prioriteres.

5.3 Eksamenskarakterer

Seneste evalueringsfase (fase 2) viste generel ensartethed i de eksamenskarakterer, som blev givet på de fem uddannelsessteder.

Tabel 5.2 viser gennemsnitskaraktererne for modul 3. Hvor der er nye eksamenskarakterer for øvrige diplomuddannelser på uddannelsesstederne til rådighed, er disse også angivet i tabellen.

Uddannelsessted	Gns. karakter	Antal karakterer	Gns. af karakterer fra øvrige diplomuddannelser*
UC Lillebælt, Odense	8,4	16	7,7
DSH-København	7,2	36	8,8
DFH	5,6	12	-
CVU Vest	7,2	14	8,7
VIA UC, Århus	6,3	35	7,3

Kilde: Oxford Research 2009, data udleveret af uddannelsesstederne
Note: To studerende har dumpet eksamen på modul 2.
**Diplomuddannelse vedr. demens i Odense, Den sociale diplomuddannelse i Århus, uddannelse vedrørende familieteapi på DSH-København og praktikvejlederuddannelse for socialrådgivere på CVU Vest.*

Tabellen viser, at der er stor forskel på eksamenskaraktererne fordelt på de fem uddannelsessteder. Dette adskiller sig fra de tidligere evalueringsfaser, hvor der med få undtagelser var mere ensartethed mellem uddannelsesstederne. Forskellene synes umiddelbart ikke at være forklaret ved sammenligning med karakterer fra de øvrige diplomuddannelser på uddannelsesstederne.

Som konkluderet i seneste evalueringsrapport skal årsagerne til variation findes andetsteds, som fx i særlige dynamiske hold eller sammensætning af studerende. I forlængelse heraf er det interessant, at der er stor forskel på de gennemsnitlige eksamenskarakterer på de to hold ved VIA UC, Århus (henholdsvis gennemsnit på 5,6 og 8,3).

Et andet element, som kunne være årsag til den store variation i eksamenskarakterer, kunne være evt. forskelle i uddannelsesstedernes evne til at gøre indholdet af modul 3 og formålet med modulet forståeligt for de studerende (jf. kapitel 4).

5.4 Evaluators vurdering

Kapitlet viser, at:

- De studerende giver en mindre positiv vurdering af de dialogbaserede og praksisnære elementer i undervisningen sammenlignet med vurderingen efter modul 2
- Færre studerende vurderer niveauet i undervisningen til at være tilpas efter modul 2 (63 % mod 74 % efter modul 2)
- De studerende vurderer, at specielt den praksisnære undervisning og pensum er undervisningselementer, der ikke fungerer optimalt på modul 3, og som med fordel kan forbedres
- Underviserne angiver generelt en mere positiv holdning til de studerendes udbytte af undervisnings- og læringsformerne på modul 3. Dog angiver flere undervisere, at de har problemer med at definere metoderne generelt og at sætte modulets metoder i relation til hinanden og til uddannelsen generelt. Der efterspørges blandet andet et

indledende koordinationsmøde, hvor metodebegrebet og metoderne indbyrdes forhold kan afklares, således at de studerende oplever en mere stringent undervisning.

- Eksamensformen vurderes at være tilfredsstillende for de studerende, men modul 3's forudsætninger for at løse eksamensopgaven har ikke været tilfredsstillende. Specielt en manglende rød tråd i modulet samt et jævnt pensum har været medvirkende til, at visse studerende har oplevet problemer i forhold til eksamensskrivningen. Yderligere ønskes der fortsat mere vejledning samt i højere grad mulighed for individuel feedback på eksamensopgaven.
- Der er større variation end tidligere i forhold til de afgivne eksamenskarakterer.

Evaluator vurderer følgelig samlet, at der stadig, til trods for ovenstående udfordringer i forbindelse med modul 3, eksisterer en fornuftig sammensætning af undervisningen i forhold til de anvendte læringsformer. Der kan dog med fordel arbejdes udviklende med særligt to områder:

1. Pensum (særligt de studerende vurderer, at der er behov for forbedringer)
2. Inddragelse af de studerendes egne eksempler i undervisningen

Kapitel 6. Motivation og fællesskab

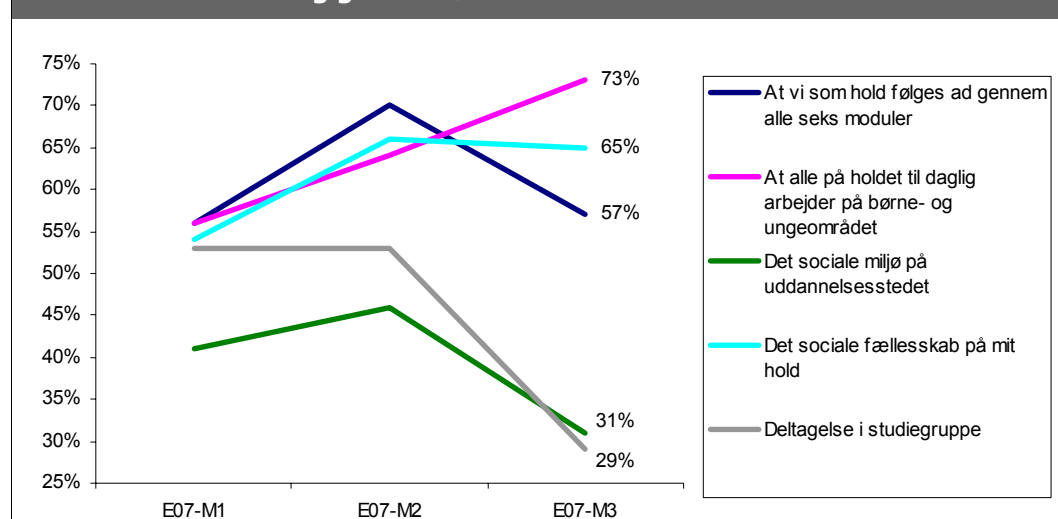
Dette kapitel vil belyse de studerendes involvering i og vurdering af det sociale fællesskab på undervisningsstederne. De studerendes brug af studiegrupper belyses ligeledes sidst i kapitlet.

Holdfølelse, motivation og fællesskab

Generelt er de studerendes vurdering af sociale forhold som motiverende faktorer på uddannelsen faldet fra modul 2 til modul 3, jf. nedenstående figur 6.1.

De studerende vurderer det mindre betydningsfuldt "at følges ad som hold", "det sociale fællesskab på uddannelsesstedet" samt "deltagelsen i studiegrupper". Specielt "deltagelsen i studiegrupper" vurderes mindre vigtig for motivationen for at fortsætte på studiet (repræsenteret via et fald på 24 procentpoint fra 53 % efter modul 2 til et nuværende niveau på 29 %). Dog vurderer de studerende det forhold, at "alle arbejder på området for børn og unge" som en større motiverende faktor efter modul 3, i forhold til de studerendes vurdering efter modul 2 (repræsenteret via en stigning på 9 procentpoint fra 64 % til 73 %).

Figur 6.1: I hvilken grad har nedenstående forhold betydning for din motivation for at fortsætte og gennemføre uddannelsen?

Kilde: Oxford Research 2008, spørgeskemaundersøgelse, studerende modul 1, 2 og 3.
n = 77-81 (E07-M1), 59-61 (E07-M2) og 51 (E07-M3).
Note: Andelen af de studerende, der svarer "i høj grad" eller "i nogen grad".

Generelt vurderes de studerendes faldende vurdering af betydningen af visse forhold som motiverende faktorer *ikke* som et udtryk for, at det sociale miljø på uddannelsen har forværret sig fra modul 2 til modul 3. Derimod anses dette som et udtryk for, at de studerende har opnået større modenhed på uddannelsen, og således ikke længere i lige så høj grad som tidligere anser disse forhold som motiverende faktorer for at fortsætte og gen-

nemføre uddannelsen. Der er således tale om en forståelig og forventelig udvikling. De studerendes vurdering af betydningen af hhv. det sociale fællesskab på uddannelsesstedet og deltagelse i studiegrupper anses som et eksempel på dette. En mere faglig betydningsfaktor for at fortsætte og gennemføre uddannelsen anses de studerendes vurdering af, at "alle arbejder på børne- og ungeområdet" som et eksempel på.

Det sociale fællesskab på holdet vurderes af de studerende fortsat som godt. Således er der fortsat efter modul 3 en stor enighed blandt de studerende om, at de respektive indikatorer for et godt socialt miljø på holdet er høje. Dette omhandler følgende forhold⁸:

- Vi taler meget sammen i pauserne på mit hold (85 %, 98 % og 98 %)
- Der er en god stemning blandt de studerende på mit hold (99 %, 100 % og 100 %)
- Man lytter interesseret til hinanden på mit hold (99 %, 98 % og 98 %)
- Jeg ville ønske at mit hold fungerede bedre socialt (11 %, 9 % og 6 %)

Dermed illustrerer dette, at de studerende har et positivt billede af det sociale fællesskab på de respektive hold. De kvalitative interview indfangede også de studerendes positive holdning til det sociale fællesskab på holdene.

De studerende fællesskabet på holdet

- *"Det er et socialt fællesskab på holdet, som er blevet bedre og bedre"*(Studerende)

- *"Der er et stort socialt samvær på vores hold. De seneste gange hvor vi har afleveret opgave, har vi spist sammen efterfølgende og næste gang skal vi spise sammen inden modulet går i gang, så det er ret godt."* (Studerende)

- *"Vi har det godt i klassen, og vi drøfter og diskuterer på kryds og tværs. Vi taler frit, men alligevel med måde"*(Studerende)

- *"Socialt oplever jeg, at vi har det fint på holdet. Det er positivt at vi kender hinanden, og kan komme med bemærkninger og kan drille hinanden lidt. Det betyder utrolig meget"*(Studerende)

6.1 Studiegrupper

Figur 6.2 fokuserer på de studiegrupper, som de studerende er med i. Som tidligere illustreret i figur 6.1, er de studerendes vurdering af betydningen af studiegrupperne for at fortsætte og gennemføre uddannelsen det forhold, som har oplevet det største fald i andelen af besvarelser i svarkategorierne "i høj grad" og "i nogen grad" – fra 53 % til 29 %. Denne udvikling vil i det følgende blive uddybet og nuanceret via andre kvantitative spørgsmål om studiegrupper samt kvalitative uddybninger.

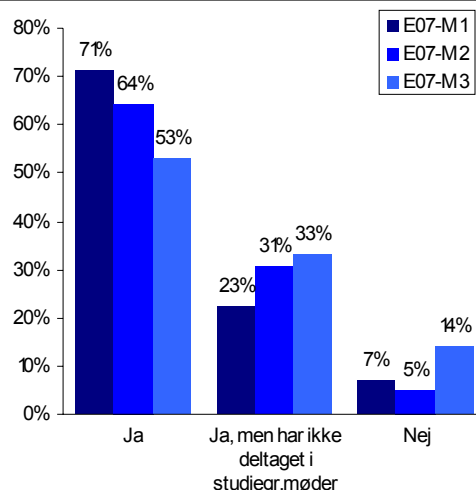
⁸ Svarprocenterne i parenteser afdækker andelen af de studerende, der har svaret "helt enig" og enig" samt for den sidste variabel "helt uenig" og "uenig" på de respektive tre moduler

Figur 6.2 illustrerer, at færre studerende på modul 3 angiver, at de er med i en studiegruppe. Således er andelen af studerende, der angiver dette, faldet med 11 procentpoint de to moduler imellem, fra 64 % til 53 %. Der er dog flere studerende, der angiver, at de fortsat deltager i en studiegruppe, men at de ikke har deltaget aktivt i løbet af modulet. Andelen, der angiver et svar i denne svarkategori, er fra modul 2 til 3 steget svagt fra 31 % til 33 %.

Andelen af de studerende, der angiver, at de ikke deltager i en studiegruppe, er fra modul 2 til 3 steget med 9 procentpoint fra 5 % til 14 %.

De kvalitative interview afdækker mulige årsagsforklaringer på, hvorfor dette er tilfældet, men først fokuseres der på at afdække de studerendes vurdering af, hvorvidt studievejledningen har været medvirkende til at etablere/fortsætte studiegrupperne på modul 2 og 3. Figur 6.3 illustrerer dette forhold.

Figur 6.2: Er du med i en studiegruppe?

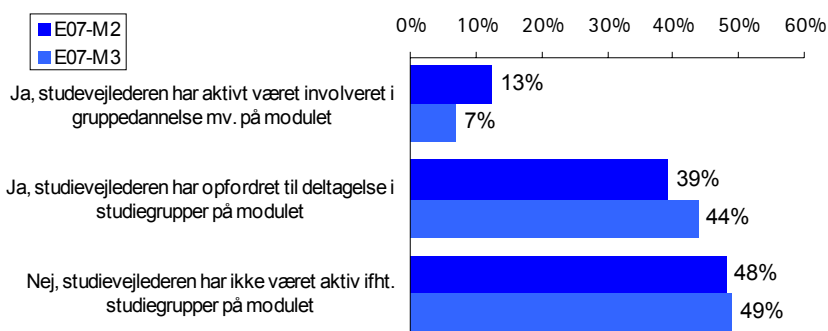

Kilde: Oxford Research 2008, spørgeskemaundersøgelse, studerende modul 1, 2 og 3.

n = 80 (E07-M1), 59 (E07-M2) og 49 (E07-M3)

Note: Kategorien "ja, men vi har ikke afholdt nogle studiegruppemøder" indgår i "Ja, men har ikke deltaget i studiegr.møder", og kategorien "Nej" indeholder både "Nej, og det har jeg ikke noget ønske om" og "Nej, men jeg vil gerne".

Figur 6.3: Har studievejlederen været aktiv i etableringen/fortsættelsen af studiegrupper på modul 2 og 3?

Kilde: Oxford Research 2008, spørgeskemaundersøgelse, studerende modul 2 og 3.

n = 59 (E07-M2) og 45 (E07-M3)

Figur 6.3 viser, at andelen af studerende, der angiver, at studievejlederen ikke har været aktiv ift. studiegrupper på modulet, er relativt enslydende mellem de to moduler (en stigning på et procentpoint fra modul 2 til 3). Flere studerende angiver dog, at studievejlederen har opfordret til at deltage i studiegrupper på modulet (en stigning på 5 procentpoint fra 39 % til 44 %), mens færre studerende angiver, at studievejlederen *aktivt* har været involveret i gruppedannelse mv. på modulet (et faldt på 6 procentpoint fra 13 % til 7 %).

Samlet set viser denne del af evalueringen i forhold til studiegrupper, at de studerende ikke længere vurderer disse lige så betydningsfulde, som de tidligere har gjort for deres

videre deltagelse og gennemførelse af uddannelsen. Dette udmønter sig i, at færre studerende deltager i studiegrupper på modul 3 generelt, samt at flere studerende angiver, at de stadig er med i en studiegruppe, men ikke bruger denne aktivt.

Disse forhold bliver af de studerende uddybet i de kvalitative interview. I nedenstående tekstboks præsenteres nogle af de studerendes årsagsforklaringer på det faldende brug af studiegrupperne.

De studerende om brug af studiegrupper

- *"Jeg er selv i en studiegruppe, men vi mødes kun i opgavesammenhæng, hvor vi får diskuteret tingene. På første modul brugte vi studiegruppen til at læse forskellige tekster, men nu taler vi kun sammen om opgaven"* (Studerende)
- *"Jeg deltager i en studiegruppe, men vi bruger den ikke. Det er ikke tid til det. På 1. modul var vi mere pligtro og mødtes for at diskutere dagens pensum, men det er der ikke tid til længere"* (Studerende)
- *"Vores studiegruppe har ikke fungeret denne gang. Vi har den stadig, men har ikke mødtes en gang. Jeg har simpelthen ikke haft overskuddet"*. (Studerende)
- *"Jeg deltager i en studiegruppe, og for os er der lagt faste studiegruppemøder ind i skemaet på hvert modul"* (Studerende)

Som det også var tilfældet med de studerendes kvalitative betragtninger om studiegrupper efter modul 2, er der en række forskelligartede forklaringer og nuanceringer på anvendelsen af studiegrupper efter modul 3. Visse studerende angiver, at de på nuværende tidspunkt i uddannelsen bruger studiegruppen mere målrettet og således udelukkende mødes i forbindelse med opgaveskrivning og eksamensdiskussion. Andre peger på, at de stadig er tilknyttet studiegruppen, og at den tidligere har fungeret som et forum for diskussion af pensum, men at man ikke længere har den nødvendige tid og overskud til at fortsætte med dette. Der er dog også studerende, der angiver, at de også på modul 3 har gjort brug af studiegrupperne. I den henseende vurderes det, at en formaliseret skemalæggelse af studiegruppemøderne kan have en betydning for, at de studerende fortsætter i studiegrupperne.

6.2 Evaluators vurdering

Kapitlet viser følgende tendenser i forhold til motivationen og fællesskabet på holdene:

- De studerende angiver i mindre grad de sociale forhold som betydningsfulde for deres motivation til at fortsætte og gennemføre uddannelsen. Det er derimod i højere grad faglige forhold som en fælles faglig referenceramme, der efter modul 3 vurderes som en motiverende faktor af de studerende.
- De studerende angiver, at det sociale miljø på uddannelsen er i top.
- Deltagelsen i studiegrupper er faldende og dækker over både en nedlæggelse af studiegrupper samt en manglende aktiv brug. Studiegrupper bruges dog stadig aktivt i nogle tilfælde, specielt i forbindelse med eksamen.

Evaluator vurderer i den henseende, at disse forhold kan anses som eksempler på, at de studerende i forbindelse med modul 3 er modnet på uddannelsen. Således anses de sociale forhold på holdet som vigtige, men de er ikke længere af afgørende betydning for, at man som studerende har motivation til at fortsætte og gennemføre uddannelsen. Derimod anser de studerende i højere grad den fælles faglige referenceramme som en motiverende faktor for at gennemføre uddannelsen.

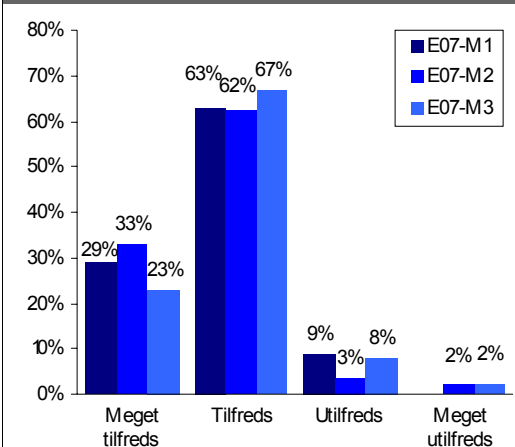
Kapitel 7. Samlet tilfredshed og anvendelse af uddannelsen

I dette kapitel præsenteres evalueringens resultater vedrørende den generelle tilfredshed af den samlede uddannelse. Evalueringsrapporterne for første og anden fase viste, at der er en generel høj tilfredshed blandt de studerende. Derfor er dette område ikke det primære fokusområde for nærværende evalueringsrapport. Kapitlet er baseret på data fra spørgeskemaundersøgelsen blandt studerende på modul 3, som løbende sammenlignes med respondentgruppens besvarelser efter modul 1 og modul 2.

Figur 7.1 viser, at den samlede tilfredshed med uddannelsen efter modul 3 afviger lidt fra de studerendes svar efter modul 1 og modul 2. Der er færre studerende efter modul 3, der er "meget tilfredse" med uddannelsen (fald på 10 procentpoint fra 33 % til 23 %). Der er en mindre stigning i andelen af studerende, der er "tilfredse" med uddannelsen. Andelen af studerende, der er "utilfredse", er steget en smule (5 procentpoint), mens andelen af studerende, der er "utilfredse", er uændret.

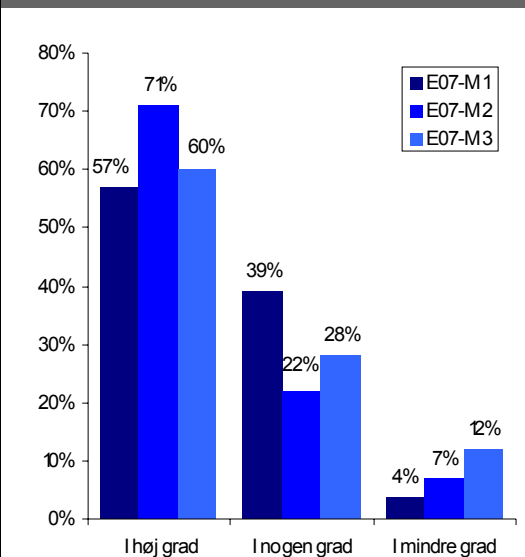
Hvis der ses nærmere på tilfredsheden med uddannelsen i forhold til de respektive uddannelsessteder, viser det sig, at særligt de studerende på Den Sociale Højskole i København og UC Lillebælt i Odense oplever en høj grad af tilfredshed. På begge uddannelsessteder svarer 100 % af de adspurgte, at de er meget tilfredse eller tilfredse med uddannelsen. I relation hertil skal det bemærkes, at de 10 % af studerende, der tilkendegiver, at de er enten utilfredse eller meget utilfredse med uddannelsen, kun dækker over 5 respondenter.

Figur 7.1: Hvor tilfreds er du samlet set med din uddannelse indtil videre?

Kilde: Oxford Research 2008, spørgeskemaundersøgelse, studerende modul 1, 2 og 3.
n = 80 (E07-M1), 61 (E07-M2) og 49 (E07-M3)

Figur 7.2: I hvilken grad vil du anbefale uddannelsen til andre?

Kilde: Oxford Research 2008, spørgeskemaundersøgelse, studerende modul 1, 2 og 3.

n = 79 (E07-M1), 59 (E07-M2) og 50 (E07-M3)

Note: 0% har svaret "slet ikke" på alle 3 moduler.

Også spørgsmålet om de studerende vil anbefale uddannelsen til andre er en indikator på, om de studerende er tilfredse med uddannelsen som helhed. Figur 7.2 præsenterer de studerendes vurdering af dette. Billedet efter modul 3 peger i en anelse mindre positiv retning i forhold til de studerendes svarangivelse efter de to foregående moduler. 12 % af de studerende vil "i mindre grad" anbefale uddannelsen til andre. Der er dog tale om et fortsat positivt billede, idet 60 % af de studerende "i høj grad" vil anbefale uddannelsen til andre. Andelen af de studerende, der vil gøre dette, er dog faldet med 11 procentpoint fra modul 2 til 3. Der er fortsat ingen studerende, der svarer, at de "slet ikke" vil anbefale uddannelsen til andre.

I forhold til de problemer, som over halvdelen af de studerende (51 %) peger på i forbindelse med den praktiske opbygning på uddannelsen (jf. kapitel 3), er det positivt, at det fortsat er så mange, der i høj grad er villige til at anbefale uddannelsen.

Dette indikerer, at de udfordringer, som mange af de studerende oplever f.eks. i forhold til opbygningen af uddannelsen, ikke nødvendigvis resulterer i en mere negativ vurdering af uddannelsen blandt de studerende.

Samtidig kan det konstateres, at til trods for udfordringer med indholdet af modul 3 (kapitel 4) og pensum (kapitel 5) mv. er der stadig en høj grad af tilfredshed med uddannelsen, når de studerende ser på det samlede billede.

Studerende om den samlede uddannelse indtil videre

"Generelt har jeg haft det sådan, at jeg kan bruge det til noget. Men dette modul har været dårligere end de andre. For det første har jeg ikke haft aha-følelsen, og sådan har det ikke været før. Der er ikke en eneste gang, hvor jeg er gået fra uddannelsen og tænkt "hvor kæft hvor fedt". Det er meget forskelligt fra de tidligere moduler." (Studerende)

7.1 Evaluators vurdering

Dette kapitel viser overordnet at:

- De studerende fortsat er tilfredse med uddannelsen som helhed (9 ud af 10 studerende er "meget tilfreds" eller "tilfreds")
- Dog er andelen af studerende, der er "meget tilfredse", faldet med 10 procentpoint i forhold til modul 2.
- De studerende vil fortsat anbefale uddannelsen til andre (88 % angiver, at de vil gøre det "i høj grad" eller "i nogen grad"), dog er andelen, der "i høj grad" vil anbefale uddannelsen, faldet med 11 procentpoint fra modul 2 til 3.

Generelt viser dette kapitel dermed, at de studerende stadig er tilfredse med uddannelsen samt at de gerne vil anbefale uddannelsen til andre. De studerendes besvarelser er dog en smule mindre positive efter modul 3, idet andelen af studerende, der er "meget tilfredse" med uddannelsen samt "i høj grad" vil anbefale denne til andre, begge er faldet med ca. 10 procentpoint.

Kapitel 8. Den udvidede studievejledning

Diplomuddannelsen på børne- og ungeområdet har tilknyttet en udvidet studievejlederfunktion⁹, som er et af de tilknyttede initiativer, som indgår som genstand for evalueringen. Datamaterialet i dette kapitel bygger på kvalitative interview med studerende, undervisere og udvidede studievejledere samt spørgeskemaundersøgelser blandt studerende og undervisere. Fokus for kapitlet lægges på de udfordringer, som de udvidede studievejledere har i forhold til at leve op til formålsbeskrivelsen – herunder særligt indsatsen ude på de studerendes arbejdspladser. Ved læsning af kapitlet skal det holdes for øje, at den udvidede studievejledning på nogle uddannelsessteder arbejder med tre år-gange af studerende, som er startet på uddannelsen på forskellige tidspunkter.

8.1 Brugen af den udvidede studievejledning

Det fremgår tydeligt, at de studerende over tid får en mindre hyppig kontakt til den udvidede studievejledning. Hvor det i forbindelse med modul 1 var ca. halvdelen, der havde haft kontakt til studievejledningen, var det under modul 3 ca. en tredjedel af de studerende, som havde kontakt til den udvidede studievejledning. Blandt de studerende, der har haft kontakt til den udvidede studievejleder i forbindelse med modul 3, svarer 85 %, at de er meget tilfredse eller tilfredse med studievejlederen.

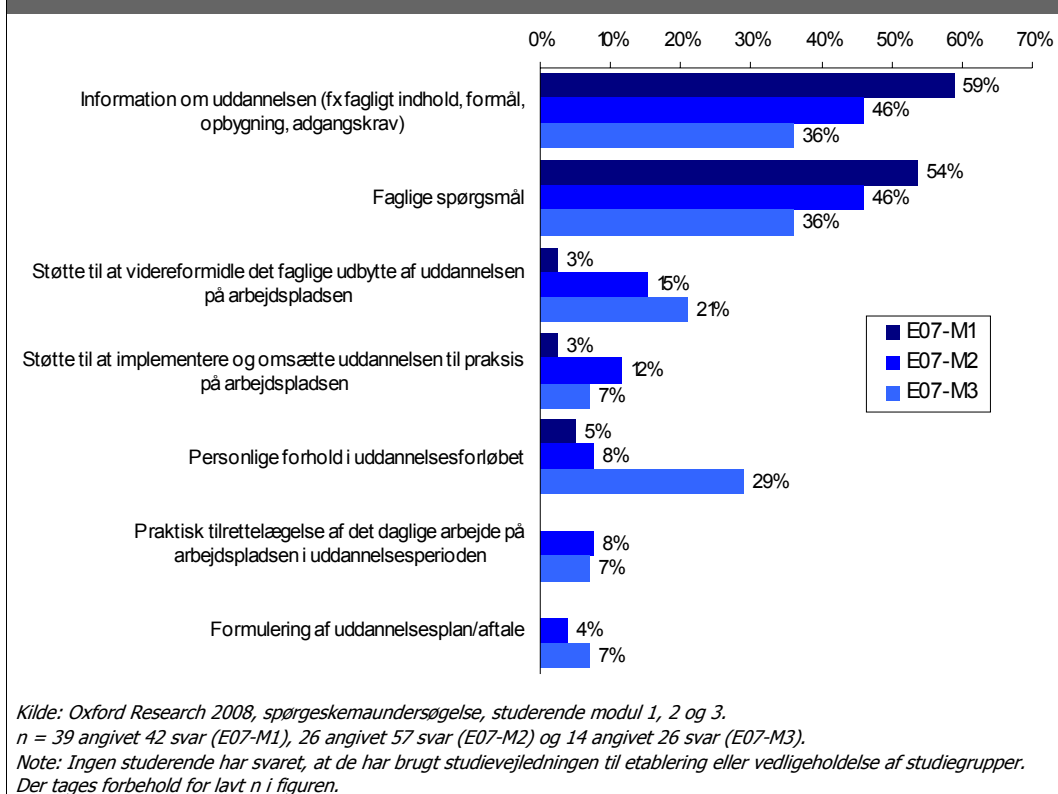
Figur 8.1 viser, hvad indholdet af kontakten til de udvidede studievejledere består af. Det fremgår af figuren, at der er sket et skift fra information om uddannelsen og faglige spørgsmål over mod vejledning om personlige forhold (fra modul 1 til modul 3).

Desuden viser figuren, at prioriteringen af støtte til videreformidling af det faglige udbytte på arbejdspladsen fylder mere i kontakten til de studerende (5 % under modul 1, 15 % under modul 2 og 21 % under modul 3).

Det skal understreges, at figur 8.1 ikke viser udviklingen i aktivitetsniveauet for de udvidede studievejledere, men blot vægtningen i den kontakt som de har med studerende.

⁹ Den udvidede studievejledning har følgende overordnede opgaver: 1. Personlig rådgivning og vejledning til den enkelte studerende omkring undervisning, opgaver og hjemmearbejde, 2. Etablering og gennemførelse af studiegrupper og netværksgrupper blandt de studerende som led i undervisningen, 3. Rådgivning og vejledning til de studerendes arbejdspladser. Støtten skal tilbydes før, under og umiddelbart efter uddannelsens gennemførelse. I tillæg hertil skal den udvidede studievejleder udføre løbende markedsføring og sørge for vedligeholdelse af webside. Den udvidede studievejlednings målgruppe er studerende, som modtager støtte til deltagerbetaling, de studerendes kolleger, de studerendes (faglige) ledelse og de studerendes kommunale uddannelsesplanlæggere. *Kilde:* "Projektbeskrivelse Den udvidede studievejledning på den sociale diplomuddannelse – diplomuddannelse på børne- og ungeområdet". Internt arbejdsdokument.

Figur 8.1: Hvad har du brugt studievejledningen til? (flere svar)

Tendensen, som fremgår af figur 8.1, underbygges af de kvalitative interview med udvidede studievejledere, som udtaler, at de har mulighed for at støtte mere op om enkelte studerende, som har udfordringer i forhold til balance mellem uddannelsen, arbejde og privatliv samt eksamensopgaven.

8.2 Den udvidede studievejlednings arbejdsopgaver

I forbindelse med de kvalitative interview er de udvidede studievejledere blevet spurgt om hvilke opgaver, som de anser som de væsentligste i det daglige virke. Der er en stor spredning af opgaver, og der eksisterer også en variation imellem de forskellige uddannelsessteder.

Tabel 8.1 viser en sammenfatning af de udvidede studievejlederes egne udtalelser fra de kvalitative interview. Det fremgår dog tydeligt af interviewene, at det er den løbende kontakt til de studerende, som den udvidede studievejledning bruger mest tid på, dvs. udsendelse af undervisningsmateriale, besvarelse af mails og den særlige indsats over for studerende, som af den ene eller anden grund oplever specifikke udfordringer i forhold til undervisningen eller andre personlige forhold. Enkelte udvidede studievejledere nævner også, at de har gennemlæst eksamensopgaver og givet særskilt feedback, når der har været et særligt behov. Derudover arrangerer nogle studievejledere særlige arrangementer såsom temadage eller lignende, der ligger uden for undervisningsplanen.

En af de ting, som de udvidede studievejlederne nævner helt naturligt ved gennemgang af deres arbejdsopgaver, er, at de også har brugt en del tid på at få uddannelsen 'hjem

på arbejdspladsen', men at de ikke har haft det store held med at trænge igennem hos kommunerne. Som de mest vægtige årsager nævnes, at lederne i kommunerne generelt er meget travle. Lederne virker i udgangspunktet interesserede, men tager stort set aldrig imod tilbuddet om, at den udvidede studievejleder kan komme ud på arbejdspladsen og støtte op omkring uddannelsesplanlægning, fortælle om uddannelsen eller lignende (jf. afsnit 8.2.2). Også i forbindelse med vikarpuljen kunne det være en fordel, at få lederne i tale – jf. afsnit 9.2, der viser, at der ikke eksisterer en positiv udvikling i, hvordan lederne gør brug af vikarpuljemidlerne.

Tabel 8.1: Den udvidede studievejlednings arbejdsopgaver

Studievejlederes egne udsagn
Indledende, løbende vejledning
Eksamensvejledning
Få uddannelsen "hjem på arbejdspladsen"
Generel løbende kontakt til kommuner
Særlige arrangementer i relation til uddannelsen
Koordinering af lærermøder
Følge med i undervisningen
Fastholdelse af studerende
Løbende samtaler med studerende
Udsendelse af informationsmateriale (undervisningsmateriale)

Kilde: Oxford Research 2008, interview med studievejledere

8.2.1 Markedsføring af uddannelsen

For forsat at sikre underlaget for oprettelse af nye hold er det centralt, at den udvidede studievejledning markedsfører uddannelsen gennem flere kanaler. Tabel 8.2 viser en række markedsføringsinitiativer, som den udvidede studievejledning gør brug af.

De udvidede studievejledere fortæller i forlængelse heraf, at de gør meget ud af at informere de studerende om, at de er de bedste ambassadører for uddannelsen.

Tidligere evalueringer har hertil vist, at "mund-til-mund metoden" får stadig større betydning for de studerendes kendskab til uddannelsen.

Det er dog ikke kun studerende, som forsøges anvendt som videreformidlere af uddannelsen. Andre undervisere samt ledere, der er en god kontakt til i kommunerne, kan med fordel bruges til at sikre optaget på uddannelsen.

Tabel 8.2: Markedsføringsinitiativer

Studievejlederes egne udsagn
Udsendelse af informationsbreve
Udlevering af brochurer/foldere
Ringerunder til ledere
Mails til ledere
Standere ved konferencer
Åbent hus arrangementer

Kilde: Oxford Research 2008, interview med studievejledere

Udvidet studievejleder om anvendelse af andre til markedsføring af uddannelsen

- "Når jeg har haft ledere i telefonen, som repræsenterer myndighedsområdet, har jeg nævnt for dem, at de med fordel kunne tale med kolleger på døgninstitutionsområdet mv. Herved kunne der måske blive en samlet strategi for kommunen, i stedet for at der blot er personer med på uddannelsen fra deres egen forvaltning." (udvidet studievejleder).

8.2.2 Udfordringer med kontakten til kommunerne

De studerende giver ofte udtryk for, at en af de store udfordringer er, at få arbejdspladsen, herunder særligt de faglige ledere, involveret i uddannelsen. Samtidig udtaler de udvidede studievejledere samstemmigt, at den store udfordring i forhold til deres arbejdsbeskrivelse er kontakten til lederne på arbejdspladsen. Det er sagt med andre ord en stor udfordring at "få foden indenfor". Det er samtidig et af de områder, hvor studievejledere og studerende ser det største potentiale for, at den udvidede studievejledning kan gøre en markant forskel, såvel i forhold til markedsføring, optag og implementering af uddannelsen på arbejdspladsen.

Udvidet studievejleder om udfordringer ved at trænge igennem til kommunerne

- "Erfaringen er, at der ikke er interesse fra arbejdspladsen/lederen til, at studievejledningen kommer ud og fortæller. De svage punkter i kommunen omhandler forebyggelse/udvikling. Uanset hvem man spørger i kommunen, så er der ikke nogle svar på, hvordan man tilrettelægger forebyggende arbejde. Kommunerne arbejder meget i brandslukning. Desuden er det kendt ved kommunernes arbejde, at det faglige og det administrative skilles ad, og at der er behov for, at videnudveksling indtænkes som en kompetence." (Udvidet studievejleder)

Samtlige udvidede studievejledere udtaler, at de har haft kontakt til udvalgte kommuner såvel skriftligt som telefonisk, samt udsendt informationsmateriale på et eller flere tidspunkter i forløbet. I disse henvendelser har der været tilbud om at komme ud på arbejdspladsen og tale om uddannelsesplanlægning, nye kompetencer på baggrund af uddannelsen m.m. Det har dog kun lykkedes i ganske få tilfælde at få etableret møder med ledere på arbejdspladsen. Den centrale årsag hertil er manglende tid i kommunerne, vurderer de udvidede studievejledere. Men som ovenstående tekstboks indikerer, kunne årsagen også findes i strukturelle forhold i kommunerne.

I forbindelse med dataindsamlingen er der fremkommet to centrale løsningsforslag, som kunne være med til at skabe en bedre indgang til kommunerne. For det første har studerende udtalt, at det bliver svært at få afsat særskilt tid til et møde med lederen. Derfor ville den bedste mulighed være, at den udvidede studievejleder forsøger at aftale et tidspunkt i forbindelse med fx fællesmøder/teammøder. På disse møder er der afsat tid til ad hoc temaer, som kunne udnyttes af studievejledningen. Denne tilgang giver dog ikke mulighed for den individuelle samtale med lederen i første omgang.

For det andet kan de studerende bruges som indgang til deres ledere. En udvidet studievejleder omtaler i tekstboksen nedenfor problemstillingen i forhold til at få indgået aftaler med lederne, og hvordan man kan bruge de studerende som indgang:

Udvidet studievejleder omtaler muligheden for at bruge de studerende som indgang til kommunerne

- "Det er svært at få foden indenfor i kommunerne. Krogen er fagligheden, jeg kan fortælle dem [lederne], hvad deres medarbejdere kan nu, men det kræver, at man kender substansen. (..) Vi tog en ekstra dag, før undervisningen startede, hvor emnet var 'hvad kan man nu, som man ikke kunne før?' Altså, hvilke kompetencer har de studerende fået? Denne snak kan også tilbydes lederne, og det er min forhåbning, at de studerende kan argumentere for det over for deres leder ude på arbejdspladsen. På den måde kan de studerende bruges som en indgangsvinkel til at få fat på lederne – det er i hvert fald forhåbningen, og der var i hvert fald mange af de studerende, der gerne ville have, at jeg kom ud til en sådan snak, så jeg håber, at de tager imod tilbuddet." (Udvidet studievejleder)

De erfaringer, som studievejlederne har fra møder på arbejdspladsen, er meget positive. Studievejlederne har afholdt work-shops om uddannelsen, afholdt oplæg, været til stede ved oplæg om opgaver fra studerende, udarbejdet uddannelsesplaner med lederne og studerende samt koordineret flere studerendes uddannelsesforløb for enkelte arbejdspladser. Den positive vurdering heraf understøttes af de studerende i tidligere evalueringsrapporter. Der indgår ingen kvalitative udsagn herom i nærværende evalueringsrapport, da der ikke har været aktivitet ude på arbejdspladsen i forbindelse med modul 3.

I forhold til den udvidede studievejlednings arbejdsbeskrivelse vurderer en studievejleder endvidere, at det i praksis kan være svært at etablere møder med ledere og studerende forud for uddannelsesstart (fx for at udarbejde uddannelsesplaner). Dette er urealistisk, vurderer studievejlederen, da der typisk kun er en måned fra optagelse til studiestart.

8.2.3 Fortsat vigtigt med information og koordinering

I forbindelse med den udvidede studievejlednings aktiviteter kan der udover det allerede nævnte fremhæves fire områder, hvor den udvidede studievejledning har en vigtig funktion, og hvor indsatsen kan forbedres.

1. Koordineringsmøder med undervisere (jf. kapitel 4, hvor udfordringerne med overgang fra modul 2 til modul 3 beskrives)
2. Information til eksterne undervisere (jf. kapitel 4)
3. Fortsat information til studerende om mulighederne, der ligger i den udvidede vejlederfunktion
4. Tidlig udsendelse af uddannelsesplaner

Nødvendigheden af koordineringsmøder og information til eksterne undervisere i forhold til at sikre den røde tråd i undervisningen er beskrevet i dybden i kapitel 4, hvorfor disse indsatser ikke beskrives yderligere her.

I relation til den fortsatte information om mulighederne, der ligger i den udvidede studievejledning, fremgår det tydeligt fra de kvalitative interview blandt studerende på modul 3, at der er uvished om, hvad funktionen indeholder. Det er derfor vigtigt, at der fortsat gøres opmærksom på de særlige vejledningsmuligheder, der eksisterer. Som tidligere beskrevet, er de studerende, som har været i kontakt med den udvidede studievejledning, generelt tilfredse, men der eksisterer samtidig en stor gruppe, som ikke har gjort aktiv brug af den udvidede studievejledning. Citaterne i nedenstående tekstboks stammer netop fra denne gruppe af studerende. Heri understreges også vigtigheden af, at undervisningsplaner udsendes i god tid før starten på modulet.

Udtalelser fra studerende, som efterspørger mere viden om den udvidede studievejledning

- "Jeg har ikke brugt den, men vi havde en aftale, som ikke blev til noget alligevel. Det kunne måske også have givet nogle af mine kolleger lysten til at læse. Jeg synes dog, at der mangler noget info om, hvad den udvidede studievejledning kan bruges til. Og så synes jeg, at uddannelsesinstitutionen skulle tilbyde mere uddannelsesvejledning og erhvervsvejledning - altså hvilke veje kan man gå med denne uddannelse. Vi har ret travlt, hvilket går ud over vores sager, og vi har ikke mulighed for at holde os ajour. Det synes jeg kunne ligge oplagt på skolen." (studerende).

- "Jeg ved ikke ret meget om, hvad jeg kan bruge den udvidede studievejledning til, og jeg synes ikke, at jeg ser hende så meget mere. Det kunne være fint med noget dybere information herom." (studerende)

- "Jeg har ingen anelse om, hvad den udvidede studievejledning handler om. Vi har ikke fået noget af vide om det. (...) Det er vigtigt, at hun kommer og evaluerer og starter modulet op, men ellers tror jeg ikke, at der er nogen der bruger hende. (...) Generelt synes jeg, det er lidt underligt." (studerende).

- "Planlægningen er ikke for god, og jeg har sagt det før. Det fylder meget, når jeg skal planlægge med arbejdet. Altså - undervisningsplanen må gerne komme ud noget før. Arbejde og familie er afhængige af os. Der har jeg brug for mere planlægning." (studerende).

8.3 Evaluators vurdering

Kapitlet sætter fokus på:

- At der er en gennemgående tilfredshed med den udvidede studievejledning blandt de studerende, som bruger den.
- At der stadig er en stor andel af de studerende, som ikke bruger den udvidede studievejledning, der ikke ved, hvad den kan bruges til.
- At der er en tendens til, at indholdet af vejledningen fokuseres mere på personlige forhold for den studerende.
- At der stadig sker en omfattende markedsføring af uddannelsen på flere områder.
- At det fortsat er vigtigt med information til de studerende og eksterne undervisere.
- Koordineringen i forhold til modul 3 er det en særlig vigtig arbejdsopgave for den udvidede studievejledning at sikre den røde tråd i undervisningen.

Derudover fremstår det centralt, at den store udfordring i forhold til den udvidede studievejlednings virke er at få etableret aftaler med kommunerne. I dette kapitel er der særligt fokus på modul 3 studerende, hvor det må antages, at den vedvarende kontakt kunne resultere i en bedre mulighed for at etablere aftaler. Det har kun været muligt i ganske få tilfælde, men det har ikke skyldtes manglende henvendelse til lederne på arbejdspladsen.

Der kræves således en særlig ihærdig indsats for at få foden indenfor på de studerendes arbejdspladser. En mulig indgang, som foreslås i nærværende kapitel, er at få de studerende til at foreslå deres ledere, at den udvidede studievejleder kommer på besøg på arbejdspladsen – jf. endvidere afsnit 11.3 for drøftelsen af denne problemstilling i forbindelse med læringsseminaret 30. januar 2009.

Kapitel 9. Vikarpuljen

Med det formål at understøtte optaget på diplomuddannelse for de kommunale sagsbehandlere har Servicestyrelsen etableret en **vikarpulje**, hvorfra kommuner kan søge tilskud til ansættelse af vikarer for de sagsbehandlere, der tager den samlede diplomuddannelse. Puljen løber i foreløbig tre år og kan således kun søges af studerende, der arbejder med myndighedssagsbehandling. Forudsætningerne for at modtage tilskud er, at den studerende, udover at være myndighedssagsbehandler:

- er tilmeldt en samlet diplomuddannelse bestående af seks moduler
- tager de seks moduler i den anbefalede rækkefølge
- gennemfører uddannelsen som deltidsstudie
- friholdes af arbejdspladsen til at gennemføre uddannelsen i den periode, der gives tilskud for.

Derudover gælder de generelle regler for modtagelse af tilskud fra Velfærdsministeriet (jf. www.social.dk).

Der kan efter ansøgning ydes et tilskud på kr. 30.000 pr. sagsbehandler pr. modul svarende til kr. 180.000 til en samlet diplomuddannelse.

Udbetaling af tilskud sker forud hvert halve år, første gang ved indsendelse af ansøgningen og herefter ved at den tilskudsansvarlige i kommunen indsender bekræftelse på, at sagsbehandleren har afsluttet forudgående modul og påbegynder eller er påbegyndt det næste modul.

De studerende kan ydermere modtage Statens Voksenuddannelsesstøtte (SVU) for 4 uger på hvert modul, hvis de overholder de generelle regler herfor. Nærværende evaluering omhandler dog ikke SVU, men afdækker omfanget af vikarpuljens udbredelse blandt de studerende, samt i hvilken grad vikarpuljemidlerne aflaster de studerende fra deres daglige arbejde.

9.1 Omfanget af deltagertilskud og vikardækning

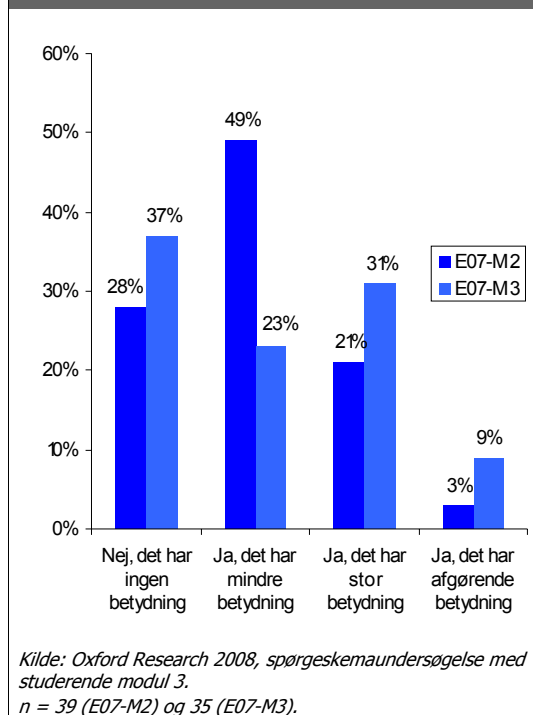
Stort set alle studerende på diplomuddannelsen modtager deltagerbetaling. Hvis en deltager får nyt arbejde i uddannelsesforløbet, vil pengene følge den studerende og ikke arbejdsstedet.

På E07-M1 fik 83 studerende svarende til 64 % bevilliget vikarpuljemidler, mens tallet på F08-M1 var 54 studerende, svarende til 66 % af de studerende. På E08-M1 er antallet af studerende, der har fået bevilliget vikarpuljemidler, 36 studerende, hvilket svarer til 56 % af de optagne studerende. Der er således tale om et fald i antallet af studerende, der har fået bevilliget vikarpuljemidler, fra F08-M1 til E08-M1 på 10 procentpoint.

9.2 Udfordringer og muligheder med vikarpuljemidlerne

Betydningen af vikarpuljemidlerne for de studerende, der får tildelt disse, viser generelt to forhold. For det første, at flere studerende ikke vurderer, at de i høj nok grad bliver aflastet fra deres arbejdsbyrde, og at det går ud over deres arbejdsindsats på jobbet, hvor de ikke oplever, at de laver en optimal sagsbehandling. For det andet, at de studerende vurderer, at tildelingen af vikarmidler har en positiv og aflastende effekt på deres arbejdsbyrde i de måneder, som de er på uddannelse. Disse to forhold vil i det følgende blive uddybet.

Figur 9.1: Har midlerne fra vikarpuljen betydet en nedsat arbejdsbyrde for dig i de to måneder, du er på uddannelsen?

Figur 9.1 viser, hvorledes de studerende, der har fået midler fra vikarpuljen, vurderer, at midlerne har betydet en nedsat arbejdsbyrde i de to måneder, de er på uddannelse. Figuren viser, at der grundlæggende er to betydninger for de studerende af at modtage midler fra vikarpuljen. Den ene er "ingen betydning", som 37 % af de studerende angiver, og som i forhold til de studerendes svarangivelse efter modul 2 er steget med 9 procentpoint. Den anden er en "stor" eller "afgørende" betydning, som i alt 40 %¹⁰ af de studerende angiver, og som er steget med 16 procentpoint i forhold til de studerendes besvarelser efter modul 2.

Studerende, der er blevet aflastet via vikarpuljemidlerne, angiver eksempelvis, at der er blevet ansat en ekstra sagsbehandler eller studentermehjælper, og disse er konkret gået ind og har aflastet den arbejdsmængde, der hober sig op, når de studerende er på uddannelse.

¹⁰ Her de to svarkategorier lagt sammen (31 % og 9 %)

En underviser oplever også at kunne mærke, at de studerende under modul 3 er blevet bedre til at kombinere studie og arbejde, og at man ikke længere så ofte hører, at de studerende kommer tilbage til en bunke af arbejdsopgaver.

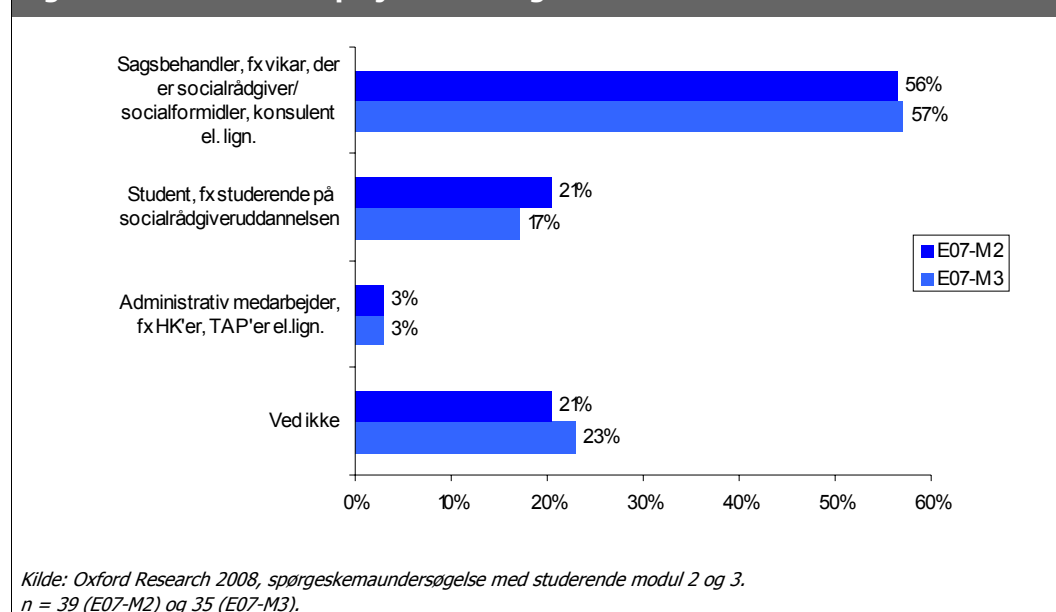
Underviser om bedre kombination mellem studie og arbejde

- "Der er mere ro på det for de studerende og på arbejdspladserne, således at der er bedre tid. Man hører ikke så meget længere, at de kommer tilbage til arbejdspladsen, og så ligger bunken der. Jeg tror man er blevet bedre til at organisere det på arbejdspladsen, så man kan tage hensyn til de studerende" (Underviser).

Dette kan også ses som et eksempel på den positive udvikling i de studerendes angivelse af, at vikarpuljen har betydning for deres arbejdsbyrde.

I evalueringsrapporten af modul 2 blev der fokuseret på afdækning af samtlige studerendes angivelser af, hvad vikarpuljemidlerne er gået til. Her viste resultaterne eksempelvis, at 31 % af de studerende ikke vidste, hvad deres vikarpuljemidler var gået til. I denne del af evalueringen fokuseres der udelukkende på de studerende på modul 3 svarangivelser af, hvad deres vikarpuljemidler er gået til. Derudover sammenlignes der med de studerendes besvarelser efter modul 2 for således at afdække, om der er sket en progression i forhold til dette fra modul 2 til 3. Figur 9.2 viser de studerendes angivelser af, hvad vikarpuljemidlerne er gået til.

Figur 9.2: Hvad er vikarpuljemidlerne gået til?

Figur 9.2 viser, at de studerendes vurderinger af, hvad vikarpuljemidlerne er gået til ikke har ændret sig markant fra modul 2 til modul 3. Således er andelen af studerende, der angiver, at de ikke ved, hvad midlerne er gået til, steget med to procentpoint, til 23 %. Studerende, der angiver, at midlerne er brugt på en student, er faldet med 4 procentpoint til 17 %, mens studerende, der angiver, at midlerne er brugt på en sagsbehandler, er steget med et procentpoint, til 57 %.

Eksempel på aflastning via vikarmidlerne

"Vi har fået midler fra vikarpuljen. Der er ansat en fuldtids socialrådgiver, der tager sager fra os tre, der er af sted. Vi er kommet af med sager - jeg selv en 7-8 stykker og tilsvarende for de andre. Så vikaren er fyldt op med sager, og det er heller ikke der, min bekymring ligger. Det er de sager, der ligger tilbage på vores borde nu, der er problemet. Men det har da klart givet en aflastning. Men der har også været en sagstilgang, der har gjort, at arbejdspresset generelt er stort pt. Vi kunne godt bruge en halv stilling mere, hvis vi skulle holde os nede på et acceptabelt niveau." (Studerende)

Enkelte studerende giver i forbindelse med de kvalitative interview udtryk for, at de ikke bliver inddraget i, hvordan midlerne bedst kan aflaste dem i deres arbejde, mens andre angiver, at de slet ikke ved, hvad vikarpuljemidlerne går til.

De studerende om problemer med anvendelsen af vikarpuljemidlerne

- "Jeg ved ikke, om vi får vikarpuljemidler. Mit arbejde er nedsat vha. studentermedhjælper, men ikke for alle midlerne, som kunne ligge i en evt. vikardækning. Jeg kunne godt tænke mig at blive inddraget i brugen af vikarpuljemidler. Os der er tilmeldt uddannelsen fik ikke noget under modul 1, så pippede vi lidt og så fik vi en studentermedhjælper, men vi kunne godt have været inddraget i forhold til hvad vi havde brug for. Men sådan er det nu engang med min chef". (Studerende)

- "Det fungerer sådan at arbejdspladsen får en masse penge og så bliver de brugt andre steder. Jeg er slet ikke blevet arbejdsaflastet. Jeg kunne forstille mig, at de bliver brugt til vikarer, men det er ikke for at dække min pind". (Studerende)

Frustrationen med anvendelsen af vikarpuljemidlerne er således udtalt hos studerende, der oplever, at de i en vis grad bliver aflastet samt hos studerende, der ikke oplever, at de bliver aflastet. Yderligere er problemerne med anvendelsen af midlerne fra vikarpuljen også til stede hos studerende, der ved, hvad midlerne konkret går til, og studerende der ikke ved, hvad midlerne anvendes til.

Status er således nogenlunde enslydende med situationen efter modul 2. I et fremadrettet perspektiv vurderes det vigtigt at uddybe og nuancere konsekvenserne af den manglende aflastning. Dette gøres i det følgende ved at inkorporere de kvalitative betragtninger, som de studerende angiver om dette forhold.

9.3 Konsekvenser af uhensigtsmæssig brug af vikarmidlerne

Der er stadig på modul 3 studerende som oplever et massivt arbejdspress, når de møder tilbage på arbejde efter en uge på uddannelse. Dette var også kendetegnet for visse af de studerendes oplevelse af arbejdspresset på modul 1 og 2. Studerende, der angiver, at de bliver aflastet, oplever at de sager, de sidder tilbage med, er så tunge, at de reelt ikke *føler* en aflastning. Dette gør sig typisk gældende i sager vedrørende tvangsfjernelser, samt om sager der har pressens bevågenhed. Yderligere angiver flere af de studerende, at der generelt er tale om en stigning i antallet af sager i deres kommune, hvilket bevirker, at de ikke bliver aflastet.

Andre studerende oplever ikke, at vikarpuljemidlerne bruges på dem, og samtidig er de præget af dårlig samvittighed overfor kolleger. Kollegers arbejde påvirkes også af, at de

studerende deltager på diplomuddannelsen, fordi deres arbejdsmængde øges, hvis vikarpuljemidlerne ikke bruges hensigtsmæssigt. Nedenstående tekstboks viser et eksempel på studerendes oplevelse, af hvordan deres uddannelsesforløb påvirker forholdet til kollegerne.

Udsagn om kollegers syn på deltagelse i diplomuddannelsen

- *"Jeg har på fornemmelsen, at mine kolleger og ledelsen synes, at os, der går på diplom, er nogle klynkehoveder. Der bakkes generelt op omkring, at vi er på uddannelsen, men man kan godt mærke en hverdagsirritation over, at nu er de på diplom igen...". (Studerende)*

- *"I en kommune har de [studerende] nedsat sagsantal og ekstra sekretærhjælp, men det betyder bare at de andre laver noget mere. De har en fuldtidsansat til at dækker tre sagsbehandlers job, og det kan bare ikke lade sig gøre. Det er en belastning for dem". (Underviser)*

I forhold til arbejdspressets betydning for sagsbehandlingen vurderer flere studerende, at det markante arbejdspres i kommunerne har den betydning, at kvaliteten i sagsbehandling bliver forringet, med den konsekvens at borgerne får en dårligere sagsbehandling. Dette blev også udtrykt af de studerende efter modul 1 og 2. En studerende giver i et kvalitativt interview et eksempel på den konsekvens, det kan få for borgeren, hvis kommunen prioriterer vikarpuljemidlerne på andet end at dække de studerende, der er på uddannelse.

Eksempel på konsekvenser for borgere ved arbitrær anvendelse af vikarpuljemidler

- *"Der er ikke blevet ændret på brugen af midlerne henover modulerne, og det er ærgerligt. Min hverdag er helt fyldt ud, og midlerne skulle bruges til at aflaste. Det store problem her er, at det er borgerne der lider. Jeg får en uddannelse, men bliver ikke aflastet, så er det klart, at det går ud over borgerne, der retter henvendelse. Et eksempel er en sag, hvor der var akut brug for hjælp. En enlig mor havde mistet et af sine børn, hvorefter hun gik ned med flaget, og det udviklede sig til, at hun blev indlagt på den lukkede afdeling. Samtidig havde hun tre små børn, som blev efterladt i stikken. Der blev selvfølgelig ringet til mig, da det var min sag, men jeg var jo på uddannelse og hørte først for sent om det. Der var helt klart brug for akut indgriben, og det ville der være mulighed for, hvis der var en vikar, som var sat ind i sagen (...) Derudover er der et hav af 50 sager, der ikke bliver lavet til tiden og der kommer konkrete klager til borgmesteren, hvor mit navn bliver nævnt. Det rammer selvfølgelig, men når jeg får det lidt på afstand, kan jeg jo godt se, at det er fordi jeg ikke kan nå det hele, nu hvor jeg ikke bliver aflastet som aftalt. Så det er borgeren der betaler i første omgang og derefter min mave" (Studerende)*

Eksemplet viser, at uhensigtsmæssig anvendelse af midlerne potentielt kan have langt-rækkende konsekvenser for de sagsbehandlere, der er udsat for denne vekselvirkning mellem uddannelse og lokalt arbejdspress. Konsekvenserne kan være dårlig sagsbehandling, utilfredse borgere og stress. En enkelt af de ti studerende, som der gennemføres kvalitative interview med, angiver på nuværende tidspunkt, at hun overvejer at frafalde uddannelsen.

Studerende om konsekvenser af den manglende aflastning

- "Jeg overvejer at stoppe på uddannelsen. Jeg kan ikke holde til det pres. Vi har fået vikarer ind, og jeg er kommet af med 7-8 sager, så jeg er nede et antal der er rimeligt. Men uddannelsen har betydet, at der er et kæmpe pres på de sager jeg sidder tilbage med. Jeg arbejder lørdag og søndag. Det er for meget. De kommentarer, jeg får fra samarbejdspartnere, er, at jeg aldrig er til at træffe. Det gør, at jeg ikke ved, om det er det værd. Jeg mangler kontinuitet i mit arbejde, jeg kan kun nå brandslukning. Mine andre kolleger på arbejdet de ser det, og spørger hvor længe vi kan holde til det her." (Studerende)

9.4 Evaluators vurdering

Kapitlet viser, at for modul 3 studerende gør det sig gældende at:

- 40 % af de studerende vurderer, at det har haft en "stor" eller "afgørende" betydning for en nedsat arbejdsbyrde, at de har modtaget midler fra vikarpuljen
- 37 % af de studerende vurderer, at det ikke har noget betydning for deres arbejdsbyrde, at de har modtaget midler fra vikarpuljen
- 77 % af de studerende, der har modtaget midler fra vikarpuljen, ved, hvad disse bliver brugt til, hvilket primært er til vikardækning i form af sagsbehandler (57 %)
- 23 % af de studerende, der modtager vikarpuljemidler, ved ikke, hvad disse bliver brugt til
- De studerende, der oplever, at de ikke aflastes, oplever uddannelsen og vekselvirkningen mellem studie og arbejde som hård. Dette indtryk deles af flere undervisere.
- De studerende, der oplever, at de ikke aflastes, vurderer, at dette får betydning for deres kvalitet i sagsbehandlingen samt forholdet til deres kolleger.

Evaluator vurderer, at disse resultater peger på to overordnede tendenser i forhold til anvendelsen af vikarpuljemidlerne og de studerendes aflastning herfra. For det første viser kapitlet, at anvendelsen af vikarpuljemidlerne for næsten halvdelen af de studerende opleves som en betydelig aflastende faktor og således nedsætter arbejdsbyrden i den periode, hvor de er på uddannelse.

For det andet viser dette kapitel, at næsten 37 % af de studerendes ikke oplever, at vikarpuljemidlerne har en aflastende betydning for deres arbejdsbyrde. Som det også var tilfældet med de studerendes besvarelser efter modul 1 og 2, angiver flere studerende, at de for det første ikke ved, hvad vikarpuljemidlerne anvendes til, og sekundært, at vikarpuljemidlerne går til andet end konkret aflastning af de studerende.

Bedre anvendelse af midlerne og dermed mere aflastning af de studerende kan potentielt få betydning i forhold til større kvalitet i sagsbehandlingen samt en bedre læringsproces for de studerende, når de deltager i et undervisningsmodul.

Nærværende kapitel har således vist, at der fortsat bør være fokus på anvendelsen af vikarmidlerne. I den optik er det yderligere interessant, at de studerendes ledere inkluderes i næste fase af evalueringen.

Kapitel 10. Forsknings- og udviklingspuljen

Via Forsknings- og udviklingspuljen (FoU-puljen) har Servicestyrelsen afsat midler, hvorfra uddannelsesinstitutioner, der udbyder diplomuddannelsen på børne- og ungeområdet, kan søge tilskud til, at underviserne på uddannelsen kan deltage i forsknings- eller udviklingsaktiviteter i tilknytning til uddannelsen. Puljen skal bidrage til at sikre, at undervisningen på uddannelsen er baseret på et indgående kendskab til såvel forskningen som udviklingen i kommunernes praksis på området.

Deltagelsen i forsknings- og udviklingsaktiviteterne skal således bidrage til generelt at opkvalificere underviserne i forhold til børne- og ungeområdet og derved kvalificere undervisningen, ligesom de konkrete forsknings- og udviklingsaktiviteter skal danne udgangspunkt for valg af cases og eksempler på uddannelsen.

Der kan søges om tilskud til frikøb af undervisere og afholdelse af udgifter i forbindelse med deltagelse i forskningsprogrammer eller –netværk. Dertil kan søges om midler til gennemførelse af og deltagelse på konferencer og seminarer, udarbejdelse af undersøgelser og evalueringer eller til at gennemføre konkrete udviklingsaktiviteter i kommuner eller på institutioner.

Der kan søges om minimum kr. 100.000 og maksimalt kr. 500.000 om året i op til 3 år.¹¹

Siden seneste evalueringsrapport er projektmassen udvidet med tre projekter, så der i alt er otte projekter, der har fået tilskud fra FoU-puljen. To ansøgninger fik afslag i forbindelse med seneste vurdering af ansøgninger. Servicestyrelsen har endvidere modtaget yderligere to ansøgninger, som vil indgå i evalueringen i tilfælde af, at de bliver tildelt midler.

10.1 Den generelle holdning til Fou-puljen

De kvalitative interviewdata viser, at der generelt er en positiv holdning til puljen. Der er dog enkelte undervisere, som stadig ikke kender til puljen. Samtidig er der ganske få undervisere, som på forhånd kan melde ud, at de ikke er interesserede i at søge midler fra puljen. Enkelte undervisere har undladt at søge, da de ikke har haft tid, mens én underviser udtaler, at mulighederne for at søge om midler er for smalle, idet man blandt andet skal være ansat på undervisningsstedet – og ikke kun tilknyttet uddannelsen som underviser – for at søge om midler¹².

10.1.1 Vurdering af puljen blandt FoU projektdeltagere

Spørgeskemaundersøgelsen blandt undervisere på modul 3 indeholder 5 besvarelser fra undervisere, som modtager FoU-midler. Generelt for besvarelserne er, at puljens effekter og påvirkning på uddannelsens indhold vurderes meget positivt.

¹¹ Jf. www.boerneungediplom.dk

¹² Denne undervisers udtalelse er hentet fra forrige evalueringsrapport.

Størsteparten af underviserne vurderer, at deres deltagelse i aktiviteter støttet af FoU-midler i nogen eller høj grad medfører positive effekter på:

- viden om forskningen i kommunernes praksis på børne- og ungeområdet
- viden om udviklingen i kommunernes praksis på børne- og ungeområdet
- grundlag for at vælge cases og eksempler til undervisningen
- sammenhæng mellem teori og praksis i undervisningen
- mere praksisorienteret undervisning
- faglig dygtighed på det eller de områder, som der undervises i på uddannelsen

Hovedparten af underviserne vurderer tillige i spørgeskemaundersøgelsen, at de har brugt viden fra projekterne i forbindelse med undervisning på diplomuddannelsen på børne- og ungeområdet, samt at puljen vil få stor betydning i forhold til at sikre, at undervisningen på uddannelsen er baseret på viden om børne- og ungeområdet.

Disse holdninger underbygges af de kvalitative interview med undervisere, som har modtaget midler fra FoU-puljen, hvilket nedenstående to eksempler illustrerer.

Eksempel på underviser, som beskriver hvordan et FoU-projekt har/forventes at bidrage til udvikling af undervisningskompetence, praksisnær undervisning og nyt pensum på tværs af uddannelsessteder.

- "Jeg har allerede haft glæde af det i undervisningen, hvor jeg har kunnet bruge mine erfaringer fra ledermøder, supervision, møder med leverandører mm., som har været en del af dataindsamlingen. Der har også indgået møder med børn og forældre. Jeg har allerede gjort brug af disse eksempler i undervisningen - og det har været meget givtigt. Der er også udarbejdet casebeskrivelser af hele forløbet fra opstart af en sag til beslutningstagning. Det er klart, at når jeg ikke er i praksis længere, så er det så er det særligt vigtigt at få muligheden for at få dette direkte indblik i praksis. Vi skal holde møder til foråret med de andre uddannelsessteder. Her bliver resultaterne fremlagt. Der er også skrevet en artikel, som er sendt til de andre uddannelsessteder. Det vil være meget oplagt at inddrage den i pensum på modul 4. (...) Jeg tror også, at der sker en forbedring af uddannelsen på tværs af uddannelsessteder, da de andre skoler sandsynligvis vil bruge projektet i næste moduls pensum. Det har fungeret ret godt, været ekstremt effektivt og det er inspirerende, når man står over for et nyt modul, hvor der ikke ligger noget om netop vores undersøgelsesområde i forvejen." (Underviser)

Eksempel på underviser, som beskriver hvordan et FoU-projekt forventes at blive anvendt i undervisningen og videreformidlet.

- "Jeg forventer at komme til at inddrage nogle mere generaliserede resultater i undervisningen. Indtil nu har jeg præsenteret det på holdet, hvor en af deltagerne har fået sin kommune med i projektet. Der er også andre deltagende kommuner som har studerende med på uddannelsen. Det varierer, om de studerende bliver direkte inddraget i projektet. Der er også lagt op til en formidlingskonference i projektet, hvor der er relevante aktører er inviteret." (Underviser).

10.1.2 Potentielle barrierer i forhold til videndeling på tværs af uddannelsessteder

De kvalitative interview med undervisere har også klarlagt mulige barrierer for at puljemidlerne lever op til deres formål. Dette gælder særligt i forhold til formidling på tværs af uddannelsessteder og udvikling af forsknings- og udviklingsmiljøer på tværs af uddannelsesstederne. Det skal understreges, at datagrundlaget på dette område på nuværende tidspunkt er meget begrænset, og at der er tale om enkeltstående udtalelser i dette afsnit, som ikke kan anvendes til generalisering. Samtidig er projekterne på et tidligt stadie, hvilket betyder at videndelingsarrangementer generelt ikke er igangsat pt.

En underviser beskriver dog en forventet problemstilling i forbindelse med formidling af undersøgelsesresultaterne i tekstboksen nedenfor. Underviseren udtaler sig på baggrund af erfaringer med andre lignende udviklingsaktiviteter, hvor der er indkaldt bredt til seminarer.

Eksempel på mulige barrierer for formidling på tværs af uddannelsessteder

- "I forhold til formidlingsarrangementer, er der ingen finansiering tilknyttet. De skal selv finde finansiering, og derfor møder de sikkert ikke op. Det kortsletter der, hvor man ikke kan betale folk. Jeg oplever ikke noget samarbejde på tværs. Jeg er heller ikke blevet inviteret til noget. Det er ikke bare pengene, men det handler også om, at man er interesseret i at udvikle sit tænkefelt udover sit eget. Og dette felt er ikke præget af et stort ønske om det. (...) Jeg forsøgte at få nogle med fra et uddannelsessted. Men de sidder og tæller timer. Der sikkert flere der synes det er interessant, men de har ikke tid til det. Det er måske fordi, deres organisering ikke prioriterer udvikling. Det her har ikke fokus hos dem overhovedet – det er blot et lille sideben til deres projektportefølje. Der ligger selvfølgelig også noget i forbindelse med konkurrence mellem aktørerne. For mig selv vil jeg sige, at det skal være meget interessant, hvis jeg skal bruge en dag på det. Hvis jeg skal finansiere det, skal det være overordentlig interessant. Alting koster penge."(Underviser)

Når der fremover bliver igangsat videndelingsarrangementer, vil evalueringen følge med i hvordan disse forløber. Ovenstående citat skal derfor opfattes som et opmærksomhedspunkt, som anvendes fremadrettet i evalueringen.

10.2 Evaluators vurdering

I nærværende evalueringsperiode har Servicestyrelsen modtaget to ansøgninger til FoU-puljen. I forvejen er der givet støtte til otte projekter.

De foreløbige vurderinger, som stadig er på et tidligt stadie, da flere af projekterne forløber over længere tid, er, at:

Størsteparten af underviserne vurderer, at deres deltagelse i aktiviteter støttet af FoU-midler i nogen eller høj grad medfører positive effekter på:

- viden om forskningen i kommunernes praksis på børne- og ungeområdet
- viden om udviklingen i kommunernes praksis på børne- og ungeområdet
- grundlag for at vælge cases og eksempler til undervisningen
- sammenhæng mellem teori og praksis i undervisningen
- mere praksisorienteret undervisning
- faglig dygtighed på den eller de områder, som undervises i på uddannelsen

Projektstøttede undervisere vurderer også anvendelsen i undervisningen som god, og at midlerne på sigt kan sikre, at undervisningen på uddannelsen er baseret på viden fra børne- og ungeområdet.

De kvalitative udsagn i kapitlet understøtter anvendelsen af materialet i undervisningen, og at der vil ske videndeling på tværs af uddannelsessteder. Projekterne er dog stadig på et så tidligt stadie, at det er begrænset hvor meget evalueringsdata viser i denne sammenhæng (jf. afsnit 11.4 for omtale heraf ved læringsseminaret).

Kapitel 11. Læringsseminaret

Læringsseminaret i evalueringens fase 3 blev afholdt d. 30. januar 2009. Udover deltagerne fra Oxford Research og Servicestyrelsen deltog fem udvidede studievejledere, fem undervisere fra fire uddannelsessteder samt lederen for uddannelsen. Formålet med læringsseminaret var, med udgangspunkt i resultaterne fra evalueringens 3. fase, at drøfte og kvalificere de fremlagte resultater og komme med mulige justeringer med henblik på at forbedre uddannelsen og de tilknyttede initiativer.

Inden de overordnede resultater blev fremlagt, blev formålet med både læringsseminaret og evalueringen kort ridset op, og det blev kort fortalt, hvordan dataindsamlingen i fase 3 er foregået.

Der var enkelte kommentarer og mindre justeringer til første udkast til rapporten, som er taget til efterretning i nærværende rapport.

Fra evaluators side var der udpeget fire temaer, som synes særligt vigtige at diskutere og uddybe. Temaerne var udpeget med baggrund i evalueringens resultater, som er præsenteret i nærværende rapport. Nedenfor præsenteres de holdninger og løsningsforslag, som blev taget op og diskuteret for hvert af de fire temaer, som var:

- Indhold af modul 3
- Feedback på eksamensopgave
- Den udvidede studievejlednings kontakt til lederne
- Videndeling af FoU-resultater

11.1 Indhold af modul 3

Evalueringen af uddannelsens modul 3 viste, at de studerende er mindre positive over for indholdet i undervisningen på modul 3 sammenlignet med modul 2. Dette dækker over flere facetter, som afdækkes i det følgende.

11.1.1 Metodebegrebet

Evalueringen viser, at flere studerende er i tvivl om hvad metodebegrebet indeholder og hvilke elementer, der skal forstås som en metode. Evalueringen viser derudover, at flere underviserne udtrykker, at der mangler fælles konsensus om metodebegrebet.

På læringsseminariet blev denne problemstilling afdækket fra forskellige vinkler. Flere af deltagerne var enige i evalueringens resultater og kommenterede uddybende, at der ikke var gjort nok indledende på modulet for at forklare og afdække metodebegrebets indhold. Dette gælder både forhold til de studerende og internt blandt underviserne, hvor man med fordel kunne afklare hvordan metodebegrebet skal forstås, og hvordan det skal videreformidles til de studerende. Dette blev vurderet som et element, der med fordel kan justeres når de næste studerende starter på modul 3.

Yderligere blev de studerendes forventninger til modulet samt opbygningen og indholdet af modulet drøftet. Evalueringen viser i denne sammenhæng, at de studerendes forventninger til modulet i mindre grad end tidligere blev indfriet. I forlængelse af dette blev det drøftet, hvordan studievejledere og undervisere i højere grad kunne formidle indholdet af

modulet til de studerende tidligt i forløbet og således eksplicitere hvilke kompetencer de studerende får i løbet af modulet – og ligeså vigtigt; hvilke kompetencer som de *ikke* får. Ved at afstemme de studerendes forventninger til modulet med uddannelsens indhold, kunne der potentielt opnås et større forståelse for modulets indhold blandt de studerende.

Drøftelsen omkring metodebegrebet afdækkede, at flere deltagere vurderede at børne- og ungeområdet, grundet dets humanistiske fundament, er karakteriseret ved manglende konsensus omkring hvordan metodebegrebet defineres. Dette blev af flere deltagere ikke anset som et problem, men som en præmis i arbejdet med børne- og ungeområdet. Dog afdækkede læringsseminariet, at fokus i den henseende bør være på at formidle til de studerende, at forskellen i opfattelsen af metodebegrebet afhænger af flere aspekter såsom teorier, videnskabsteoretiske overvejelser, kildemateriale osv.

Den centrale pointe er også i denne sammenhæng, at det er vigtigt at *formidle* til de studerende, at modul 3 handler om at kunne fortolke de enkelte metoder og afdække, hvad deres teoretiske og videnskabsteoretiske fundament er. Herved er forventningen, at de studerende også bliver i stand til at anvende metode i forhold til deres egen praksis.

11.1.2 Penum

Penum er det undervisningselement, som de studerende på modul 3 vurderer som vigtigst at forbedre. På læringsseminariet blev dette element i undervisningen således også drøftet indgående.

Deltagerne på læringsseminaret fokuserede på, at inklusionen af forskellige metoder og litteratur i undervisningen er et aktivt valg, som er foretaget på de enkelte uddannelsessteder. Dette faktum skal i højere grad formidles til de studerende, således der er overensstemmelse mellem de studerendes forventninger og ambitioner til modulet og indholdet af modulet.

I forhold til at sikre en rød tråd på modulet og mellem de enkelte moduler på uddannelsen fremlagde deltagerne på læringsseminariet, at der i metodelitteraturen ikke altid findes en direkte kobling til allerede præsenterede teorier og videnskabsteorier. I disse tilfælde skal underviseren selv koble metoden sammen med teorier og videnskabsteorier. Det vurderedes at være et fremadrettet fokusområde for underviserne på modul 3, da det netop er ved at foretage denne øvelse løbende i modulet, at de studerende kan sætte metoderne i relation til hinanden på modulet samt sætte modulet i relation til hele uddannelsen.

Andre deltagere på læringsseminariet vurderede ikke, at den røde tråd skulle udstikkes fra underviserne, men at det er op til de studerende selv at finde sammenhængen. Vurderingen var samtidig, at det er et forhold, der skal præsenteres for de studerende, hvis det er måden, som der undervises på. I denne sammenhæng handler det igen om at forventningsafstemme forud for og under modulet.

11.1.3 Inddragelse af eksterne undervisere

Evalueringen af indholdet af modul 3 viser, at de studerende ikke i alle tilfælde er tilfredse med inddragelsen af eksterne undervisere på modulet. Årsagen hertil er typisk, at de eksterne undervisere ikke i tilstrækkelig grad målretter og kobler deres undervisning til de studerendes praksis og til indholdet af modulet generelt. Deltagerne på læringsseminariet vurderede, at det er svært at inddrage de eksterne undervisere og give dem for-

ståelsen af hvordan de indgår på modulet. De eksterne undervisere bliver til tider optaget af at formidle viden om deres egen forskning, praksis mv. uden at sætte det i relation til de studerendes forskelligartede praksis. Dog anses de eksterne undervisere som nødvendige og fordelagtige at inddrage, da alle modulets metodeelementer i mindre grad kan dækkes af de gennemgående undervisere.

Flere deltagere på seminariet fremhævede, at det er en fordel, hvis en gennemgående underviser er til stede i forbindelse med de eksterne underviseres undervisning. Således sikres det, at den enkelte undervisningsgang bindes sammen med resten af modulet og uddannelsen generelt.

Generelt viste drøftelserne på læringsseminaret, at det, også i forhold til de eksterne undervisere, er vigtigt at foretage en forventningsafstemning om undervisningens indhold, forud for de inddrages.

11.2 Feedback på eksamensopgave

Evalueringen viser, at de studerende i flere tilfælde ønsker mere individuel feedback på deres eksamensopgaver. Evalueringen viser endvidere, at individuel feedback foretrækkes frem for kollektiv feedback.

På læringsseminariet blev disse resultater drøftet og kvalificeret. I relation til forholdet mellem individuel og kollektiv feedback vurderede deltagerne, at det specielt i starten af uddannelsen er vigtigt at have muligheden for individuel feedback. Det skal indledende afklares hvilke positive og negative forhold ens opgave rummer. Længere henne i uddannelsesforløbet vurderede deltagerne, at efterspørgslen efter individuel feedback er afhængig af eksamenskarakteren. Således efterspørger studerende med lavere karakterer oftest en individuel feedback og har også det største behov – dog skal muligheden for den individuelle feedback optimalt set være til stede under hele uddannelsesforløbet.

En yderligere nuance i forholdet mellem individuel og kollektiv feedback er, at der ifølge deltagerne på læringsseminariet, kun er et enkelt uddannelsessted, der ikke tilbyder individuel feedback – et faktum der står i kontrast til de studerendes angivelse af muligheden for individuel feedback efter modul 2, hvor 28 % angiver, at de fik *tilbudt* individuel feedback på eksamensopgaven¹³. Baggrunden for denne uoverensstemmelse belyses ikke af evalueringsdata.

11.3 Den udvidede studievejlednings kontakt til lederne

Evalueringen viser, at kontakten til lederne på arbejdspladserne er et udfordrende område for de udvidede studievejlederne. Derudover peger evalueringen på, at de studerende i mindre grad formidler deres erfaringer fra uddannelsen på deres arbejdspladser.

Læringsseminariet sigtede følgelig på at undersøge, hvorledes man, bl.a. ved inddragelse af den udvidede studievejledning, kan forbedre disse forhold.

På læringsseminaret pegede deltagerne på, at det er fordelagtigt at være i tæt kontakt med ledelsen i kommunerne - både før og under uddannelsen. Den forudgående kontakt er vigtig for at kunne informere om de kompetencer som uddannelsen giver medarbejderne, og hvordan kompetencerne kan bruges i kommunerne - eksempelvis i forbindelse med udarbejdelse af uddannelsesplaner. Den løbende kontakt er vigtig i forhold til at

¹³ Jf. afsnit 5.2 i nærværende rapport

informere ledere og kolleger om de kompetencer, som de studerende gradvist opnår gennem uddannelsen.

Specielt i forhold til løbende at informere kommunens medarbejdere og ledere om de studerendes kompetencer vurderede flere deltagere, at denne opgave med fordel i højere grad kunne varetages af de udvidede studievejledere. Flere deltagere påpegede, at de studerende kunne have svært ved at redegøre for deres egne kompetencer, og at denne formidling i højere grad kunne varetages af de udvidede studievejledere.

Kontakten til ledelsen i kommunerne er dog svær at opnå. Kendetegnende for de kommuner, hvor det er lykket at komme i kontakt med ledelsen, er at der er tale om ressourcestærke kommuner, som i forvejen tænker strategisk. Det er samtidig ofte også de kommuner, der har mange studerende på uddannelsen. En mulighed er at målrette indsatsen særligt mod denne type kommuner i første omgang. Herved kunne der etableres en række "gode eksempler", som kunne vise de øvrige kommuner, at det ville være hensigtsmæssigt at tage imod den udvidede studievejlednings tilbud om assistance til uddannelsesplanlægning og kompetenceafklaring.

Deltagerne kom udover ovenstående med to bud på, hvorledes man mest effektivt får foden indenfor i kommunerne.

For det første nævnte de udvidede studievejledere, at de i starten af hvert modul giver de studerende et brev med til deres ledere, hvori lederne opfordres til at tage imod et besøg fra den udvidede studievejleder. En udvidet studievejleder har skærpet tonen i brevet, så det handler om "hvornår" mødet skal gennemføres, frem for "om" mødet skal gennemføres. Denne ændring vurderedes at have en gavnlig effekt på kontakten til ledelsen i kommunerne i forbindelse med at indgå aftaler om møder.

For det andet pegede deltagere i læringsseminaret på, at man med fordel kunne adressere diverse ledernetværk. Herved kunne det være muligt at få kontakt til flere ledere på én gang. Dette er dog ikke en indgangsvinkel, som der er erfaringer med – men derimod en mulighed, der bør afprøves i fremtiden.

11.4 Videndeling af FoU-resultater

Læringsseminariet fokuserede sluttelig på, hvordan videndelingen af FoU-projekternes resultater foregår. Særligt videndelingen på tværs af uddannelsesstederne vurderes i evalueringen som værende et område, der bliver interessant at følge. Evalueringen fremsætter i denne sammenhæng et eksempel på en underviser, som har bekymringer i forhold til muligheden og interessen for videndeling på tværs af uddannelsessteder.

Deltagerne på læringsseminariet kunne ikke genkende et generelt billede ud fra nævnte eksempel. Deltagerne vurderede tværtimod, at eksemplet snarere er udtryk for et enkelttilfælde, hvor personspecifikke forhold gør sig gældende. Deltagerne afviste således, at der skulle være tale om kulturelle eller strukturelle barrierer i forhold til den fremtidige videndeling af FoU-resultater.

Videndelingen af FoU-resultater vurderedes af deltagerne på læringsseminaret til at være begrænset på nuværende tidspunkt, hvilket naturligt skyldes, at projekterne endnu ikke er nået så langt i processen. For mange projekter foreligger der således på nuværende tidspunkt ingen reelle resultater.

Endvidere blev det beskrevet, hvordan et konkret FoU-projekt, som er langt fremme i processen, bliver distribueret og kommenteret mellem de enkelte uddannelsessteder. I forlængelse heraf blev det også nævnt, at der er arrangeret en mindre konference i maj

2009, hvor personer, der har fået FoU-midler, fremlægger deres resultater og de kan få sparring på dette.

Læringsseminariet afdækkede også det forhold, at projektlederne på de respektive FoU-projekter med fordel kan bruge Servicestyrelsen som sparringspartner, hvorved der også løbende vil blive informeret om projektets proces og status til puljeadministrator.

Kapitel 12. Bilag 1: Metode og dataindsamling

Der anvendes en række forskellige metoder for at besvare evalueringsspørgsmålene. En sådan *metodetriangulering* styrker evalueringens validitet, idet den viden, der indsamles via de forskellige metoder, supplerer hinanden med de styrker, der er indeholdt i de enkelte metoder. Der anvendes i evalueringen følgende dataindsamlingsmetoder:

- Spørgeskemaundersøgelse
- Udtræk fra studie- og puljedata fra uddannelsesstederne og Servicestyrelsen
- Kvalitative, dybdegående interview
- Læringsdagbog for udvalgte studerende
- Observationsstudier

Hertil kommer tre *læringsseminarer* i evalueringsperioden og en afsluttende *udviklingskonference*, der skal være med til at sikre, at den indsamlede viden anvendes fremadrettet til udvikling og forbedring af uddannelsen og de tilknyttede initiativer.

Ikke kun valget af dataindsamlingsmetoder, men også anvendelsen af metoderne er med til at understøtte det læringsorienterede formål. I de metoder, der anvendes, indarbejdes det lærings- og handlingsorienterede aspekt.

Evalueringen er en 360° evaluering, hvor der gøres brug af *kildetriangulering* i dataindsamlingen. Det indebærer, at mange forskellige grupper inddrages i evalueringen. Det afspejler og nødvendiggøres af, at der i forbindelse med en uddannelse er mange interessenter, der er væsentlige at inddrage. I evalueringen inddrages således undervisere, censorer, studievejledere, studerende, de studerendes ledere og de studerendes kolleger. Dertil inddrages Servicestyrelsen og evalueringens referencegruppe løbende i evalueringen. Alle grupperne har en holdning til og en oplevelse af uddannelsen fra deres specifikke synsvinkel, som er interessant og vigtig at inddrage.

Nedenfor redegøres for, hvordan de enkelte dataindsamlingsmetoder anvendes i evalueringen.

12.1 Spørgeskemaundersøgelser

I forbindelse med evalueringen er der gennemført spørgeskemaundersøgelser med de studerende og med underviserne på uddannelsen. Spørgeskemaundersøgelserne med de studerende er opdelt i forhold til, hvilket modul de studerende deltager på. Studerende på modul 1 har således modtaget et spørgeskema med fokus netop på modul 1. Studerende på modul 2 har deslige modtaget et spørgeskema med fokus på modul 2. Spørgeskemaer til de studerende er udsendt via e-mail med et link til et elektronisk spørgeskema. Navne og e-mailadresser på de studerende og de gennemgående undervisere har Oxford Research modtaget fra uddannelsesstederne. I svarperioden har der været udsendt én rykkermail. Spørgeskemaerne til undervisere blev udsendt postalt.

Databehandlingen gennemføres med et 95 % signifikansniveau i forbindelse med undersøgelse af årsagssammenhænge, og dermed med en usikkerhed på 5 %, som er fast standard i de fleste samfundsvidenskabelige undersøgelser. I databehandlingen er svar-kategorierne 'ikke relevant' og 'ved ikke' frasorteret, inden resultaterne er præsenteret.

Alle procentberegninger indeholder således respondenter, der har fundet det relevant at svare på det pågældende spørgsmål.

Der er gennemført en frafaldsanalyse på spørgeskemaundersøgelsen blandt de studerende. Konklusionen af denne er, at der ikke er nogen markante forskelle mellem fordelingen på baggrundsvARIABLE, når respondenterne i spørgeskemaundersøgelsen sammenlignes med den samlede population. Det betyder, at resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen kan forventes at være gældende for hele populationen. Resultaterne fra frafaldsundersøgelsen fremgår af bilag 2.

12.1.1 Spørgeskema til studerende

Formålet med at indsamle data via et spørgeskema til de studerende på uddannelsen er først og fremmest at skabe kvantitativ og generaliserbar viden om de studerendes oplevelse af uddannelsen og at sætte fokus på den udviklings- og læringsproces, uddannelsen sætter i gang hos de studerende.

121 studerende på E07-M3, modtog et spørgeskema. Heraf har 52 besvaret spørgeskemaet. Svarprocenten er således 43 %.

På F08-M2 fik 76 studerende spørgeskemaet. Heraf svarede 35, hvilket giver en svarprocent på 46 %.

På E08-M1 modtog 61 studerende spørgeskemaet. 32 studerende svarede, hvilket giver en svarprocent på 52 %.

De studerende får et spørgeskema tilsendt ved afslutningen af hvert af uddannelsens moduler. Det betyder, at evalueringen kan sige noget om, hvordan de studerende udvikler sig gennem uddannelsesforløbet, idet enkelte spørgsmål vil være enslydende i forbindelse med hvert modul. Det betyder endvidere, at modul 1-5 evalueres af to eller flere "årgange" af studerende, hvorved den samlede evaluering kan undersøge, om tilfredsheden på forskellige parametre på de enkelte moduler udvikler sig i positiv eller negativ retning over tid.

Spørgeskemaet er struktureret i en række overordnede temaer, hvor flere af dem forventes at gå igen i de spørgeskemaer, som de samme studerende vil modtage ved afslutning af hvert modul. Spørgeskemaet, som de studerende har modtaget efter modul 3, er struktureret i følgende temaer:

- A. Din baggrund, erfaring og første kendskab til uddannelsen
- B. Undervisning, indhold, opbygning og fagligt niveau
- C. Udbytte af modul 2
- D. Socialt og fagligt fællesskab på uddannelsen
- E. Studievejledningen
- F. Vikarpuljen
- G. Uddannelsen som helhed

Spørgeskemaet til studerende på modul 1 og 2 er udformet efter en stort set ensartet skabelon. I alle temaer er det læringsorienterede og fremadrettede formål med evalueringen tænkt ind, således at de studerende har mulighed for at komme med forslag til justeringer og lignende.

12.1.2 Spørgeskema til undervisere

23 undervisere modtog et spørgeskema om diplomuddannelsen på børne- og ungeområdet, hvoraf 16 svarede på skemaet. Svarprocenten er dermed 70 %. De 23 undervisere er udvalgt i samarbejde med studievejlederne på de fem uddannelsessteder. Således har typisk kun gennemgående undervisere modtaget spørgeskemaet, idet antagelsen er, at de vil have den bedste forudsætning for at svare på evalueringsspørgsmålene. I denne fase er der kun udsendt spørgeskemaer til undervisere på modul 3. I næste fase udsendes spørgeskema til undervisere på modul 4. Efter vurdering af de hidtil indkomne besvarelser, er det besluttet, at der kun skal udsendes spørgeskemaer til undervisere på det modul, der har fokus for den givne evalueringsfase.

Spørgeskemaet til underviserne indeholder følgende temaer:

- A. Tilknytning til uddannelsen
- B. Undervisningen og de studerende
- C. Studievejledning
- D. Forsknings- og udviklingspuljen

Spørgeskemaerne til underviserne er udviklet med udgangspunkt i, at underviserne på den ene side er eksperter på området, og derfor har mulighed for at vurdere uddannelsen fra en faglig synsvinkel og på den anden side indgår som en del af indsatsen, der evalueres, og derfor også bedes vurdere deres egen indsats som underviser på uddannelsen.

12.2 Anvendelse af studie- og registerdata

Data fra spørgeskemaundersøgelsen med de studerende suppleres med en række baggrundsdata om de studerende fra uddannelsesstederne. Disse data danner tilsammen grundlag for at undersøge, hvordan uddannelsen og de tilhørende initiativer rent kvantitativt udvikler sig i løbet af evalueringsperioden, samt om der eksisterer eventuelle geografiske forskelle i forhold til bl.a. antal ansøgere, de studerendes uddannelses- og erhvervs-mæssige baggrund og brug af vikarpuljen og forsknings- og udviklingspuljen.

Fra Servicestyrelsen modtages data om vikarpuljen og forsknings- og udviklingspuljen. I nærværende delrapport er behandlingen af vikarpuljen en deskriptiv redegørelse for hvem og hvor mange, der har søgt puljen og hvor mange midler, der er givet. Hertil suppleres afsnittet om vikarpuljen af både data fra spørgeskemaundersøgelserne blandt studerende på modul 1-3 og dybdeinterview med studerende.

Forsknings- og udviklingspuljen beskrives med statusoplysninger udleveret af Servicestyrelsen. Denne beskrivelse er suppleret med udsagn og holdninger fra underviserne vedrørende de muligheder og begrænsninger, der ligger i puljens udformning.

12.3 Kvalitative dybdegående interview

Som grundlag for denne rapport er der gennemført kvalitative dybdeinterview med 10 studerende og 10 undervisere. Disse interview er særligt centrale for læringsaspektet i evalueringen. I dybdegående og semistrukturerede interview er der rum til at udfolde idéer og tanker, der kan være med til at forbedre og udvikle uddannelsen. Samtidig er der plads til udfolde, hvorfor nogle elementer i uddannelsen fungerer godt.

Der er udviklet semistrukturerede interviewguider til hver målgruppe for interviewene. Fordelen ved en semistruktureret tilgang til interviewene er, at guiden på den ene side sikrer, at interviewet dækker de områder, som man ønsker undersøgt. På den anden side holder den semistrukturerede guide interviewet åbent i en sådan grad, at der er plads til at inddrage andre emner, som interviewpersonen finder relevante, men som ligger udover de emner, som på forhånd er tænkt ind i guiden.

12.3.1 Interview med studerende

De 10 studerende (to fra hvert uddannelsessted), der er interviewpersoner gennem hele forløbet, vil deltage i 6 interview af ca. en times varighed i løbet af uddannelsen. Der gennemføres et interview ved afslutningen af hvert modul. De bliver dertil bedt om at reflektere over uddannelsen i læringsdagbogen midt i hvert modul. De studerende er rekrutteret med udgangspunkt i, at de skal have lyst til at bidrage til en kvalificering af uddannelsen. Det er endvidere anset som en fordel, hvis de studerende er af den opfattelse, at de selv kan få et udbytte af at deltage.

De studerende spørges bl.a. om motivation, engagement, uddannelsens struktur og opbygning, undervisningsformer, det faglige niveau, sammensætningen af de studerende, studiegrupper og fællesskab på holdet, sammenhæng mellem arbejde og uddannelse, eksamen, den udvidede studievejledning og vikarpuljen.

12.3.2 Interview med undervisere

På hvert uddannelsessted er gennemført interview af to undervisere, som udvælges i samarbejde med studievejlederen på uddannelsen.

I interviewet med underviserne lægges vægt på uddannelsens struktur og opbygning, det faglige indhold, de studerendes faglige niveau og engagement, betydningen af studiegrupper og fællesskab på holdet, undervisningsformer og forsknings- og udviklingspuljen.

12.3.3 Interview med udvidede studievejledere

Der er gennemført interview med en udvidet studievejleder fra hvert af de fem uddannelsessteder. Studievejlederne har den overordnede viden om fx kursusgange, moduler, underviserne, uddannelsesstedet, de studerende og opbygningen af uddannelsen, som er vigtig at få med i evalueringen. Hertil er de opgaver, som den udvidede studievejledning varetager, centrale i interview med studievejledere.

12.4 Læringsdagbog

Læringsdagbogen er et redskab, der skal gøre det muligt at følge udvalgte studerende tæt gennem deres uddannelsesforløb. De udvalgte studerende bedes midt i hvert modul om at opdatere deres læringsdagbog.

Konkret modtager de studerende en mail med et vedhæftet dokument, der udgør læringsdagbogen. Heri bedes de nedskrive deres refleksioner om uddannelsen og deres

egen udvikling. De studerende modtog første gang en mail om læringsdagbogen midt i gennemførelsen af modul 1.

Læringsdagbogen giver de studerende mulighed for at reflektere over hvorvidt og hvordan, de har ændret opfattelse af uddannelsen og de tilknyttede initiativer henover deres uddannelsesforløb.

Læringsdagbogen er fortrolig og den studerendes egen. Udover den studerende vil kun Oxford Researchs konsulenter læse dagbogen med henblik på at afdække og gengive de studerendes udvikling og eventuelle holdningsændringer i løbet af uddannelsen.

Læringshåndbogen er som dataindsamlingsmetode central i forhold til de proces- og udviklingsorienterede formål med evalueringen.

12.5 Observationsstudier

I forbindelse med modul 3 er der foretaget fem observationsstudier af undervisningen. Observationsstudier af undervisningen har til formål, at fungere som et eksplorativt værktøj, der gør det muligt at indsamle viden om uddannelsen og undervisningen. Fordele ved et eksplorativt metodeværktøj som observation er, at dataindsamlingen er åben over for fund, som man ikke på forhånd har formuleret som opmærksomhedspunkter i dataindsamlingen. Dertil er observationsstudier en måde at indsamle viden om den konkrete kontekst, som er evalueringens genstand. Den viden er vigtig i forhold til en kvalificering af den resterende dataindsamling via spørgeskemakonstruktion og forberedelse og gennemførelse af dybdeinterview. Endelig supplerer observationsstudierne den resterende dataindsamling i forhold til emner som fx interaktion, fagligt engagement og følsomme temaer, der kan være svære at beskrive eller være bevidste om i en interviewsituation. I forbindelse med observationsstudierne er det også muligt at gennemføre uformelle samtaler med studerende og undervisere om forhold, der observeres og er interessante at få uddybet. Disse uformelle interview er særligt informationsholdige, da de gennemføres i den situationsbestemte og rummelige kontekst af uddannelsen og undervisningen, som er genstand for evaluering.

12.6 Læringsseminar

Afslutningsvis i evalueringens fase 1, 3 og 5 afholdes læringsseminar med deltagelse af repræsentanter fra Servicestyrelsen, studievejledere og undervisere. Seminaret afholdes efter afrapporteringen på den pågældende fase er sket.

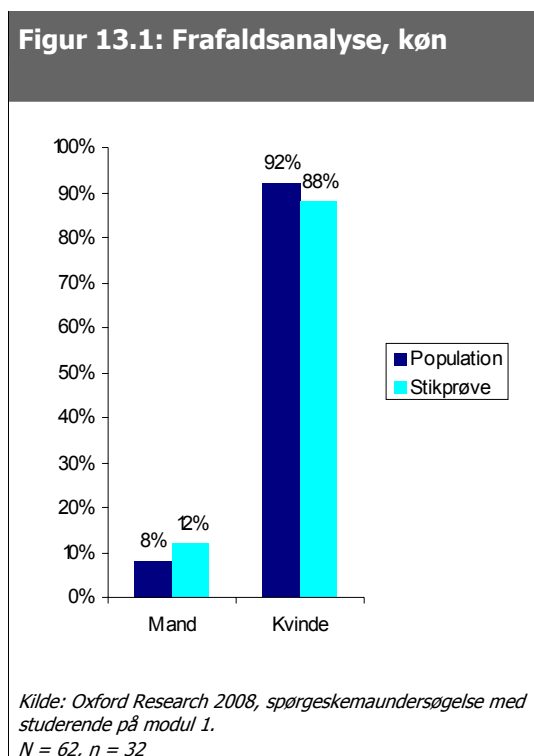
På første læringsseminar præsenteredes deltagerne for resultater i evalueringen af modul 1. Deltagerne fik hermed mulighed for at kommentere og fortolke på data og kvalificere den videre evaluering. Samtidig blev der sat fokus på udvikling og læring. Med udgangspunkt i de aktuelle data og fortolkninger diskuteredes mulige forbedringer og ændringer af uddannelsen, de tilhørende initiativer og tilrettelæggelsen af kommende modulkurser. Hermed sikrer læringsseminarerne en løbende udviklingsproces i både gennemførelsen af evalueringen og i udviklingen af uddannelsen og de tilknyttede initiativer.

Kapitel 13. Frafaldsanalyse

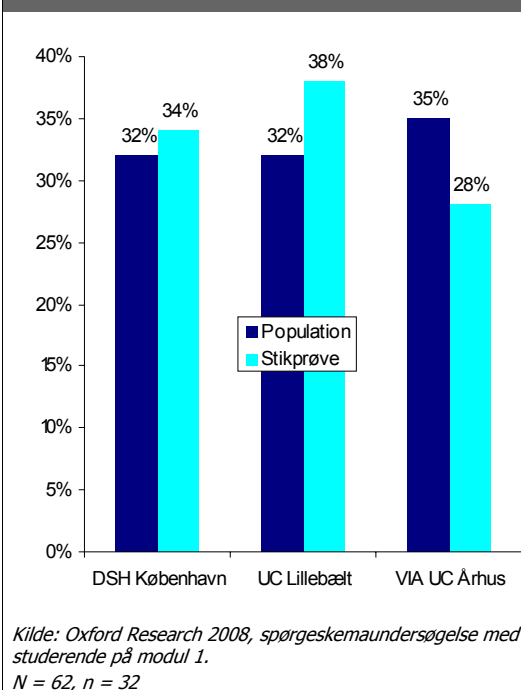
Det skal det bemærkes, at populationen (N) for de tre årgange ikke stemmer overens med den fremstillede population i kapitel 2. Dette skyldes, at populationsoplysningerne i kapitel 2 dækker over de studerende, der blev optaget på diplomuddannelsen, mens populationsoplysningerne i nærværende kapitel er korrigerede i forhold til tilgængelige oplysninger på studerende, der er frafaldet uddannelsen.

13.1 Modul 1 (E08-M1)

Som det fremgår af de to figurer nedenfor, der sammenligner populationen og stikprøvens fordeling på køn og uddannelsessted, er der kun små forskelle, der ikke giver anledning til at foretage forbehold eller vægtning i forbindelse med den gennemførte spørgeskemaundersøgelse. Det skal bemærkes, at der ikke er blevet udleveret oplysninger om modul 1, efterårssemesteret 2008, vedrørende de studerendes uddannelsesbaggrund.

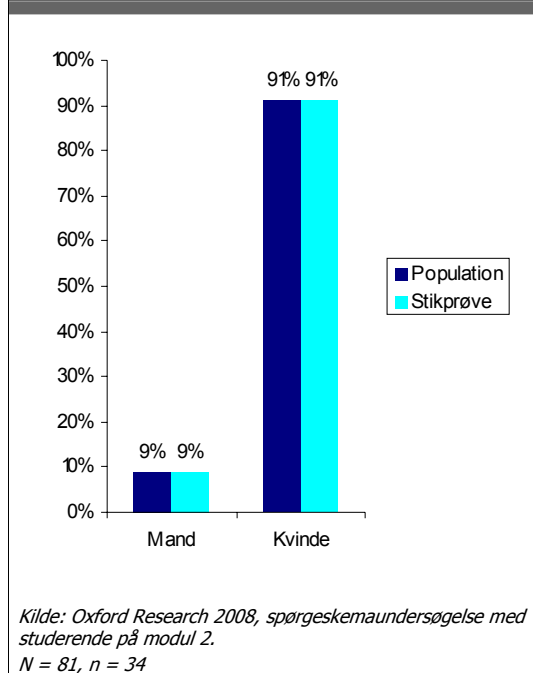
Figur 13.2: Frafaldsanalyse, uddannelsessted

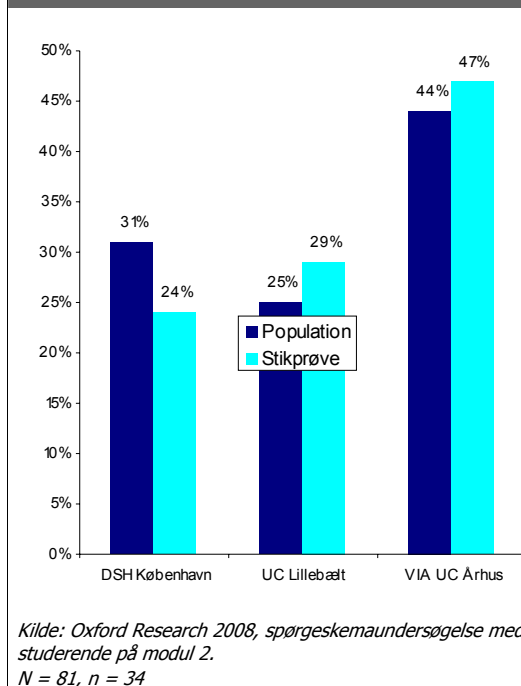
13.2 Modul 2 (F08-M2)

For studerende på modul 2 er der ikke bemærkelsesværdige forskelle mellem populationen og stikprøven i forbindelse med den gennemførte spørgeskemaundersøgelse.

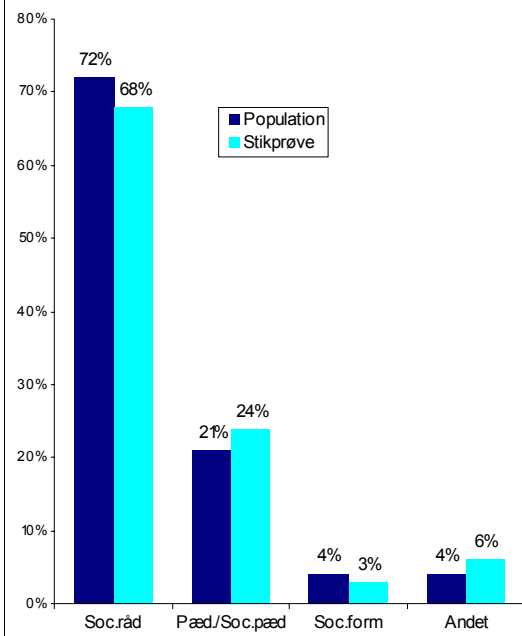
Figur 13.3: Frafaldsanalyse, køn

Figur 13.4: Frafaldsanalyse, uddannelsessted

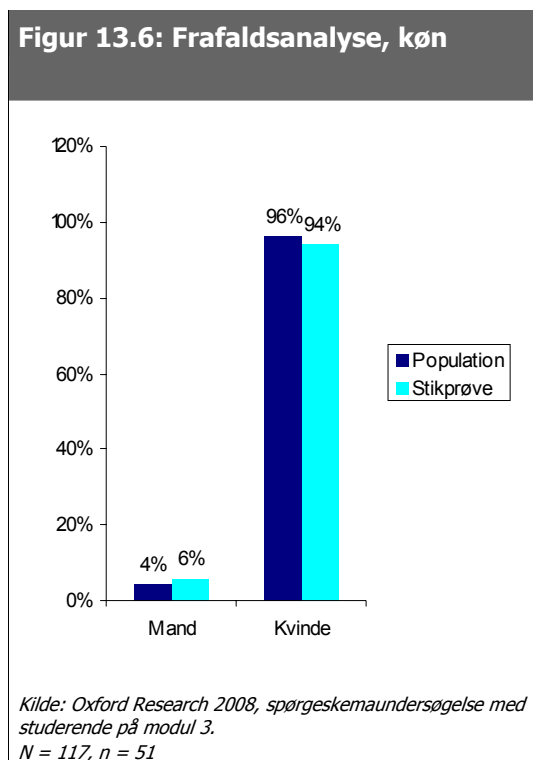
Figur 13.5: Frafaldsanalyse, uddannelse

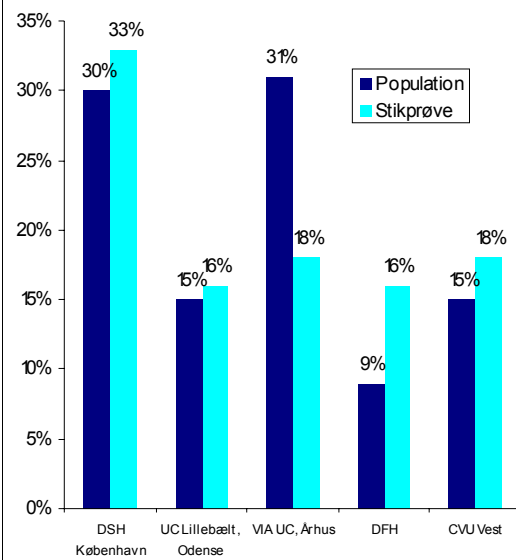
*Kilde: Oxford Research 2008, spørgeskemaundersøgelse med studerende på modul 2.
N = 81, n = 34*

13.3 Modul 3 (E07-M3)

For studerende på modul 3 er der heller ikke bemærkelsesværdige forskelle mellem populationen og stikprøven i forbindelse med den gennemførte spørgeskemaundersøgelse.

Figur 13.7: Frafaldsanalyse, uddannelsessted

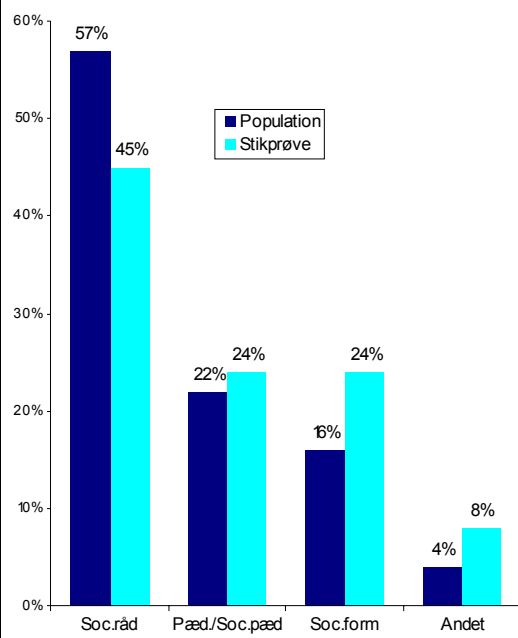

Kilde: Oxford Research 2008, spørgeskemaundersøgelse med studerende på modul 3.

N = 117, n = 51

Note: DSH-København og DFH er formelt slået sammen fra foråret 2008.

Figur 13.8: Frafald, uddannelse

Kilde: Oxford Research 2008, spørgeskemaundersøgelse med studerende på modul 3.

N = 117, n = 51

Note: DSH-København og DFH er formelt slået sammen fra foråret 2008.

Kapitel 14. Bilag 3: Farvekoder

Med det formål at muliggøre identifikation af konkrete respondentgrupper samt øge læsevenlighed anvendes nedenstående farvekoder og forkortelser i nærværende og følgende evalueringsrapporter.

Tabel 14.1: Koder og farver for respondentgrupper						
Studiestart						Evalueringsfase
Efterår '07	Forår '08	Efterår '08	Forår '09	Efterår '09	Forår '10	
E07-M1						1-6
E07-M2	F08-M1					2-6
E07-M3	F08-M2	E08-M1				3-6
E07-M4	F08-M3	E08-M2	F09-M1			4-6
E07-M5	F08-M4	E08-M3	F09-M2	E09-M1		5-6
E07-M6	F08-M5	E08-M4	F09-M3	E09-M2	F09-M1	6

Note: Der anvendes grå nuancer, når respondentgrupper med forskellige studiestartstidspunkter lægges sammen, som fx hvis alle, der har gennemført henholdsvis modul 1, 2 og 3, lægges sammen i evalueringens 3. fase.

Eksempel: E07-M1 = E (studiestart efterårssemester) 07 (studiestart i 2007) – M1 (modul 1 – igangværende modul)

Tabellen angiver endvidere hvilke respondentgrupper, der indgår i evalueringens 6 faser.

Bilag 4. Figur 15.1: Evalueringsdesign

